

שט/כ

מדינת ישראל

גנזך המדינה

מזכירות הממשלה

משרד

בועדה לבחירת הממונים
לממשלה ונסיגות היועץ

אגף לביטחון המדינה

י"ב בבית המלך - ע"ב בסיון תשל"ה

13.5.1975 עד 26.11.1974

מסי תיק מקורי

מחלקה

שם תיק: הועדה להתחייבות המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית - ועדת שרים לבחינת פיתוח השיכון
מזהה פיוז: 12779/1-ג
מזהה פריט: 001flhs
כתובת: 2-111-5-7-4 תאריך הדפסה: 24/06/2018

צ"ל 1 יוני 2. A

סגלני גב

מוכירות הממשלה

סדר

דבר ופיר

ישיבת ועדת הצירים לבחינת תכנית פיתוח השיכון
לימים 1973-1975 תיד הוקמה על-פי החלטה מט. 92
של הממשלה מיום י"ה בתשרי תשל"ה (3.11.74)

ג' בסיון תשל"ה - 13.5.75

בכחו הצירים: א. עומר - יו"ר, א. מרזן, י. בורג, ח. בר-לב,
ח.י. צירי, י. לרנן.

בפירו הצירים: ג. יעקובי, י. דנינוביץ (המזכיר).

א. אגוד	-	מזכיר הממשלה
ח. אבני	-	משרד השיכון
ז. ברקאי	-	משרד השיכון
ד. דוד	-	משרד המסחר והתעשייה
י. דהבסלר	-	מינהל מקרקעי ישראל
ה. גינשל	-	משרד השיכון
מ. גורע	-	מינהל מקרקעי ישראל
נ. גרלר	-	משרד המספנים
ג. גהן	-	משרד התחבורה
ד. כירקו	-	משרד הרווחה
מ. קורץ	-	משרד האוצר
ס. שניידר	-	משרד השיכון
י. שכנר	-	משרד הכושר

א. ליכטסקי - מזכיר הועדה

סדר היום: 10/טב ההתפרסות הגיאוגרפית של הבניה ביישובי הגליל והדרום צ"ל 2.

11/טב תכנית כחוח השיכון למעוטים צ"ל 3.

12/טב הבניה בהתוויסבות צ"ל 10.

13/טב תליכיות - מזרח צ"ל 22.

כאמ"ל: תאו דהיי - א-2-2
לא היני - 20-22

.../ההתפרסות

בפרוטוקול זה 3 דפים

צ"ח 1 ח"א 2
493 A

מזכירות הממשלה

סגנון א.ה.

תוכן

צו סדר

ישיבת דעת השרים לבחינת תכנית פיתוח התיכון
לימים 1975-1979/80 אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 92
של הממשלה מיום י"ה בתשרי תשל"ה (3.11.74)

ג' בסיון תשל"ה - 13.5.75

בכחו השרים: א. עומר - יו"ר, א. מרז, י. בורג, ח. בר-לב,
ח.י. צוק, י. רוזן.

בעדו השרים: ג. יעקובי, י. רבינוביץ (היו"ר).

מזכיר הממשלה	-	ג. אבנר
משרד התיכון	-	ח. אבני
משרד התיכון	-	ז. ברקאי
משרד המחקר והתעשייה	-	ה. דוד
מינהל סקרעני ישראל	-	י. דובסלר
משרד התיכון	-	ה. דיבשל
מינהל סקרעני ישראל	-	מ. זורע
משרד המספטים	-	נ. כרלו
משרד התעבורה	-	א. כהן
משרד החינוך	-	ד. פיורקו
משרד החינוך	-	מ. קורץ
משרד התיכון	-	ח. טבייבר
משרד החינוך	-	י. שכנר

א. ליטבסקי - מזכיר הועדה

סדר היום: שב/10 ההתפרקות הגיאוגרפית של הבניה בייחובי הגליל והדרום א' 2.

שב/11 תכנית פתוח השירות למעוטנים א' 3.

שב/12 הבניה בהתייחסות א' 10.

שב/3 תלמידות - מזרח א' 22.

כאמ"ה: יאנו דהיי - א-2 א'
לאה היני - 22-20 א'

.../ההתפרקות

בפרוטוקול זה 3 דפים

שכ/10 ההתפרסות הגאוגרפית של הבניה בישובי הגליל והדרום
היו"ר השר ש.עופר: הסעיף הראשון הוא תפרסת גאוגרפית

של שעורי הבניה באזורי הגליל והדרום.

כפי שזכור לכם, החלטנו על תפרסת גאוגרפית בין האזורים השונים, והעברנו לוועדות מישנה להחליט על החלוקה הפנימית בין האזורים השונים. הנושא הועבר לוועדת שרים לפיתוח אזורי תעשיה בצפון ובדרום. ועדת גפני עוסקת בתפרסת האוכלוסין באזור ירושלים, וישנה ועדת מישנה אשר עוסקת בחיפה תל-אביב ואזורי המרכז. אנו מביאים היום לאשר את החלטת ועדת השרים לערי פיתוח, על החלוקה בין הישובים השונים בגליל ובנגב. החלוקה הפנימית שדובר עליה היא, בגליל - 32% והשאר בערי הפיתוח, מלבד כמה מושבות ותיקות וישובים קטנים. לכך יש להוסיף את אשקלון. אשדוד שייכת למרכז, למרות שמבחינת משרד הפנים היא שייכת לדרום. זוהי החלוקה הפנימית של כל הערים בדרום ובנגב. אני מציע לאשר את התכנית הזו, על מנת שנוכל להתקדם הלאה.

השר א.אוזן: אפשר בהחלט לאשר זאת, אך מתוך נסיון אני יודע, כי אם ניקח את קבוצת הישובים מעלות, כחמיאל ושלומי, כרמיאל עלולה לבלוע את כלה-20% המחוכננים עבור שלושה ישובים אלה.

השר א.עופר: יש לנו את הפרוגרמה של השנה, והיא בנויה בהתאם לכך. אין וכוח פנימי בין הקבוצות השונות. אם נאמר כי לעכו יוקצו 8%, אין זה אומר שלא יכול לקרות כי תקבל רק 7% ואחוז אחד יעבור למקום אחר. הכוונה במקרה זה היא, שלכרמיאל תהיה מנה גדולה יותר, וכך גם למעלות, ואילו לשלומי פחות.

השר א.עופר

אם החברים ירצו באינפורמציה, יוכלו

לקבלה.

מר מ.זורע:

התכנית נראית לנו, עם ההערה של שר

החקלאות. רצוי שכל עיירה תדע מהו הנתח

שלה בתכנית זו. נדמה לי כי הצעה זו אינה כוללת את מה שנמצא בבניה

כיום, ואם נביא גם את הבניה הזו בחשבון, זה עלול להפר את המאזן.

היו"ר השר א.עופר:

אנו לא הולכים רטרואקטיבית. כל זה

בה בנוסף למה שנבנה היום. כל מה שאנו

דנים בו, הוא מ-1975. למרות שטרם סיימנו את העבודות הקודמות, אמרנו

כי את 1975 אנו בונים בהתאם לכך.

אני מבין שסעיף א' אושר, ואנו עובדים

עתה לשתי תכניות אשר משלימות את תכנית הפיתוח העירונית - תכנית

השכון למעוטים ותכנית השיכון להתישבות החקלאית היהודית.

אבקש ממנהל אגף הפרוגרמות במשרד השכון

למסור פרטים. (החלטה 40 שכ/10 מופיעה בסוף הפרוטוקול)

שכ/11 תכנית פיתוח השיכון למיעוטים

בהנחה שהאנשים קראו את החומר, הייתי

מר בלקאי:

רוצה להדגיש כמה נקודות עיקריות: 1.

תכנית זו אשר מוגשת כאן, עברה את תהליכי האישור המקובלים בועדות, כולל

ועדת מנכ"לים, בשתוף פעולה עם מר טולדנו ובתאום עם משרד הפנים,

מנהל מקרקעי ישראל, משרד המשפטים ומשרד השכון. 2. באוכלוסיה זו

אי אפשר לטפל בצורה אחידה, ואין הטפול בה דומה לטפול במגזר העירוני

היהודי, או הכפרי היהודי. השיטה שונה גם באופן כללי וגם בפרטיה.

מר ברקאי

התכנית מטפלת בכמה קבוצות. קבוצה ראשונה היא המגזר העירוני אשר מתגורר בערים מעורבות כמו חיפה, ירושלים ועכו. קבוצה שניה היא המגזר הכפרי בגליל ובמשולש. המגזר של הבדואים, הדרושים והצ'רקסים שהם בבחינת מעוטטים בתוך מעוטטים. מטרת התכנית היא להבטיח לקבוצות אשר גרות בחנאי דיור תת-סטנדרטיים | את שפור תנאי הדיור, לפתח שירותי צבור בקהילות אלה, לסייע לבדואים בפתרון בעיותיהם, לשפר את מצב המעוט הדרושי ולהכין מלאי קרקעי להמשך תכניות הפיתוח. אפשר לחלק זאת לכמה חתכים: אפשר לדבר בנפרד על מה שקורה בגליל, במרכז הארץ ובנגב, ואפשר גם להתייחס לנושא בהתאם לאופי המגזר.

באופן עקרוני, בעוד שבמגזר היהודי

היוזמה היא לבניית דירות עבור התושבים ביוזמת משרד השכון ובמתן פתרונות דיור לקבוצות זכאיות, הרי שבמגזר המעוטטים אנו הולכים הרבה יותר על סיוע למשככנים ולא בניה ממש. התכנית מבוססת על 19 אלף פתרונות דיור, כאשר ל-3700 בלבד אנו בונים בעצמנו. אנו מספקים להם במגיעיהם עם הבנקים ועם האוצר. את הדיור לבדואים אנו מתאמים עם כל הרשויות הנוגעות בדבר. התכנית היא להקים עבורם 22 עיירות חדשות מהן 4 בנגב ו-8 בגליל. המגמה היא לרכז את כל הבדואים שהיום הינם ניידים. משרד השכון יבטיח את השכון ואילו הבניה תעשה על ידי האוכלוסיה עצמה. ושימת הישובים נמצאת בחוברת.

לגבי

היה לנו וכוח/צפון הארץ, היכן לרכז

השר א. עופר:

את מאמץ הבניה. ועדת המנכ"לים קיבלה את

הרעיון של הקמת העיר מאקר בגליל המערבי, עבור עודף האוכלוסיה המתנקזת באזור ההוא. בעכו המערבית אין אפשרות לספק פתרונות דיור

השר א. עופר

נוספים. הרעיון המרכזי הוא להגדיל את שפרעם במקום להגדיל את נצרת הערבית. אני מציע לא להציג בנפרד את מה שקורה בערים הגדולות - חיפה, עכו, נצרת וירושלים. אני לא מציע להפריד בין מה שקורה לגבי יהודים וערבים בערים אלו. בהתאם למדיניות של ועדת ראש הממשלה, אשר עדיין לא הובאה לאישור הממשלה, הוחלט על-כך שהטיפול בדרוזים ייעשה בדרך הרגילה, ולא במסגרת מחלקות המעוטים. אנו נמצאים עתה בשלב ההעברה של הטיפול בדרוזים מיחידת המעוטים ליחידה לבניה כפרית.

מר מעזורע:

האם זה כולל גם את הצ'רקסים?

השר א. עופר:

אם יחליטו שגם הצ'רקסים כלולים

בכך, יהיו גם הם כלולים. פעולה נוספת

שאנו עושים, היא רכוז הבדואים במקומות משלהם. אנו מתכננים פיתוח של 12 ישובים חדשים לבדואים. הדבר הולך קשה, אך בסופו של דבר הוא מסתדר, ויש כבר התחלות מוצלחות בשטח זה.

השר י. בורג:

עד כמה שאני זוכר, לא ראיתי את החומר

הזה קודם.

השר א. עופר:

החומר נשלח לפני כמה שבועות.

השר י. בורג:

יש לי שלוש הערות: א. יתכן שהנושא

שייך לשולחן הממשלה, ואולי אפילו כועדת

שרים לענייני בטחון. לדעתי צריך לערוך באיזה שהוא מקום אווליואציות של תהליך האובבניזציה לגבי הבדואים. דיין התחיל בכך לפני הרבה שנים. צריך לבדוק אם הדבר טוב או רע, אם הקצב מהיר או איטי. אני חושב שאין זה עניין של שכון גרידא, ביחוד כאשר מדובר ב-50 אלף בדואים.

השר י. בורג

הייתי אומר כי הכמות הופכת כאן לאיכות. אני מציע כי לפני שמחליטים בענין הבדואים, תצרך אולי ואציה במקום המתאים.

ב. יש לי רושם שהמועצה העליונה

לתכנון טרם החליטה באופן סופי על הקמת עיירה בשם מאקר. אנו יודעים כי הנסיון של עיר מעורבת בעכו לא עלה יפה, וכי חלקה של האוכלוסיה היהודית בעיר הולך ופוחת. האם הכוונה היא לנקז את האוכלוסיה הערבית מעכו ומהסביבה בעיר החדשה? צריך לבדוק אם העיר מאקר אינה קרובה מדי לעכו. הקמת 800 יחידות דיור, אשר יכולות להספיק עבור 5000 נפש, זהו היקף די טוב. הוא גדול פי שלושה ממה שבונים במצפה רמון.

השר ש. רוזן:

אין לי ספקות ביחס לתכנית ולקצב, אך אינה
אני חושב שמדינת ישראל יכולה לחיות

עם תופעות של נוודות. נדמה לי שזה קשור בנושא נושף. היה לנו דיון על תכנית המתאר ביום א', ושם עלתה השאלה המרכזית, והיא אכלוס הגליל. אם איני טועה בחור התכנית הזו נאמר כי יש להגדיל את חלקה של האוכלוסיה הערבית דווקא בערים הגדולות, דווקא בחיפה, כי כל הפתרונות האחרים הם פתרונות שלא נוכל להסתפק בהם. אני יודע שזהו דבר מסובך מבחינתה של חיפה עצמה, אך איני רואה כאן תשובה אחרת שיכולה להניח את הדעת. נדמה לי כי אנו חסכנים מבחינת היקף התכנית לגבי המעוטים, וזאת אני אומר כדוגל באחוות-עמים ובשוויון במשך שנים רבות.

מר מ. זורע:

אני מבקש להעיר ביחס לצד התקציבי של התכנית.
הועדות שהזכיר מר ברקאי לא נגעו בצד

הזה, אך אני נדרש לכך שכאן מאשרים תכנית לפרטי-פרטיה, כדי שתהיה

מר מ.זורע

מסגרת בצוע. אם הכוונה היא למסגרת כדי שאנשים יוכלו לעשות בה עבודה, אין לי הערות, כי אנו בעד תכנית זו ושותפנו בהכנתה. אך אם הכוונה היא שהתכנית מחייבת לפרטיה, זה מחייב בדיקה נוספת.

ביחס לכפר עזריה ממזרח לירושלים,

בתכנית מופיעות 900 יחידות דיור, ואין לנו התנגדות לכך, אך אני רוצה לומר כי האדמה שהמינהל יכול להקציב שם, תפיק לכל היות לבנית 300 יחידות דיור. אני נוגע בפרט זה, כי זהו נושא רגיש הפתייח לירושלים.

מר ד.ויינשל: לשאלתו של השר רוזן, בקשר לרכוש המעוטנים

בערים הגדולות, הנושא נדון בהרחבה

בועדת המנכ"לים, יחד עם היועץ לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה ועם מנהל מינהל מקרקעי ישראל, אשר הסביר מה הפוטנציאל של הקרקעות בחיפה. היו שני נמצאים אשר מנעו הרחבת השכון הערבי בחיפה: 2. העדר קרקעות בחיפה. הקרקע ל-72 יחידות דיור בחיפה, אינה עונה אפילו על צרכיהם של ערביי חיפה. אנו נתקלים במגבלת הקרקעות בחיפה גם בנוגע לאוכלוסיה היהודית היושבת שם. דבר נוסף, היינו צריכים להיות עקביים בגישה כלשהי, והגישה היתה לפתור את בעיית ערביי עכו על-ידי הקמת העיר מאקר. הכוונה היתה ליצור עיירה בשולי הגליל, אליה תנוקז תוספת התושבים הערבים אשר ירצו במשקי בית. חיפה אינה מהווה אלטרנטיבה טובה למטרות אלה. היתה גם התנגדות של עיריית חיפה להגדיל את השכון הערבי בהחומיה.

שר השכון הודיע בממשלה, ואנו מודיעים

על-כך מדי פעם, כי התכנית הזו היא במסגרת חמש-שנתית, ומדי שנה

יופיע חלק מהתכנית במסגרת התקציב.

השר א. עופר:

כדי שנדע מה מסגרת הדיון, בממשלה

דיברנו על תפריט אוכלוסין במסגרת

תכנית ארוכת טווח, ואילו כאן אנו עוסקים בסווח הקצר והבינוני,

אשר תואמים את המסגרת התקציבית שאנו עוסקים בה. דווקא משום שבחקופה

זו ערכנו מספר תכניות, כולן תואמו במסגרת האדמיניסטרטיבית. התכנית

הזו תואמת את התכנית שהביא ש' הפנים לממשלה ואת תכנית ערי

הפיתוח. הבעיה היא אם נבצע את התכנית הזו ב-5, 6 או 7 שנים. זה

תלוי כמה עולים יבואו ובאיזה קצב. אני מקבל את דעתו של השר רוזן,

כי בהשוואה לבניה המתוכננת עבור האוכלוסיה היהודית, זה פחות מדי.

אך אני יכול לומר כי זה הרבה יותר ממה שהיה עד היום. אצל הדרוזים

נגיע די מהר לשוויון. בכל אופן, הם אינם רוצים בבתיים שאנו בונים,

וצריך להביא בחשבון כי זוהי אוכלוסיה בעלת צרכים אחרים. אך לומר

כי יש כאן אותה השקעה פר-קפיטה לשכון - זאת אי אפשר לומר. הערים

הגדולות לא כל-כך תתלהבנה מתוספת אוכלוסיה ערבית. לערים הגדולות

יש בעלי-בתיים, גם כאשר אנו רוצים להעביר מקרה סעד ממקום למקום,

אנו נחקלים בקשיים מרובים. תארו לכם, להקים שכונה ערבית בנשר או בקרית-

ים. בכך דנה ועדת מנכ"לים ומומחים, והם שהגיעו לתכנית הזו, שהיא

פחות או יותר מאזנת בין כל הגורמים. אין דרך אחרת. אם אינך רוצה

לפוצץ את עכו, מוכרחים לבנות משהו קרוב לעכו.

השר י. בורג:

לעיר ערבית חדשה יש אספקט פוליטי.

השר א. עופר:

לכל דבר יש אספקט פוליטי. יש נושאים

שכלל שדנים בהם פחות, זה לטובת העניין.

ברמה המקצועית בה הנושא טופל, הגיעו למסקנה זו פה אחד. אני מייעץ

לך לא לערער על-כך לפני הממשלה.

השר י. בורג:

אני חושב שיש כאן אספקט פוליטי, שהועדה

אינה רשאית להחליט לגביו. אני מתכוון

להקמת עיר ערבית חדשה.

השר א. עופר:

כל ההחלטות שלנו הן לא החלטות אשר משחררות

אותנו מן הצורך הסטטוטורי להגיש את התכניות

לאישורים בהתאם לצורך - לוועדה המחוזית, הארצית או המקומית. זהו

רק אישור של קוי פעולה. מחר, על כל פניה צריך יהיה ללכת אל כל הועדות.

אני רוצה שיהיה ברור כי החלטת הממשלה אינה באה במקום כל הועדות

הסטטוטוריות.

מר צ. טרלו:

הדבר תואם עם אגף התכנון של משרד הפנים.

השר א. עופר:

לא הייתי מערער על רכוז הבדואים. זה

מנוהל בצורה מוצלחת ביותר. בהקדמה

כתוב כי התכנית אושרה על-ידי ועדת "מנכ"לים מיוחדת בהשתתפות יועץ

ראש הממשלה לענייני ערבים, משרד הפנים ומינהל מקרקעי ישראל. אותה הערה

נכונה גם לגבי עזריה. צריך למצוא פתרון גם לבעית הערבים בירושלים.

מר ברקאי:

שם הכוונה היא שיעבדו קבלנים ערבים.

השר א. עופר:

הכוונה היא לערביי ירושלים. אני מציע

לאשר את התכנית אשר עובדה לפרסיה ולצרף

אותה לתכנית הכוללת.

השר ח. צדוק:

בעקבות דבריו, על הצורך באישור התכנית

השר ח. צדוק

על-ידי כל האינסטנציות, בהתאם לחוק התכנון, רציתי להוסיף כי בוודאי יהיה איזה שהוא גוף אשר יצטרך להחליט בכל מקרה כי דרושה הפקעה. זאת אומרת שההחלטות המתקבלות כאן, אינן עציין כשלעצמן החלטות על הפקעה או פנויים. בכל מקרה בו נתקל בצורך להפקיע או לפנות, יהיה גוף אשר בפניו יובא הדבר.

השר א. עופר:

בהחלט, זוהי תכנית עבודה לוועדות אשר פועלות. הועדה תוכל לשאול אם זה במסגרת התכנית הכללית לפעולה. התכנית באה להדריך את הועדות העוסקות בכך - ועדות ההפקאות, ועדות מחוזיות והמועצה הארצית.

מ ח ל י ט י ם:

לאשר את תכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-1979/80 + פפ+שפ+פפ למיעוטים, כפי שהוגשה ע"י משרד השכון.
(תכנית פיתוח השיכון למיעוטים לשנים 1975-1979/80 נמצאת במזכירות הממשלה).

שכ/12. הבניה בהתיישבות

השר א. עופר:

קיבלתם תכנית מפורטת לפיתוח הבניה הכפרית בישובים כפריים, ואבקש מר אבני למסור

לנו את תמצית הדברים.

מר ש. אבני:

בהכנת החומר הינחו אותנו כמה הנחיות בסיסיות. אעמד על שלושת המגזרים, קודם כל ישובים כפריים קימים, מושבים, קבוצים ומרכזים אזוריים. לאחר שצרכנו "סטוק טייקינג" של הקיים, האוכלוסיה הקיימת והחזויה, הנחתה אותה הנחיה בסיסית, ללכת להשלמת החסר, בכפוף להחלטות הקיימות של המרכז לתכנון, בכפוף לאמצעי הייצור וכו'. יש החלטה הנמצאת עתה בשלבי בצוע, להגדיל את ישובי ההר בגליל ובירושלים עד למינימום של 60 יחידות לכל ישוב. זה אינו אומר עדיין שלא יכולים להיות שנויים, כאשר תהיינה החלטות של המרכז המשותף לתכנון משקי, במידה ויהיו אמצעי ייצור מאושרים. בתחום המושבים הנחנו גידול מואץ של יצירת בית שני לבן המשקי, תהליך זה מואץ ביחוד במושבים הותיקים, אך גם במושבים הצעירים, לעיתים בגלל הקשיים בתוך המשפחה להחליט מי יהיה הבן הממשיך, אנו צופים גם כן גידול ניכר. בהתישבות המושבית הצעירה, היה הגידול עד כה 250-300 יחידות לשנה. זה הרבה פחות מהמינימום ההכרחי, ודווקא בסעיף זה לא היו מגבלות תקציביות. יש סימנים המצביעים על גידול משמעותי של מספר היחידות במושבים, וצפוי כי בעוד כמה שנים נגיע לגידול של 1000 יחידות לשנה. הפתרונות בתחום הדיור, מרכיבי חשתית ומבני צבור שונים מפורטים בחוברת. כל אלה מצביעים על הצורך ועל האפשרות להשלים בהתאם לתכנון הפיזי והמשקי את הישובים, להיטיב את תנאי הדיור, להוסיף אוכלוסין ולהשלמים את הנחלות.

בקבוצים, אני מקווה כי סוף סוף נגיע

לחיסול מלא של הצורפים אשר סיימו את תפקידם. ברובם המכריע אין הם מתאימים היום למגורים, וחלק מהם עומדים ריקים. קשה לנו להשלים את הריסתם, מתוך נוסטלגיה של חברי הקבוצים אליהם.

זה אינו מתוך נוסטלגיה אלא מתוך הרגלים

השר א. עופר:

גרועים, ואחר-כך נגרמות לנו צרות צרורות.

מר ש. אבני:

חתמנו על הסכם עם ברית התנועה הקבוצית,

שפל כל מבנה שאנו מקימים, יורידו את הקודם.

המבנים החדשים נועדו לספק את צרכי המגורים של חוזרי הצבא, הגידול הטבעי והזוגות הצעירים.

3

באשר לישובים החדשים, מאז מלחמת ששת

הימים אנו פועלים בתחום זה בהתאם להחלטות הממשלה בכל מקרה ומקרה.

לכל ישוב יש תכנון עם אופטימום של גידול. הודענו כי התכנית עשויה להשתנות, אם תתקבלנה החלטות חדשות בממשלה. יש שני ישובים בעלי אופי עירוני בתכנית זו, והם המרכז התעשייתי ברמת-הגולן - קצרין והמרכז התעשייתי בפיתחת רפיח. הוא מתוכנן ל-600 יחידות דיור, כאשר ב-1975 יושלם חלק מהתכנית הזו. יש כאן רשימה של 25 ישובים קטנים אשר

הועברו לטיפול המינהל. לאחר הכנת החוברת החליט שר השיכון להעביר עוד חמישה ישובים, ג'יניהם מטולה, מנחמיה, ראש פינה, רמת ישי וביריה. הדבר יהיה צריך להופיע בנסוח האחרון.

בסך-הכל התכנית מצביעה על 38 אלף פתרונות

מהם 22.5 אלף יחידות חדשות לאוכלוסיה החדשה ולמשקי בית נוספים, או החלפת דיור קיים אשר סיים את תפקידו. היתר פתרונות של שפוץ והרחבה וטיפול הנדסי במידה שהבית מצריך זאת, וזאת בנחסף לפתרונות דיור עבור 16 אלף נפק, וחוספת של 50 אלף נפש למגזר הכפרי כולו. אני רואה בכך חשיבות לא כל-כך פורמלית כמו צבורית, שהתכנית הוסכמה עם התנועה

הקבוצית, מוסדות תנועת המושבים והמחלקה להתישבות, והכל בהתאם להחלטות הממשלה.

השר א. עופר:

בעמ' 3: בגליל יש 37% בהתישבות הכפרית לעומת 32% בהתישבות הכפרית. ברצועת החוף 29% בכפרית לעומת 35% בכפרית ובירושלים קצת פחות מ-9% במקום 11%. בנגב יש קצת יותר.

השר א. און:

אני רוצה לנצל הזדמנות זו כדי לברך את משרד השכון וכמובן את מי שעומד בראש מחלקת הבניה הכפרית וחבריו לעבודה. אני מציין זאת לשבח רב. מאז שנכנס המשרד לנושא הבניה במושבים, מספר ניכר של מושבים, ביחוד אלו שאלו על הקרקע בשנות החמישים; שיפרו את פניהם, וזו נותן טעם ורצון לחיות במקומות אלה. התכנית מתואמת עם המרכז לתכנון, כן שאמצעי הייצור במקומות אלה מובטחים.

יש לי שתי שאלות: 1. מה בנוגע לבניה

מוסדות הדת במושבים אלה? אני יודע שמשרד השכון אינו מופקד על-כך, אעפ"י כן הוא בונה ומתוך רצון טוב. אני רואה כי ישנה השתתפות של משרד ההשתתפות של כל המשרדים השכון בבניה זו בסך 7.5 מליון, אך זהו רק שליש מההוצאה הכוללת. מגיעה ל-45 אלף לירות לכל בית-כנסת. העניין אינו מכוסה, והמושבים מדרשים להשלים את החסר. אני יודע על קיומה של קרן וולפסון, אך כספיה אינם מגיעים לכל המושבים. צריך להכניס את הנושא למסגרת מסודרת.

2. האם גם ישובים כמו מוצא-עילית, גנות;

רמות-השבים וחופית מקבלים את האזרה הזו בבנוי? אני בספק רב אם הממשלה צריכה לעזור להם.

השר א. עופר:

את מוצא עילית יש לנו עניין לפתח. את חופית בוודאי שלא.

מר מ.זורע

ענין החקציבים צריך לעבור בדיקה מדוקדקת. אני חושב שבדרכי הבצוע או עלולים להיות אבני נגף, אך נאמן עלי מר אבני שנוכל לסלק אותם. חשש אחד הוא, שמא יוצפו מושבים חקלאים בנגוד למדיניות הממשלה והתבועות, ביותר מדי "בעלי מקצוע", שאינם בעלי מקצוע. לנקודה זו צריכה להיות ערנות מיוחדת.

הסכנה היא שבמספר מושבים עלולים

השר א.עופר:

להמצא פתרונות דיור עירוניים בלי כל

קשר למושב עצמו

צריך לשמור על עין פקוחה.

מר זורע:

לאחרונה הערה ביחס לימית וקצירין:

איני רוצה לפרוס כאן את כל המחשבות שלנו בענין זה. די אם אומר כי שני הנושאים האלה דורשים דיון כשלעצמם, לאו דווקא בפורום זה.

המשך רשמה ל.ד.

(עד כאן רשמה ת.כ. מכאן ל.ד.)

השר א. עופר :

קודם כל, לא התכוונו במסגרת התכנית הזו לחרוג מהקו הירוק, כי כל העניין החורג מהקו הירוק נתון להחלטת הממשלה ולא רצינו להתערב בזה, אך במסגרת הבנייה הכפרית, לא יכולנו לחרוג מהתכנית שהממשלה כבר החליטה עליה, וזה כלול כבר בתכנית.

למר שטנר - נכון שיש פה קצת אי-גמישות

בין המסגרת הכללית, כי הלכנו, קודם כל, על התכנית הכללית ולא על התכנית הכפרית, כאשר עכשיו נצטרך לעשות את התאומים עם הישובים הקטנים הכפריים כמו מטולה ומנחמיה. אנו העברנו חומר להתיישבות הכפרית וכאשר נאשר את התכניות, תהיה מסגרת אחת מושלמת. עם זאת, אנו לא לקחנו תכנית לשנים הקרובות והלכנו לפי מה שקרה בשנים האחרונות, כי אילו היינו עושים זאת, היינו אומרים שבגליל לא יהיו 32% אלא 11%, ואנו מניחים כי במאמצים גדולים והכנות גדולות, אנו נגיע ל-2.5% - 3% במקום 4%. זו תכנית לעתיד ולא תכנית אשר מסכמת את מה שנעשה. אילו זה היה כך, אנו היינו צריכים להגיש תכנית אחרת לגמרי. ומכיוון שהמגמה שלנו היא הגדלת התפוצה הגיאוגרפית ופתרון משכנות העוני, ישנה בהחלט מגמה של הרחבת ההתיישבות, משני צידי הקו הירוק, ובתכנית הזו, צריך יהיה לקחת את זה בחשבון ולחת את כל התמריצים כדי שהעניין הזה יתבצע.

מר ווינשל :

באשר לגמישות התכנית הכללית, שר השיכון, כשהוא הציג את התכנית בממשלה, הודיע כי

בסה"כ המחוב לשיקום משכנות עוני, לא כתוב בפרוש - שיקום יזום של שכונות ברצועת החוף וירושלים. כלומר, כשאתה עושה את ההשוואה של הייחור לשיקום בין התכנית הכללית לתכנית הזו, בוודאי שתמצא שימוש יתר לצורך אמצעי שיכון השיקום.

מר שטנר :

קצב כזה, במגזר העירוני, מחייב בנייה של 200 אלף דירות חדשות.

השר א. עופר :

אני מתאר לעצמי כיב-5 שנים אנו נפתור את כל הבעיות התת-סטנדרטיות בהתיישבות שלא באזור העירוני, כפי שאני חושב כי בערי הפיתוח אנו נפתור זאת יותר מהר מאשר במרכז הארץ, כאשר הבטיח תשאר בתל-אביב, חיפה, רמלה, לוד ואולי גם בירושלים.

השר ח. בר-לב :

לכשתפתור זאת, יוצרו מושגים חדשים.

מר אבני :

אני רוצה להשיב לשתי שאלות של שר החקלאות על מוסדות הדת - נכון, שבאופן פורמאלי, המשרד שלנו, אינו מופקד על נושא זה, אבל יש תאום מלא בנושא זה בין משרד הפנים, משרד הדתות ומשרד השיכון, והתכנית הזו מביאה בחשבון תשובה הרבה יותר רחבה מזו המסתכמת במספרים. כאשר יש גם מספר ישובים שאינם מעוניינים בבית-כנסת ואינך יכול להכריח אותם לבנות בתי-כנסת.

השר א. עופר :

למשל, בישובי הקיבוץ הארצי.

השר ח. בר-לב :

למה? הם בהחלט בונים בתי-כנסת להורים.

השר ח. בורג :

אני הייתי עם אבני בהרבה ישובים ועסקנו בעניין הזה.

מר אבני :

וולפסון עושה מה שהוא עושה, כאשר אנו מנסים לתת תשובה לפי התכניות הסטנדרטיות.

לאחרונה אנו סיכמנו כי בישוב חדש, אשר איננו יודעים מה תהיה אוכלוסייתו, אנו מוסיפים במרכז החברתי כ-30 - 40 מקומות תפילה, כאשר אחל הישוב עצמו יחליט האם זה מספיק לו או לא.

מר אבני

לגבי רשימת הישובים השונים - ברשימה
 זו מופיעים מספר ישובים שאין בדעתנו לטפל בהם ואשר לא טיפלנו
 בהם עד כה, אבל לכל אזור ולכל ישוב זכות לפנות למשרדי הממשלה
 ולבקש עזרה. וכדי שתהיה כתובת מוסמכת להתחשבה שלילית
 לישובים כמו מכמורת או חופית, אנו הכתובת.

לגבי בעלי המקצוע - החשש כאן לא קיים.
 אם יש התרופפות, היא למעשה במגוון של התנועות, אבל שר החקלאות,
 גם מנסיונו בתפקידו הקודם יעיד שאנו פה אורגניזציות בדומות במאה אחוז.

השר א. עופר : הערה נוספת לשר החקלאות - אנו אמנם איננו
 מדברים על חקציבים, אבל המגמה בתכנית הכללית
 תהיה שכל מוסדות הציבור ייבנו ע"י משרד השיכון, ואינני חושב שצריך
 תקציבים לחוד לכל מוסד. באשר לבתי הכנסת, התקציבים יבואו ממשרד
 השיכון, הדתות והפנים.

השר ח. צוריק : כשתהיה עדיפות שווה גם למוסדות ציבור
 אחרים.

השר א. עופר : אני מבין כי מאשרים תכנית זו.

מ ח ל י ט י ם : לאשר את תכנית הפיתוח והבניה בהתיישבות
 לשנים 1979/80 - 1975, כפי שהוגשה ע"י משרד
 השיכון.

שכ/13 . תלפיות מזרח

השר א. עופר :

אני רוצה להגיד היכן אנו נמצאים - לאחר

שאישרנו את התפרוסת הגיאוגרפית המחוזית

ואת 2 התכניות האלה, ואת התפרוסת הפנימית בתוך 2 האזורים - בגליל

ובדרום והנגב - נשארו לנו עוד 2 ועדות משנה העובדות על התפרוסת

הפנימית. ועדה אחת היא ועדה לענין ירושלים בראשות גפני-

שהיום אני מבקש שאנו נברר נקודה אחת בענינה, והוא ענין רמת-רחל.

את החומר כולו, היכן נבנה בירושלים, ועדת גפני תסכם כבר מחר

ואנו נביאו לאישור הועדה כאן.

אך יש ויכוח גדול יותר בענין החלוקה

הפנימית ברצועת החוף, משום שתוך הענין נכנסת גם אדמה חקלאית.

פה הויכוח הוא עקרוני, אך אני מקווה, שעם חילוקי הדעות, או

בלי חילוקי הדעות, אנו נביא בסופו של דבר את הענין לוועדה ואז

משנגמור את ענין התכנון הפיזי, ישארו לנו עוד עניני ההפקעות

ותכנית העבודה - כשכאן למעשה, כל החומר מרוכז בהסדרי

עבודה בין משרד השיכון ומנהל מקרקעי ישראל, פלוס עבודה עזר של

משרד המשפטים, ברשות שר המשפטים, ואם זה יסוכם, נסכם את התכנית

כולה.

אם כן, אנו עוד צריכים לסכם את ענין

ירושלים ומרכז הארץ, ואני מתאר לעצמי, שאם הועדה בחשות^א

שר המשפטים תחליט על סדרי העבודה יחד עם הועדה הזו, אז נהגבר

על ככל יחד ונעביר את הכל לאישור סופי של הממשלה.

לאחר שהקדשנו מספר ישיבות לענין ארמון

הנציב ורמת רחל, ולאחר שמספר חברים כאן ביקרו במקום, אני רוצה

להזכיר לחברים שאיחנו את הענין של שכונת תלפיות מזרח.

למעשה, במקום הזה, הועלתה בעיה של 2 כבישים עורקיים: כביש מס' 1

השר א. עופר

המוביל מירושלים לחברון, וכביש הרוחב, ההולך מדרום לשכונת תלפיות מזרח ומתחפר לאותו כביש החופף לו. אם כן, לאנשי משרד התחבורה ומשרד הפנים, כל מה שהם מבקשים הוא, שלא יבנו על התוואי הזה. אך זה לא עניין לביצוע מהיום למחר ולכן, העניין הזה ירד מסדר הדיון, כי אין לנו עניין בזה. אנו ויתרנו גם על כביש הרוחב המחבר את תלפיות מזרח אל הכביש ההוא, ואמרנו כי יש כביש מצפון, שכבר היום נוסעים עליו לארמון הצציב, ולכן הדרך השניה תהיה הדרך העוקפת מצור-בחר והמתחברת לגילה.

עכשיו, לגבי רמת-רחל, כבר בהחלטה הקודמת אמרנו כי היות וויתרנו על כביש הרוחב - התכנית הראשונה שלנו הייתה, שרמת-רחל תשאר במשבצת הקיימת של משרד השיכון עד כביש הרוחב, כשהיא תצטרך לוותר על 84 דונם פה ולעבד את כל השטחים המעובדים המופיעים בירוק. החלק הזה של רמת-רחל הוא אדמת טרשים שאינה מעובדת. כאן נמצא מלון דיפלומט, ואמרנו כי אנו מפעילים את התכנית עד למקום הזה, כלומר, אנו הולכים עד לחלק הצפוני מלבד המטע הזה שהוא מטע טוב. ההצעה שלי היא, לקחת מרמת-רחל את החלק המשולש הזה, שהוא אדמת טרשים, פלוס 30 דונם האלה שהם מטע די שדוף, כלומר כמעט ואינו מניב פרי, למרות שנכון שיש שם תפוחים, וזאת משום שאנו צריכים להעביר את הכביש הזה כדי להתחבר לשכונה.. המשולש הזה זו אדמת טרשים שאינה מעובדת. למעשה, אנשי רמת רחל אמרו קודם שהם סיכמו על המשולש, ולא יותר, וזה בסדר. אבל אנו זקוקים לכביש שעובר כאן, על-מנת לחבר את חלקי השכונה השונים, שבלעדיו לא ניתן לעשות זאת. למעשה, אנשי רמת-רחל מתנגדים לכל הדבר, אבל הם לא כל כך מתנגדים למשולש, אלא יותר ל-30 הדונם האלה של המטע השדוף, ובתמורה לכך הם מבקשים שגבול רמת-רחל כאן יגיע עד לצור-בחר. האדמה כאן היא אדמת טרשים של מנהל מקרקעי ישראל, והיות והשטח הזה הוא שטח השיפוט של עיריית ירושלים, יש לזה התנגדות חריפה של

השר א. עופר

עיריית ירושלים. ואני בזמנו קיבלתי מכתב חריף מאוד מראש עיריית ירושלים בו הוא כתב, כי בזמנו, ~~השר~~ רמת-רחל היתה בתוך הגבולות המוניציפאליים של ירושלים, ולאחר שפנו אליו, כג'סטה, הוא הסכים להעביר אותה למועצה האזורית מטה-יהודה, אבל הוא מתנגד לזה ועכשיו הוא לוחם על כל מ"ר.

ההצעה שלי, שאני רוצה עליה היום החלטה, כי אחרת יהיה הפסד כסף נוסף, אומרת להעביר את הכביש הזה בקצה הקיצוני, כי בגלל זה שאין החלטה, אנו מוכרחים, כדי לעבוד בחלק הזה של ~~השר~~ ירושלים לנסוע מסביב ולהעביר את החמרים מסביב, וזה הוצאות מיותרות. לכן אנו מבקשים לפרוץ את הקטע הזה שאנו עובדים עליו כבר. וכאן אני מציע לקחת מרמת-רחל את המשולש הזה, פלוס 30 הדונם האלה. מול זה, באם יש למישהו הצעה אחרת, אני מוכן לשמוע.

השר ח. צדוק : אני מציע כי לא נעשה החלטות ביניים. אתה

עושה החלטת ביניים ובה אתה לוקח משהו, ואח"כ אינך יכול, בהחלטה הכללית, לחזור בך. אני מציע כי בקצב מזורז של ישיבות נחליט על החבילה כולה, ולא על חלק ואז נדע עד היכן עלינו להסכים. לי יש הרגשה כי מוטב לחתוך את כל העניין בבת אחת.

השר ח. בר-לב : אני גם כן סבור כי אסור לנו פה ללכת

להחלטות ביניים, ולגופו של עניין, הייתי מציע כי יוטל על משרד החקלאות ועל מנהל מקרקעי ישראל להציע הצעה, שבה, לא רק ניקח מרמת-רחל, אלא גם ניתן לרמת-רחל. כי פרור, שאת ההסכמה מפי אנשי רמת-רחל לא נשיג לעולם, גם אם זו אדמת טרשים או מסע שדוף, יחד עם זאת, אם לא יהיה מנוס, באם לא ניתן המורה ציבורית וענייני, לא נענה על העניין. כי אם אנו רק לוקחים, אנו משתמשים בכוחנו, שניתן לנו בתוקף מעמדנו, אבל לעניין אנו לא נותנים תשובה.

השר א. און :

לפי מיטב הכרתי, ענין רמת-רחל צריך

לבוא למליאת הממשלה. ואני מתנגד כאן

לכל חצי ס"מ, כי כל מה שאנו לא ניתן, זה לא יפתור את בעיית קיבוצי
של הקיבוץ. אם פעם היה ראש עיריית ירושלים נדיב לב - רב תודות לו,
שישקול פעם שנייה, אבל הוא כבר עשה, ואין לחזור חזרה מהצעד שעשה.
ואני מציע לא לעשות שתי תחנות, אלא ישר, לבוא לממשלה ולומר -
מה גורלו של קיבוץ רמת-רחל?

השר א. אופר :

אני מסכים להחליט ללא החלטות ביניים.

אבל בכל זאת, אי-אפשר לבוא לממשלה

ולהתחיל את כל הענין מחדש. אנו נבוא עם 2 הצעות והממשלה תחליט.
אני הגשתי הצעה ושר החקלאות יגיש הצעה. ¹²¹יש הצעה כי תהיה ועדת
משנה של שר הפנים, שר המשפטים ושר המסחר והתעשייה, להציע הצעת
פשרה.

השר ח. בר-לב :

אני מציע כי משרד החקלאות יגיש הצעה

נגדית.

מ ח ל י ט י ם 2 שרי החקלאות והשיכון יגישו לממשלה את הצעותיהם
בענין שילובה של רמת-רחל בת⁹עית פיתוח השיכון

לשנים 1979/80 - 1975.

מחליטים

שרי החקלאות והשכון ינישו לממשלה את הצעותיהם בענין שלובה של רמת-רחל בתכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-1979/80.

מחליטים (החלטה שכ/10):

ועדת השרים רושמת לפנייה את החלטת ועדת השרים לעניני ערי פיתוח מיום י' באייר תשל"ה (21.4.75) (החלטה מס' עפ/12) בדבר התפרסות השיכון בערי פיתוח לאור תכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-1979/80, כדלקמן:

א. במסגרת תכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-1979/80 שהוגשה על-ידי שר השיכון ובהמשך להחלטת ועדת השרים לבחינת תכניות השיכון מיום י"ז בטבת תשל"ה (31.12.74), כי בכל מסגרת של בניה ציבורית מהווה הבניה בגליל 32% מכלל הבניה הציבורית והבניה בדרום ובנגב 22.5% מכלל הבניה הציבורית, ++++++ , תפרוסת הבניה בישובים העירוניים בגליל, בדרום ובנגב תהיה בהתאם לפירוט הבא:

100%	בנגב	100%	בגליל
25%	באר-שבע	20%	מעלות
	ערד		כרמיאל
23%	דימונה		שלומי
	ירוחם	23%	מגדל העמק
	אופקים		נצרת
19%	נתיבות	20%	צפת
	שדרות	7%	חצור
13%	קריית-גת	7%	עפולה
5%	קריית-מלאכי	9%	טבריה
5%	מצפה רמון	7%	עכו
10%	אילת	3%	קריית שמונה
		4%	יקנעם
			בית-שאן

ב. התפרוסת הנ"ל מהווה הנחיה לבניית משרד השיכון החל משנת 1976 והנחיה לצכנון ופיתוח מראש החל משנת 1975, כפוף לשנויים שיתחייבו מנסיבות

מיוחדות ביישובים השונים.

(הישיבה ננעלה)

מוכירות הממשלה

ס/אמ"ה

ש.מ.ר

למ"א 1 ס/א 2

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לבחינת מכלול הבעיות
הכרוכות בהשתלבותו של קיבוץ רמת-רחל בתכניות
פיתוח הסיכון בירושלים לשנים 1975-1979/80

כ"ג בשבט תשל"ה - 4.2.75

בכחו השרים: א. עופר - יו"ר, א. אוזן, ח. בר-לב, ש. רוזן.

בעדרו השרים: י. בורג, ג. יעקבי (חולה), ח. י. צדוק, י. רבינוביץ.

י. אנגל	-	קיבוץ רמת רחל
א. בן אשר	-	עיריית ירושלים
מ. בבגישתי	-	עיריית ירושלים
י. דש	-	משרד הפנים
ד. ווייבשל	-	משרד הסיכון
ב. כהן	-	המועצה האיזורית, מטה יהודה
מ. קורץ	-	משרד האוצר
א. פינקלמן	-	איחוד הקבוצות והקיבוצים
י. סוחט	-	ל"כת שר המסחר והתעשייה
ש. נטייבר	-	לשכת שר הבטחון
מ. שרמן	-	המשרד לקליטת העלייה
ג. רז	-	איחוד הקבוצות והקיבוצים
א. ליטבסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום: פיתוח הסיכון בירושלים לשנים 1975-1979/80,
איזור רמת-רחל

/פיתוח

בפרוטוקול זה 2 דפים

טל: 1/א ב"א

השר א. עופר :

אני פותח את הישיבה, ואני רוצה לפתוח

את הישיבה בהחלטת ממשלה מיום 5.1.75

בדבר השתלבות רמת-רחל בתכנית פיתוח השיכון בירושלים:

"א. להסמיך את ועדת השרים לבחינת תוכנית פיתוח השיכון לשנים 1975 - 1979/80 לבחון את מכלול הבעיות הכרוכות בהשתלבותו של קיבוץ רמת-רחל בתכניות הפיתוח של ירושלים לשנים הבאות.

ב. לצרף לוועדה לצורך הדיון בנושא זה את שר התחבורה."

אנו דחינו את הישיבה הזו מספר פעמים בגלל

שר התחבורה, ולבסוף, גם היום הוא חולה ולא יכול להגיע, והוא הבטיח כי יבואו אנשים ממשרדו להציג את הבעיה. בלי שר התחבורה, אנו בעצם קיימנו דיון מפורט ב-10.12.74, ואני רוצה להזכיר לעצמנו ולחברים על מה מדובר.

אם נסתכל כאן על המפה, הרי יש כאן תכנית

מפורטת - זהו ארמון הנציב. בקו האדום זו מערכת הכבישים האורכית ולא הפנימית של השכונה מזרח-מלפיות. הכחול זה קו האיתור של פרויקט תלפיות - מזרח והשחור זהו השטח של משק רמת-רחל. כלומר, ישנו פה המשק עצמו, הכביש הקיים לתלפיות והשטח הירוק שאלו השטחים המעובדים של המשק. מה שאנו הצגנו בתכנית החומש, זה לגבי השלמת השכונה הזו, והיא הפוגעת במשק רמת-רחל, בקטע הזה, עד מלון דיפלומט, ובחלק הזה. לא הצגתי אז את הכביש המתוכנן, שהוא מתחבר אל ירושלים ומצטרף והולך אח"כ לבית לחם וחברון. כמו כן ישנו הכביש הזה שהולך דרומה לשכונה והוא מצטרף הן לכביש הזה והן לכביש הקיים היום לבית לחם וחברון.

הכביש הזה, כפי שידוע לי, הוא כבר אושר

בועדה המחוזית, בהתנגדות המועצה האזורית מטה יהודה, והוא נמצא

עכשיו בהכנה לקראת אישור של קבע. התכניות האלה פוגעות ברמת-רחל ב-2 מקומות: אם נחלק את השטח ל-3 שטחים - דרומה לכביש הזה וצפונה לכביש הזה, אז צפונה לכביש הזה יש שטח של רמת-רחל, אשר נחתך ע"י הכביש הזה וע"י הכביש הזה, כאשר רחבו של הכביש הזה הוא 85 דונם ורוחבו של הכביש הזה הוא 84 דונם. כלומר, זה 170 דונם, שקשה לראות איך זה מתקיים כמשבצת של המשק, אם אנו מבצעים את 2 הכבישים הללו. הכביש הזה חותך את החלק הזה וגם פוגע במטעים של רמת-רחל. מכל התמונה הזו מתקבל, ללא כל ערעור וללא כל ~~פגיע~~ בעיות, אם נשאיר לרמת רחל את 660 הדונם, זה לא יפגע, לא במערכת הכבישים ולא במערך השיכון בעתיד. כאשר לאורך הכביש הזה נרצה לחבר את השכונות ^{עם} גילה תלפיות מזרח. יש פה שטחים גדולים, לא מעובדים, גם מצד דרום וגם מצד מערב עד המשק. זו אדמת טרשים, ויתכן שניתן יהיה לנצל דווקא חלק מאדמת הטרשים שמדרום למשק.

אני מבקש היום לקבל החלטה לגבי הקטע שעד מלון דיפלומט. אנו התחלנו לבנות בשטחים האלה, כאשר הכבישים המחברים את השטחים האלה הם אלו, והכביש הזה פוגע במסע הזה בכ-25-30 דונם.

חברי משק רמת רחל וחברי איחוד הקבוצות וחברי מטה יהודה והקבוצים, אמרו כי הם רוצים להאזות את התמונה כולה, ונדמה לי שאת התמונה כולה אפשר לראות על המפה כאן.

מר נ. רז : באיחוד הקבוצות והקיבוצים, ביחד עם אנשי

המשק, דנו בתכניות האלה והיינו לא פעם אחת בשטחים עצמם, והמסקנה שלנו, שהתכנית הזו, משמעותה היא חד-משמעית - לסלק את רמת-רחל מהמקום, אמנם בלי לקרוא לזה סילוק רמת-רחל מלכתחילה, אבל בדיעבד, זה מה שיתרחש כתוצאה מהפיתוח, עפ"י מה שתאר שר השיכון. בעובדה, כן נעשות שם עבודות וכבר התחילו בפעולות לסלילת כבישים, מבלי שעדיין סוכם כי אכן העניין

+++++

מר נ. רז

הזה יתבצע. התחלות של כבישים שתפקידם בעתיד להתחבר, כבר נעשות. אני באתי לפני שעה מהשטח, וכשהייתי בשטח, זה אותי התמיהה מאוד. אינני מבין איך מתחילים לעבוד בשטח על תכנית ורק אח"כ מתחילים לדון עליה. אמנם ההתחלות הן על שטח של עיריית ירושלים, אבל על מנת לחבר את 2 ההתחלות, צריך יהיה לחתוך את רמת-רחל, כשאת המטעים אי-אפשר היה לעבד כך. כך שנושא הדיון הזה הוא בעצם גמר את רמת-רחל, כי אין להם יותר שטחים. מה עוד, שבעתיד יש התרחבויות נוספות בגבי החלק הדרומי. לכן, נכון יהיה אם נעשה את הדיון הזה כחלק מתכנית יותר גדולה שעליה צריך לדון. זו תכנית שיש לה הגיון והצדקה, באם היא תכנית כוללת הקשורה עם חיבור השכונות והמשך הבניה, כשזה אומר שזה מגיע עד רמת-רחל.

כפי שהמצב מצטייר היום, אין ספק, שרמת-רחל, במקום שהיא היתה פעם המגן של ירושלים, עכשיו היא מהווה מפגע לגבי ירושלים, ולכן, צריך להחליט האם הקיבוץ הזה הוא מטרד או מפגע אקולוגי לתכניות השיכון והבניה במזרח-תלפיות. ובכן, אנו יוצאים מזה בהרגשה מאוד כבדה, וזאת, כאשר דווקא עכשיו, רמת-רחל הולך ומתרחבת, לשמחתנו הרבה, גם כקיבוץ וגם כיישוב. ישנם אנשים צעירים המשלימים את החברים הוותיקים, נולדים ילדים ויש עתודה של צעירים שצריכים להגיע לשם במסגרת הנ"ל, כך השמקום יכול להפוך לקבוץ גדול ומתפתח, אך זה אינו עולה בקנה אחד עם המחשבות לגבי פיתוח ירושלים. ומה שכאן מציעים, להערכתנו, זה עניין חמור מאוד לגבי עתיד המקום הזה, ויותר מכך. כי אם תתקבל התכנית הזו, ++++++ מנסיון של דברים שנעשו ליד קיבוצים ומושביו הקלאיים, אשר לידם קיימים מרכזים עירוניים ויש להם תכניות פיתוח, ++++++ כאשר ישנו פיתוח, צריך לסלק משם את הישובים הקלאיים, כי הם מעכבים את תכניות הפיתוח של הישוב

מר נ. רז

העירוני. ואנו רואים במקרה של רמת רחל מקרה בוחן לעתיד לגבי עתידם של עשרות ישובים חקלאיים - ועל זה צריך לתת את דעת הממשלה ולהחליט, כי זה ענין עקרוני ממדרגה ראשונה. ושוב, אני רוצה לומר לוועדת השרים (ויש פה 3 שרים), כי אנו רואים בענין הזה ענין שהממשלה צריכה להחליט עליו, הממשלה כולה, כשאנו מתנגדים לזה בכל מידת האפשר.

מר מירון בנבנישתי : אני אינני יודע בדיוק האם אנו מדברים על תכניות הנוגעות לתלפיות מזרח בלבד, או שאנו עוסקים בכל נושא הפיתוח. כי התכנית של כביש מ/1 שעליה מדובר הרבה, נדונה ואושרה בוועדה המחוזית, כשאנו עשינו הכל על מנת שהוא יעבור בשטח ירושלים ואלו השטחים של רמת-רחל ישארו בחוץ. מבחינת תכניות מעשיות של עיריית ירושלים, אסאתם שואלים אותי היום, זו לא תכנית שצריך להמליט עליה מייד. כשתכניות מעשיות נוגעות למעשה רק לחלק הזה, שהוא בקו ישר מזרחה ממלון דיפלומט, החלק הצפוני של רמת רחל, שלא קשורים בשטחים של עיבוד אינטנסיבי של רמת-רחל. באשר ל-150 הדונמים שהוזכרו, בתכנית עוברים כבישים, אבל לא בסדר הגודל שדובר עליהם בתכנית הכללית, כי הכביש הזה הוא ברוחב של 30 מטר, זה ברוחב של 35 מטר וזה ברוחב של 25 מטר, כשזה ממש קורע את רמת רחל לשתי וערב. כאשר הכבישים האלה, החוצים כאן, הם בסדר גודל של 25 / 30 מטר, והם לא נוגעים בציפור הנפש של רמת-רחל. הכביש הזה הוא חוצה, אבל הוא לא נוגע לענין הזה, אלא הוא מהווה המשך של רחוב יהודה, כאשר הכביש הרחבי, בשלב זה לא חוצה. כביש מ/1, קיים בתכניות לטווח ארוך, אבל יש לנו בעיות באשר לו, לא רק עם רמת-רחל, אלא גם מצפון למוסררה עד לרכבת, משום שהוא שם פרובלמטי ונוגס מהפארק הלאומי של העיר העתיקה, ויכול להיות שאנו נבטל אותו. יש לו הצדקה אם הוא ילך מכאן לכאן, אבל מבחינת כביש מהיר, צפון - דרום, של ירושלים, הוא לא יכול לעבור כפי שהוא.

הוא בעתיד אמנם יהיה חיוני, אבל לא הייתי רוצה עכשיו להתחיל להתווכח עליו, כי אפשר יהיה להתווכח עליו גם בעוד 10 שנים. לא כן הדבר לגבי הכביש הזה. אם צריך להתחיל לגבי דברים מידיים ל-5 שנים הקרובות, אנו מוכנים ללכת לכביש הזה, שסה"כ, מבחינתנו, הוא מצמצם את המערכת הזו. ואם מוכנים לקבל פינה כזו לדיון, אז נדמה לנו, שאנו לא רחוקים מפשרה בנושא הזה, ומתוך רצון טוב. כי אנו לא מסוגלים + לחיות בלי הכבישים האלה, כאשר זה גם בלתי אפשרי שכל התנועה של עיר בת 32 אלף תושבים תהיה על כביש ארמון הנציב. לכן אנו תובעים לסלול את זה וזה, ומוכנים לעזוב את זה וזה

מר י. אנגל :

אני מתנגד למה שמירון אומר, כי לעזוב בינתיים, זה אומר לתת לאנשים ברמת רחל לחכות עוד 5 שנים, ובעוד 5 שנים העניין שוב יפתח וכל הויכוח הזה יתחיל מחדש. אני יודע, כי כתוצאה מהתכנית הזו, החברים ברמת-רחל נמצאים די במתח. ואני שומע עכשיו על תכניות חדשות שלא ידעתי עליהן, כאשר למעשה, גם על התכניות האלה, עד שעוררנו את הסערה הגדולה, אף אחד לא התייעץ איתנו באשר להן. וכשנתנו לאדריכל בסט לתכנן את התכנית הזו הוא אמר : "מה, יש כאן קיבוץ? לא צריך בכלל לשאול אותם.". חיים שם אנשים, בני אדם ואי-אפשר להשאיר אותם במתח של "מה יהיה?". מה שנחמן אמר זה צודק בהחלט. אנו לא עלינו לאדמה אתמול. אנו חיים שם 48 שנים, ובעוד שנתיים נחגוג את יובל עלייתנו, ואני מקווה שביוכל של רמת-רחל לא יחסלו אותנו. התכנית הזו של 600 דונם אלה של מבנים עם המדרונות הטרשיים, זה משחק. על זה אי-אפשר לבנות ולהקים משק. לפני שבאנו הנה, אנו היינו ++שש++ בשטח כדי לראות מה אפשר לעשות, ונראתה לנו אפשרות אחת : יש לנו כאן את המשולש הזה שנראה במפה כאן. זו אדמת טרשים הנמצאת במדרון המזרחי לגבי השטחים שלנו, ואשר תקלאות אי-אפשר

מר י. אנגל

לעשות בה. השטח הזה הוא המשך טיבעי של השכונה הזו. כמו כן בדרום המשולש הזה, יש שטח חקלאי אחר, שבזמנו חוות הלימוד היתה מעבדת אותו, אך היום כבר לא. זה שטח המשמש למטעים המשתרע על 20-30 דונם. לכן אני מציע כי פשוט נעשה חליפין עם השטח הזה. אם מי היום, בתכנית המוצגת לפנינו, אני רואה שהכוונה היא להרחיב את הכל, על כל השטח הצפוני מעל דיפלומט, היכן שנמצאים רב המטעים שלנו המהווים את הפרנסה שלנו, ואם השטח הזה ילקח, תלקח מאיתנו פרנסתנו. כי אם נשאר עם השטח הקטן הזה ועוד 2,000 דונם במסמיה, זה לא יבצר אותנו.

חוץ מזה, אני רוצה להזכיר, כיבזמנו נעשה מחקר ~~שנמשך~~ ע"י המועצה האזורית, שמגמתו היתה לבחון עד כמה העיר יכולה להתקרב לקיבוץ כדי שהקיבוץ יהיה קיבוץ, והתכנית הזו, במידה ותתקבל, מאליו מחסלת את רמת-רחל, מבחינת מרחק העיר מהקיבוץ.

ישנו דבר נוסף, עוד לפני שהדיון הזה נערך, כבר התחילו בעבודות בשטח, התחילו בסלילת הכביש, ומשיגעו לשטח שלנו, ברור כי יצטרכו להמשיך זאת, ואז ממילא יחתך השטח שלנו, וכל זאת, מבלי שיאמרו לנו דבר, ושוב, כתוצאה מכך, אני רוצה להזכיר כי החברים המבוגרים אצלנו במשק ובני המקום, נמצאים במצב לא טוב מבחינת הרגשתם האישית, אחרי שהם נתנו מה שהם נתנו למקום הזה.

מר י. דש :

בזמנו הוטל עלי לרכז ועדת מאום עם משרד

השיכון והעיריה, על-מנת לקדם את הבניה.

והוטל עלינו להפגש גם עם המועצה האזורית, גם עם משרד השיכון וגם

עם העיריה. היתה אז מחשבה לעזור את כל העניין מהשטח של דיפלומט

וירומה, (וזאת לאור מה ששמענו, כי בכל זאת יש להרחיק את הקיבוץ מהעיר,)

ולהתרכז בעיקר בשטחים מדיפלומט וצפונה, וגם זאת לאחר שתהיה הכשרה

מר י. דש

ופינוי מלא. כאשר לגבי הקרקע הזו, בתכנית המחוזית, * זה הכל מופיע כאדמה חקלאית וזה עוד צריך לעבור ועדה חקלאית. אשר לשטח שעליו דיבר כעת החבר, זו קרקע של 60 דונם אשר היא דרושה בצורה מיידית, כי זה משלים טבעת קיימת, גדולה מאוד, של הקיבוץ. לכן, המחשבה שלנו היתה להמליץ עלהשטח הזה בצורה מיידית, כי זה סוגר את הטבעות ולא פוגע.

באשר לענין חוות הלימוד, מבחינה אורגאנית, אנו רואים אותה כשטח חשוב מאוד למוסדות לימוד בירושלים.

השר א. עופר : הם מתכוונים למטעים שלה ולא לשטח של חוות הלימוד עצמה.

מר י. דש : מה שחשוב הוא, שהפינה הזו כמעט חיונית כדי לסגור את הכביש, בשלב הזה.

השר ח. בר-לב : יש פה בעיה אמיתית. זה לא פשוט. האם יש לכם איזו הצעה אופרטיבית?

מר נ. רוז : כן, לא לעשות דבר.

השר ח. בר-לב : ז"א, לקבוע קו ולומר, ירושלים תתפתח לכלה הכיוונים האחרים ולא לכיוון הזה. האם אין אפשרות של פתרון ביניים?

מר נ. רוז : לגבי אותו הקטע שהזכיר דש והזכיר קודם יוסף, זה ניתן מבחינת המשק.

השר א. עופר :

אנו ביקשנו כי נעמיד את הענין בכל היקפו ומבחינת כל מה שיכול להיות. כאשר אני מציין, שבתכנית שלנו הנקראית - תכנית חומש, שהיא ל-6-7 שנים, אנו מדברים על החלק שנמצא אומנם הרבה דרומה לדיפלומט, אבל לא על כביש מהיר מס' 1, שזה עסק להרבה שנים. עם זאת אמרנו, בואו נצעג את כל התכניות בבת אחת.

בענין פיתוח ירושלים, היום, לאחר שפרצנו את הטבעת ההיצונית, יש לנו עוד מרחב, ויקח לנו בוודאי עוד 10-12 שנה לקבל את הרצף של נווה-יעקב, ארמון הנציב וגילה ולצרף אותם העירה, כשאם אנו רוצים בפיתוחה המהיר של ירושלים, אנו מתכוונים להגיע לחצי מליון תושבים בעוד 10 שנים. (כל תכנית המתאר של ירושלים היא ל-620 אלף תושבים). כאשר הבעיה היא בעצם -איפה לבנות? היות וירושלים היא די סגורה, מכל הצדדים. ואם תעמוד הבעיה בפני ממשלת ישראל של ירושלים כירושלים עם אוכלוסיה מירבית, לעומת הפגיעה באדמת הסרשים של רמת-רחל, אינני יודע מה תהיה ההחלטה. כי בינתיים אין לא קיבוץ ולא מושב אשר מתקיימים בתוך עיר. אפילו אפעל שזה היה קיבוץ עירוני, לא החזיק מעמד. ובכל התכנית הזו, לא נגענו ולא פגענו במשבצת אחת של המשק. ובכלל בתכנית השיכון הכללית, אפילו לגבי מושבים שכבר מזמן שכחו כי הם מושבים, לא רצינו כי דרך תכנית השיכון יתחילו לעשות שם פרצלציות בשום מקום ולכן לא פגענו בשום ישוב. ובכל תכנית החומש ~~לש~~ אין לנו תכנית לעלות על איזה שהוא שטח. כך שלא בתכנית החומש הזו ולא בתכנית החומש הבאה, יש אצוה תכנון לעלות על איזה שטח שהוא שהיה משק.

את רמת-רחל אני מכיר כבר במשך ~~ש~~ ~~ב~~ ~~ב~~ הרבה שנים, והיא היתה מחנה בתוך ירושלים. זה התחיל מגדוד העבודה, כקיבוץ עירוני, כאשר רוב חברי רמת רחל עבדו בירושלים במוסדות ציבור, כי שום משק אינו יכול להתקיים מ-200 דונם מטע, כך שאפילו אם יחסלו

זה לא יפגע בפרנסתם. אבל אני לא מציע לפגוע במטעים, ואפילו מבחינה אקולוגית, חשוב שיהיה שטח ירוק בירושלים.

עם זאת, התכנית הזו היא התפתחות טיבעית וצריך לראות אותה ולקחת אותה בחשבון. ירושלים זו לא קרית-שמונה - אם כי, אם גם שם נרצה לפתח, נצטרך ללכת מזרחה וצפונה, לאחר שנגמור את אפשרויות הפיתוח לכיוון החר ודרומה. אם בי, אם שם יגיעו ל-35 אלף תושבים במקום ל-50 אלף, לא יהיה בכך אסון. אבל בירושלים, אנו מתכוונים להגיע ל-620 אלף תושבים, ויכול להיות שיהיו לנו מספיק נימוקים גם כדי להגיע ליותר ולא פחות, ולכן צריך לראות את הדברים בהיקף יותר רחב - ואני בכוונה העלאתי את הדברים לחומרה, כדי לראות מה יכול להיות. עכשיו, אנו בכל זאת מדברים על 10 שנים ולא על נצח נצחים - ואני חושב שבממשלה אף אחד לא יגיד שיש לבטל את המשק, אבל גם כדי לקיים את רמת-רחל, זה לא אומר שכל 10 דונם הם חיוניים, בעיקר שבמה שאנו מתחילים היום, במשך 10 שנים, לא תתעוררנה בעיות. באשר לתכניות השיכון שלנו, הרי לתקופה בלתי מוגבלת, לא כל התכניות שלנו הולכות לכיוון הזה דווקא, כי יש לנו תכנית חומש נוספת בדרום מערב ובצפון מערב, מזרח, לעוד 15 שנה, בהתפתחות ירושלים.

מה שכן, צריך בהחלט לפתור עכשיו את הבעיה של חיבור השיכון הזה לעיר. זה שיכון של 3,000 משפחות, ואלה הם יהודים עם ילדים ומוסדות ציבור, ואנו חייבים לפתור את בעיית ניתוקם מהעיר. ואני חושב, שזה ברור לכולם, כי זה אינו טוב יהיה רק כביש אחד המוביל מהשכונה לעיר, וטוב היה לוא היה גם הכביש הזה, אך בלי פגיעה במשק. אפשר לפרוץ את הכביש הזה, כשהכביש הזה יהיה הכביש הקיים של צור בחר, אשר יצטרכו לשפץ אותו כדי שהוא יוכל להוביל את התנועה. כאשר מה שבהחלט מתקבל על הדעת הוא להגדיל את הגבול הטיבעי של משק רמת-רחל עד מלון דיפלומט.

השטח

השר ח. בר-לב :

הטיבעי או ההסטורי?

השר א. עופר :

הטיבעי. והתכנית המובילה פה, שהיא

גם זו שכמעט מתקבלת, היא שפה ישנה

רצועה צרה, שהיא כמעט ולא פוגעת במטעים, מלבד אותו קטע שחיוני לחיבור השיכון הזה. הכביש המהיר צוא לא עד למקום הזה, אלא עד לכאן, כאשר המוצא השני יהיה הכביש הקיים של צור בחר, ואז הוא יהיה פה על 20 דונם מטעים, כדי שאפשר יהיה לבצע את הכביש הזה, המתחבר לרשת הכבישים הכללים בתוך השכונה הזו. אולי הוא יפסק פה, אבל לדעתי הקטע הזה הוא חיוני וכל הויכוח מתרכז על 20 הדונם האלה ובו צריך להכריע.

מר י. אנגל :

בשטח זה לא כך. השטח הוא לא מפה שעליה

אתה מראה 20 דונם. משום שיש שם ואדי,

ומי שיושב רחוק מהמפה, אינו רואה את הואדי, והשטח נטוע כפי שתנאי השטח מאפשרים לא להיות נטוע, וכשאתה מעביר את הכביש הזה, זה אומר, לקחת מהפינה הזו עד זו את כל השטח הזה, כי גם פה יש מטע, וגם מפה עד כאן, ואז השטח הזה הוא הרבה יותר מ-30 דונם. אלה הם 60 דונם. ומה שנשאר אח"כ זו גינה, ומי שמבין בחקלאות ובעבודה חקלאית, יודע כי קיבוץ היום אינו עובד על גינות. מה עוד, שרק לפני שנה רישחנו את השטח הזה, בצורת השקיה מיוחדת כשכל המערכת בנויה בתלות של האחד על השני, ואם ניקח מכאן שטחים, נצטרך לחזור לעבוד לפי שיטת העבודה בה עבדנו לפני 50 שנים, ורמת רחל תיסוג להיות אותו קיבוץ שהיא היתה לפני 10 שנים.

השר א. עופר :

לי יש הצעה, כי אנו נוריד את כל הדברים

דרומה למלון דיפלומט, ונבקש ממודדים

לתת לנו מפה מדוייקת של כל השטח הצפונה לדיפלומט, כולל במה

השר א. עופר

זה פוגע. ואח"כ, הועדה תבקר בשטח. כלומר, אנו מורידים את כל הבעיות, מלבד הקטע צפונה לדיפלומט. ובכן, אנו מחליטים כי אנו מכינים את כל האלטרנטיבות.

באשר ל-2 הכבישים האלה, אנו עכשיו

מורידים ולא מעלים אותם לדיון.

אנו מחליטים על המשך קיומו של משק רמת-רחל,

ואני באמת חושב כי המשק צריך קרקעות באיזה שהוא מקום, כאשר במשק עצמו, הוא אולי צריך להחזיק משק חי. כאן בהחלט צריכה להיות מתכונת לא רגילה של משק, כי עם 30 הדונם האלה, זו מתכונת לא רגילה.

כמה דונם יש היום במשק.

השר ח. בר-לב :

מ-1,400 דונם, יש 100 דונם ירקות, 400

מר י. אנגל :

מטעים ו-900 דונם לא מעובדים.

אם מקבלים את ההצעה, אנו מתרכזים בשטח

השר א. עופר :

צפונה לדיפלומט, ולוקחים בחשבון כי צריך להגיד למתכנן בשיכון הזה, שיסגור את העסק במצב הקיים, כדי שהשכונה הזו לא תהיה פצועה דרומה לדיפלומט, צריך לתת את כל הפתרונות במסגרת שטח השיפוט של עיריית ירושלים וצפונה, כשאנו נביא את כל האלטרנטיבות האפשריות.

לרמת רחל, במקום שיש 2,000 דונם פלחה

מר א. אנגל :

וכותנה, היו בתחילה 6,000 דונם, ובגלל

שלא היו מספיק אדמות לתת למשקי ההר, לקחו מרמת רחל 4,000 דונם

ונתנו להם ואת רמת רחל השאירו עם 200 דונם.

מר נ. רוז :

מה אומרת למעשה זניחת המחשבה הזו?

השר א. עופר :

יש הצעה לגבי המשולש, כשאני מדבר על 20

דונם ואנגל אומר כי זה 40 דונם. כל

זה צריך להביא בפני הועדה לאחר מדידה, כי יש הבדל בין אם זה 20

מתוך 60 או 70, או מתוך 400. כי אם יש 400 דונם, צריך לראות

איפה זה.

מר י. אנגל :

בכל מקום שצבוע שם בצבע ירוק, יש שם

מטעים.

השר א. עופר :

נביא את כל האלטרנטיבות בפני חברי הועדה,

כדי שהם ידעו על מה הם מחליטים.

מר א. פינקלמן :

מה שאנחנו רוצים למנוע זה "סיפוח זוחל"

והשאלה היא כזו : כבר בדיון הקודם אנו

אמרנו, שאם הויכוח הוא על הקצה הזה של המשולש, זה יכול להיות שאפשר

לחפש פתרון של המרה או פינוי, שיאפשרו לקיבוץ להתקיים. אבל מה

שאנו מנסים לראות, זה דווקא את הטווח הארוך ולא את קצה המשולש,

ואם הממשלה או הועדה הזו יכולה לקבל החלטה פוזיטיבית ש כי מבטלים

את תכנית כביש מהיר מס' 1 והפקעת הקרקעות לתקופה ארוכה, אז יכול

להיות שצריך לדבר דווקא על קרקעות מדרום לרמת-רחל, ולנסות להשלים

משכצת במסגרת הזו. אנו נהיה מוכנים לאשר את התכניות האלה רק אם

נקבל החלטה פוזיטיבית ברורה כי הכביש הזה בטל.

השר ח. בר-לב :

בשאלתי הקודמת רציתי לשמוע דברים

מעין אלה. אינני יודע מה הכביש ש המהיר

צריך לשרת, יכול להיות שיש לו אלטרנטיבה?

השר א. עופר :

לפני שאנו מקבלים החלטה, כל שר יכול להעלות את הערכותיו, ואני מעריך כי בענין זה, לפני שתתקבל החלטה, אנו נצטרך לשמוע את שר התחבורה, או משרד התחבורה. אני חושב כי אפשר להסתדר בלי כביש הרוחב, כי הוא משרת רק את השכונה שלו בחיבור לירושלים, אבל צריך לשמוע הערות גם לגבי הכביש האורכי, וצריך גם לפתור את בעית השכונה הזו ולדעת היכן תתרכז התחבורה כאן. אנו נחליט על כל הבעיות יחד, כשאני מבין שעכשיו צריך לעשות נדידות דרומה ובדיקה מדוייקת של השטח. יכול להיות, שלאור המדידות האלה, יתברר כי יעקוף כביש את רמת-רחל, דווקא מדרום.

מר מ. בנבנישתי : ~~הדיון כאן הוא על תכניות משרד~~

השיכון ולא על עתיד רמת-רחל. אם צריך

לבחון את עתיד רמת-רחל לעומת ירושלים, לשם כך צריך להקים ועדה לגמרי אחרת, כי לבעיה הזו יש כל מיני אספקטים אחרים שאינני רוצה להכנס אליהם כרגע. לפי דעתי, הדיון נסוב סביב ~~הצורך~~ ^{לצורך} משרד השיכון, בצורה שתפגע במינימום ברמת-רחל. בעית רמת-רחל נבסנה לא פעם ב~~השטח~~ בעירית ירושלים, ויש לנו יחסים מאוד הוגנים עם המוצצה האזורית ורמת-רחל, למרות שיש אנשים שחושבים כיעצם העובדה שיש שטח חקלאי בלב העיר, זה מהווה ~~פגיעה~~ בזכויות של תשתית ומשאבים. אבל יש עוד שטחים חקלאיים בתוך העיר, והעיר חייה איתם.

יש בעיה של הכבישים מ/1 ו-מ/5. שניהם

משורטטים בתכנית האב של ירושלים לשנת 2010. אינני יודע באיזו מידה יממשו את התכניות האלה ותכניות אחרות, כי ישנה שם גם צומת של 80 דונם - שאני איני יודע מתי נגיע ואם בכלל נגיע לדבר כזה בלב העיר. אנו לא מעלים זאת כאן, כי זה לא מעשי. אבל אם נשארים במתכונת של מזרח תלפיות, אנו אומרים כי אנו צריכים את השטחים צפונה מדיפלומט ולא את הקרקע החקלאית. הקרקע החקלאית שאנו רוצים בה, מהווה

מר מץ בפנישתי

חלק מאוד שולי. מה עוד, שאינני יודע למה אנו יכולים לקיים מטעים בלב העיר, כבר 10 שנים, ברחוב גולומב, וזה לא יכול לקחת כאן?

כמו כן, אני לא מציע לוועדה להכנס לויכוח הפנינציפיוני של רמת-רחל מול ירושלים. אנו לא רוצים להביע לאפשרות הזו.

השר א. אוזן : אם אנו נצטרך להכנס לויכוח, אנו ניכנס, וזה לא יהיה איתך, אלא בתוך הממשלה ובמליאת הממשלה. היום, המפה הזו היא קצת שונה מזו שהוצגה קודם לכן, ומחריפה את המצב לעומת הדיון בפעם הקודמת. ובהצעת התכנית שלך אברהם, אתה בעצם חזרת לתכנית שהוצגה בפעם הקודמת. בפעם הקודמת, התכנית הזו היתה יותר מתונה, אבל גם אז התעוררה שאלת קיומה של רמת-רחל, כתוצאה מהדברים שהושמעו ע"י יו"ר המועצה האזורית על 2 הכבישים # הללו. עכשיו, כל אדם יכול לעשות חיים קלים ולומר כי העניין יכול לעלות על הפרק רק בעוד 10 שנים ולא כדאי להכנס לזה היום. אבל אלה שחיים שם, רוצים לחיות שם לדורות, ולא במצב שבעוד 5 שנים יצטרכו שוב להתווכח על הבעיה. זה היום המצב, ולכן צריך לצאת לשטח, למדוד אותו ולהביא מפה יותר מסוייקת, כדי שנדע על מה אנו מדברים, וכן חשוב אף לצאת לשטח. ומה שחשוב מעל הכל הוא, ששר התחבורה יגיד באופן מומסמך, מה מצב הכבישים כאן, כי זה עניין שקורע את רמת-רחל.

יחד עם זאת, אם משרד הפנים אומר כי באיזה מקום סוכם שצריך לקחת את החלק הזה ולעשות חליפין - ואני שואל מאיין? כי למשק הזה היה שטח גדול יותר במסמיה ולקחו אותו ממנו כדי לתת אותו למשקים יותר זקוקים ממנו, והוא לא בטוח האם השטח במסמיה ישאר בידו לעולמים.

זו שאלה כבדה, שלא צריך להתווכח עליה פה. צריך לבקש מהמודדים שיצאו לשטח. אנו גם כן נצא לשטח ונבקר

השר א. אוזן

שם, ואח"כ נשב ונדון מה אנו עושים.

השר א. עופר :

לאחר שהבהרנו מה לגבי הנצח ומה לגבי
העתיד הקרוב, אנו נקבל ממשרד התחבורה,
מהם צרכי התחבורה בכבישים המתרכזים בשטח שצפונה לדיפלומט.

מר י. אנגל :

אבל בפעם שעברה שמתכנסנו לדיון, לא היתה
עבודה בשטח, היום יש כבר עבודה בשטח
ועומדים כבר לחצות את גבול השטח שלנו.

השר א. עופר :

אני דאגתי שלא יפרצו את השטח הקטן הזה,
אפילו לצרכי עבודה, כלומר הובלת חמרים,
ונושאים מסביב, דרך צור בחר, למרות שזה עולה הרבה יותר מבחינת
העבודה, וכל זאת, עד ושהועדה הזו תסכם. זה ששני הקטעים האלה
יתחברו, זה ברור שהם יתחברו, מה עוד שהתושבים ישרכו להשתמש בהם,
אבל בינתיים נתתי הוראה שלא יעלו על השטח הזה. ואני בעניין זה
מיני רוצה לקבל החלטה בחפזון, לכן נמתין עוד שבועיים - שלושה עד
שיסוכם העניין, ואז נחליט על כך.

מ ח ל י ט י ס :

- (א) (1) בתכניות משרד השיכון לפיתוח השיכון בירושלים, לשנים
979/80 - 1975, איזור רמת-רחל, ילקח בחשבון השטח שמצפון
למלון "דיפלומט".
- (2) יבוצעו מדידות מדוייקות של האיזור האמור ויוכנו תכניות
לאישור ועדת השרים.
- (3) ועדת השרים תקיים סיור באיזור רמת-רחל.
- (ב) משרד התחבורה יביא לוועדת השרים את תכניותיו ביחס למערכת הכבישים
המהירים הקשורה לרמת רחל.

מזכירות הממשלה

סנאטוריה

סמור
א"ת 1 אלג 2

פרוטוקול

ישיבת ועדות השרים לבחינת תכניות פיתוח הטיכון
לשנים 1975-1979/80 אשר הוקמה על-פי החלטה מס 92
של הממשלה מיום י"ח בחסון תשל"ה (3.11.74)

י"ז בטבת תשל"ה - 31.12.74

בכחו השרים: א. עופר - יו"ר, י. בורג, ח.י. צדוק, ט. רוזן,
י. רבינוביץ.

בעדרו השרים: א. ארזן ח. בר-לב

ח"כ פ. ספיר	- הסוכנות היהודית
א. גפני	- משרד האוצר
י. דוד	- משרד המסחר והתעשייה
ד. ויגטל	- משרד הטיכון
א. ז'וריבי	- הסוכנות היהודית
ט. זורע	- מנהל מנהל מקרקעי ישראל
צ. טרלו	- משרד המשפטים
ח. קובניסקי	- משרד הפנים

א. לייבסקי - מזכיר הועדה

סדר היום: שב/6 הפיזור הגיאוגרפי של תכניות פיתוח הטיכון
לשנים 1975-1979/80

שב/7 פריסת הבנייה לעולים במסגרת תכנית פינוח הטיכון
לשנים 1975-1979/80

שב/8 ועדות לבחינת צוטאית במסגרת תכנית פיתוח הטיכון:
ועדה לקביעת פריסת הטיכון באיזור המרכז

שב/9 פריסת הטיכון בערי פיתוח

רשמי: אלג דוקו

../פיתוח

שכ"ס 6. הפיזור הגאוגרפי של תחנת סניף טיטן א.מ.פ.

1975 - 1974/80

השר א. עופר : אני מבקש לפתוח את הישיבה. וכן לפתוח

את עמוד 2, דו"ח ועדת מנכ"לים. לפי ההחלטה, הוקמה ועדה לתאום עמדות המשרדים השונים, כשאנו מדברים רק על הבנייה הציבורית. הבנייה הפרטית אינה בידנו. לפי הצעת ועדת המנכ"לים, הפיזור הגאוגרפי באחוזים יהיה: ירושלים - 11%, הגליל - 32%, הרצועה החוף - 32%, הדרום והנגב - 25%. לעומתה, מציעה תכנית משרד השיכון ב-3% יותר ברצועה החוף, אשר ילקחו מהדרום. לבד מזה, אין הבדל בין הצעת ועדת המנכ"לים לבין הצעת משרד השיכון. להצעה זו מסכימים 6 מתוך 7 משרדים, עם הסתייגויות לגבי רצועה החוף של המנהל. הצעת המנהל היא - ירושלים - 13%, הגליל - 33%, * הרצועה החוף - 21%, הדרום והנגב - 26%, אחר - 7%.

אני מציע לאשר את הצעת ועדת המנכ"לים, ואח"כ לדון ב-2 ההסתייגויות - של נציג האוצר ושל נציג משרד הקליטה.

השר י. בורג : אני קיבלתי דף זה עכשיו, ואיני יכול

להחליט ברגע זה. האם ה-3% לכאן

או לשם, משמעותיים. אני מבין כי אפשר לשנות זאת באמצע, אבל אני מייחס משקל רב לסעיף 2 בהצעה. כי יכול להיות, שכאן, באופן תאורטי, מקבלים משהו, ובשנה הבאה יבוא מישהו ויגיד כי יש יותר מדי זוגות צעירים ופתוח מיד עולים, או להפך, וכל מה שנחליט כאן, לא יהיה שווה.

השר א. עופר : בשביל זה יש את סעיף 3.

השר י. בורג : אני רואה את המשמעות העיקרית בסעיף 2,

ואני מציע לייחד ויכוח לעניין הזה.

כ/ד. סייס-הכניה P.111 דמג-הגל-הגל P.111
1975-1974/80

השר א. עופר : באשר לסעיפים 3.2 ו-4, אני מציע

כי בנוסף לפרופורציה הזו, תבנות עוד

5,000 - 6,000 דירות לעולים הגרים היום בדירות שכורות ברצועת החוף,

או באזור המרכז. היות והם נמצאים כבר שם והיות וניתנו להם דירות

בשכירות, יש לבנות להם דירות באזור מגוריהם, לכן אני מציע, להוסיף

לפרופורציה האלה 5,000 - 6,000 יחידות דיור.

מר א. גפני : זה ישנה את הפרופורציות .

השת א. עופר : כן, בהחלט, אם נוסיף לשנתיים הבאות

את אותן דירות לעולים הגרים היום בשכירות

ברצועת החוף, זה ישנה את הפרופורציות.

מר ספיר : אנו דיברנו בישיבה הקודמת על 16,000 ,

ואני רואה, כי בכלל, יש פה הצעה על 9,000.

היות והמדובר הוא בעליה, אז מי שמציע 9,000 או 12,000, יואיל לדבר
איתנו. יתכן שלא יבואו עולים ולא נצטרך אף דירה אחת, ונמסור את הכל,

אבל היה מדובר על 16,000, ואם יוחלט כאן על 9,000, אני אודיע
בהנהלת הסוכנות הרחבה, אשר מתכנסת בקרוב, כי אין מה לדבר על עליה,

משום שאין בשבילה שיכון. כי אינני רוצה את הבזיון הזה אשר ביזה
אותנו, במשך השנתיים - שלוש האחרונות, על-פני כל העולם, משום שלא

היה שיכון, ואנשים הגיעו לארץ וירדו. הבוקר היה פה מועדון הנשיאים
ואני יכול לדבר איתם בעניין. אני רוצה שיהיה רשקם, כי אם מדובר

על 9,000 דילות, אני מתנגד, ולפני שזה יודלף החוצה, אני רוצה שיפיה
ברור, כדי שלא נגיע שוב לבזיון שהיה עם הכסף, הדמעות והחרדות.

ולא הייתי רוצה לקרוא שוב בעיתונים כי עולה חדשה איבדה את עצמה לדעת
במעון קליטה. לכן, אם כך, אני אודיע מייד לסוכנות הרחבה שמחאספת

פה עם חבר הנאמנים, שאין מה לדבר על עולים. ובעצם יכולתי להגיד
זאת למעודון הנשיאים כבר היום, כדי שהם לא ילכו לקיסנינגר ולכל

ולכל העולם, כדי לבקש היתרי יציאה.

כמו כן, ראיתי בדף הזה, כי מבקשים 12 אלף וכי משרד השיכון מערער. על כל פנים, היה נהוג כל השנים, כי מדברים עם מי שנחוצ, עם מי שלא היה בסוכנות. אני רואה כי מנהל מקרקעי ישראל מציע כאן 33% לבניה בגליל, וזה ענינו, אנו בזמנו ביקשנו מכמה מאות צעירים שיעלו לגליל - 100 לקריח שמונה, 200 לחצור ועוד 100 לשלומי. הדבר היה מתוכנן להעשות בסוכות, ומסוכות זה נדחה לחנוכה, והיום צלצל אלי בר-לב ואמר כי הוא רוצה לדבר איתם, כי הם לא רואים שאפשר יהיה לבנות שם דירות, בנוסף לאחוזים המוצעים.

כמו כן חזרתי ובדקתי את פיזור הדירות השכורות והחברו לי, כי מתוך 7,000 דירות שלקחנו בשכירות, 6,000 הם במרכז הארץ. ואתה טוען כי אינך יכול לקחת משתכן בשכונת עוני הגרם בתל-אביב ולשלוח אותו לחצור - הוא הדין, עוד ביתר חוקף, בנוגע ל-6,000 המשפחות האלה. משרד הקליטה שכר את הדירות הללו, ואנו נצטרך להחזיר אותן, תוך שנתיים - שלוש, אז איך אפשר יהיה לומר לאנשים אשר הסתדרו כבר במרכז, שם פננסתם, הילדים הולכים שם לבית-ספר, והם נקלטו כבר מבחינת חברתית, כי בגלל שאי-אפשר לבנות להם דירות במרכז, שילכו ליד [redacted] ליהופיץ. זו תהיה השערוריה הכי גדולה. ואם אתה אומר כי יבנו כ-2,000 יחידות בשנה, הרי לא תוכל לפתור את הבעיה תוך 3 שנים, ומה תוכל להגיד לעולה החדש. לכן אני אומר, כי לגבי ה-6,000 דירות הללו, יש להוציא אותן מכלל חשבון. ואם אנו לא נחליט על כך כאן, אני אבקש כי יהיה ברור באיזה שהוא פורום יותר רחב. או שאני אקח את השר ש. רוזן ואלך לרה"מ לספר לו על העניין. כי אותם משפחות אשר הסתדרו באזור המרכז, הן בעבודה והן מבחינת חברתית, אם אנו נזיז אותן משם, הן ירדו מהארץ. לכן הן צריכות לקבל דירות שם. גם כתוב בחוזה של כל משפחה

מר ספיר

כי תוך שנתיים היא תקבל דירה באזור מגוריה. לכן צריך לחת' לה דירה שם.

השר א. עופר : אנו לא דנים עכשיו על הקציב השנה הבאה.

תהיה על כך ישיבה עם שר [redacted] האוצר,

שר הקליטה ושר השיכון, אשר עוסקים בעניין התקציב לשנה הבאה, אך לא במסגרת הועדה הזו. לכן אנו לא רוצים עכשיו לדון על זה. אנו דנים עכשיו על הפרופורציות.

מר ספיר : אחי מענינות הפרופורציות של העולים. כל

היתר אינן מענינות אותי.

השר א. עופר :

לכן, אני מציע, בואו נגמור, קודם כל,

את הפרופורציות הכלליות, ואח"כ אפשר לגמור

את הפרופורציות של העולים, עם בעיות התקציב של השנה הבאה. לכן אני מציע לקבל את החלטת ועדת המנכ"לים, עם שינויים בסעיפים 2, 3, 4. כי התכנית היא נוקשה מדי.

מר ספיר :

כיוון שבעקיפין, יש לעניין העולים קשר

להחלפה הזו, אני מציע, כי קודם יחליטו

על האחוזים של העולים.

השר א. עופר :

מוצע לנ/היום, להחליט, קודם כל, על הפיזור

הגיאוגרפי, כשהוויכוח על כך היה כבר לפני

שבוע, ואין ספק כי ההצעה הזו מלכילה אותנו באפשרויות ללכת למספר פתרונות לעולים באזור החוף. אך אם אנו מקבלים את הצעה משרד השיכון על 35% ברצועת החוף במקום 32% לפי הצעה ועדת המנכ"לים, זה מרחיב את האפשרויות.

מר ספיר :

אני מבקש כי יחליטו קודם על ענין השיכון

לעולים. גם זרו אמר כי הוא מבין את ענין

העולים וכי בהצעתו כי נסיון לפתרון.

השר א. עופר :

הוא התכוון לבנייה הפרטית.

מר ספיר :

את ה-16 אלף שאני דורש אפשר להפוך

לאחוזים, אך אני רוצה להסביר לאנשים

שלא היו בישיבה הקודמת את הענין. אני רוצה להתייחס רק לנקודה

אחת. אני סיפרתי כי העליה ירדה השנה לנקודת שפל. מרוסיה עלו

הרבה פחות מחצי, ולענין יש כמה סיבות - קודם כל, משום שהרוסים

לחצו על האמריקאים. ושנית, משום שקיימים נושרים, אשר היו החודש

37%, כאשר מתוכם, מספר הנושרים מקרב העולים מרוסיה הגיע ל-80%,

משרבים בכלל לא הגיעו לארץ משום ~~שמועות~~ שמעו. צבי נצר

היה בחו"ל ודיבר עם 30 - 40 משפחות והתברר כי הם קיבלו מכתבים

מהארץ, כי לא כדאי להם להגיע בשל בעיות שיכון, בעיות חברתיות

והבירוקרטיה. הרוסים הם ברובם אקדמאים, שאנו מחפשים דרך כיצד

לסדר אותם בעבודה. והיום דיווחתי למועדון הנשיאים, כי אין בעבודה,

בינתיים, קשיים מיוחדים.

גם אנשי המערב, אשר הלכתי לראות אותם

במרכז קליטה, ברובם הגדול אקדמאים. אלה הם אנשים אשר רוצים סידור

בין נהריה לאשקלון. עכשיו, היות ובבאר-שבע יש בית חולים ויש דימונה,

אפשר לדחוף גם קצת לשם, אך בעצם, צריך היה לתת להם, בשלב זה,

בין 70% - 75% בין נהריה לבאר-שבע. את ירושלים הם רוצים, אך

בבית-שמש הם כבר אינם מוכנים לגור. וכשאני הצעתי לבחור לעבור לגור

לבית-שמש, וזה בחור הנמצא כבר 3 שנים בארץ, הוא אמר לי כי

הוא ירד מהארץ. מספר היורדים השנה הגיע ל-8,000 - אולי הלשכה

לסטטיסטיקה תחן מספרים מדוייקים יותר - אבל נדמה לי שהירידה היא

הרבה יותר גדולה מאשר בשנים קודמות. ואסרוצים עליה אז צריך לבנות 16,000 יחידות בשנה, ולהוסיף לכך את הדירות הקנויות מיד שניה. אני הצעתי 10,000 יחידות דיור ברצועת החוף, כולל נהריה, ואתה הצעת פשרה על 9,000.

השר י. בורג : הפשרה שלי הייתה של שנתיים.

מר ספיר : על ירושלים אני מסכים, אך בדרום ובגליל הצעתי אחוזים יותר קטנים. ואם תשאל אותי מה לעשות עם הגליל - בישראל יש עכשיו ריבוי טיבעי של 45 אלף איש. אנשים יוצאים מהצבא, אז צריך לתת להם דירות. ואנו התחלנו כבר באיזו קומפניה בנושא זה עם עופר, בר-לב וברעם. ריכזנו את הדיור הקיים היום ב-3 ואמרתי להם כי יעשו משהו על-מנת שגם ישראלים צעירים ילכו ב-3 לקריית-שמונה. כי אחרי שהם ילכו לשם, אולי אפשר יהיה לשלוח לשם גם עולים. כי היום לשלוח עולים לקריית-שמונה, זה אומר לתת להם כרטיס חזרה לרוסיה. כי בקריית-שמונה, לא נקלטה אף משפחת עולים אחת ב-3 השנים האחרונות. כך שלגבי קריית-שמונה, חצור, נתיבות, מעלות, שלומי וירוחם, אלה הם מקומות שאי-אפשר לשלוח אליהם עולים. ואם ילכו עולים לחצור, מה הם יעשו שם? אם היה מישהו מביניהם שהוא סופר סת"מ, הוא היה יכול להסתדר שם, אך אחרת, אין מה לעשות שם. הטרגדיה היא, שמהרוסים, אף אחד לא הולך לעבודת כפיים, ואילו אצל האמריקאים, המצב הוא פחות או יותר אותו הדבר, ולשלוח אנשים לשם, זה אומר רק לשטות בעצמנו. ואני קצת יודע על מה אני מדבר, כי ביום שישי האחרון נפגשתי עם עולים עם בעיות כאלו, ובא אלי גבר בסענות, ואמר כי הוא כבר הסתדר במקום מסויים, הוא עובד שם, שם החברים שלי, ופתאום נותנים לו שיכון במקום אשר משם להגיע למקום עבודתו הוא צריך לנסוע ב-3 אוטובוסים. לכן מוטב לו לחזור בחזרה.

מר ספיר

אני אמרתי זאת כבר בישיבה הקודמת, ואני אומר זאת שוב, שאם לא יחליטו על בנייה לעולים לפי הצעתי, אני אלך לראש הממשלה. ויש לי עוד דרכים ציבוריות איך להציג את העניין ולהוכיח כי פה הדיבור על עליה הוא שקר אחד גדול. ויש לי סטטיסטיקה על מה שקורה ב-3-4 השנים האחרונות, ואם תשלח אותם לקרית-שמונה, או חזור, מה הם יעשו שם?

השר א. עופר :

לנצרת זה גם הגליל.

מר ספיר :

אני לא נגד כל הגליל. נצרת בוודאי שאפשרית וגם כרמיאל ונהריה. ובדרום, גם אשקלון ובאר-שבע. אבל בינתיים, ל-6,000 המשפחות הגרות בדירות שכורות בסביבות תל-אביב, יש למצוא פתרונות שם, כי שם הם הסתדרו בעבודה ושם הם חיים. אם תהיה עליה המונית של 100 אלף עולים בשנה, נוכל אולי 5,000 משפחות למקומות כאלה, אם תמצא להם עבודה שם. בכל אופן, אף עולה לא ילך לשם בלי עבודה. אז הצעתי פה הצעה - באזור החוף - אשקלון, נהריה, עכו - 9,000 מתוך 16,000. בירושלים - 1,200, בגליל - 2,500, בנגב - 3,300, סה"כ - 16,000. אם יחליטו להתחיל לבנות 12,000, ניתן לבנות עוד 3,000 נוספות, ואם חשאלו באיזה כסף? החשובה היא - במקום הכסף שהולך לאוניברסיטאות.

השר א. עופר :

בישיבה הקודמת היה ויכוח, ואני הצעתי

עקרונית, כי ברצועת החוף, כולל אשקלון, נהריה, ועכו, לא בונים לעולים יותר מ-45%. ספיר הציע 60%, ובסוף היתה פשרה על 55%. אם אתה רוצה שנכריע על העניין, אני מוכן שנכריע בנקודה זו.

מר ספיר : אתה הצעת 33%, ואני לא רוצה שנצביע כדי לרמות את עצמנו. אני מסכים רק ל-57%. והיה לי הרושם, בישיבה הקודמת, כי השר י. בורג, השר אוזן, השר רבינוביץ והשר רוזן, היו בעד 57%.

השר א. עופר : אני מציע שיצביעו בעד ההצעה שלי, בעד או נגד. אם תתקבל ההצעה, אתה תוכל לערער עליה בפני המוסדות. יושבים פה 5 שרים, ואני אצורף את קולותיהם של אלה שאינם, נצביע ונראה את תוצאות ההצבעה. השר אוזן, למשל, אמר לי למחרת, כי הוא חשב שוב-פעם, ומותר לו בהחלט לשנות את דעתו.

השר י. בורג : אני חושב, שאנו כאן בעירובייה מאוד מענינת, או אולי בסרגדיה בין החלטות על עתיד הארץ והעליה, לבין החלטות על מספרים. אני חושב, שאפשר לומר בקלות, כי הרעיון של פיזור האוכלוסיה מת וכי צריך להסתפק בגבולות 47. התרגום הפוליטי של מה שאתה אומר, הוא צימצום גבולות הארץ, ואני פוחד מפני החלטות מסוג זה. ואתה אכן מציע זאת, חוץ ארגומנטציה טובה לטובת העליה.

והערה שניה לשר עופר - אני מבין שפה מתווכחים, אבל אני מבין איך משהו יכול לומר, שאם אתה לא תצביע כפי שהוא רוצה, יש לו דרכים ציבוריות, יש לו מוסד לתאום והוא ישיג את שלו שם, ואם לא, ילך לרה"מ. אז למה בכלל צריך להתווכח, נלך לאחד מהמקומות האלה ונקבע זאת שם. ואני אומר זאת, כי אני מעונין שנצא מכאן מאוחדים ולא מפולגים. ואתה אמרת כבר פעם שנייה, שאם לא מקבלים את הצעתך, אתה תעשה כך (לספיר). יכול להיות שאתה יכול להשיג במקומות אחרים יותר, וזו זכותך, אך אני רוצה לומר את דעתי. אני בפעם הקודמת דיברתי על הרעיון, כי במשך שנתיים נלך לקראת העליה, משום שישנם דברים שאתה לא יכול לנהל אותם

בדיון לפי החוקים, אלא צריך לשנות לפי המציאות, ולפעמים גם ללכת את הקצה השני, למען דרכי שלום. ואם רוצים ללכת לקראת עליה, לא מתוך הזנחת הגליל, אני מוכן לכך.

השר א. עופר :

אני רוצה להציע לחברים לקבל את החלטת

ועדת המנכ"לים, פלוס ה-6,000. כי אז

זה מביא אותנו להצעה שמחצית מהבנייה, בשנתיים הקרובות,

תהיה ברצועת החוף. בנוסף לכך, אני מציע לקבל את החלוקה הגיאוגרפית

של ועדת המנכ"לים, אבל כדי שנוכל לחיות אח"כ, נוסיף לכך את 6,000

הדירות של העולים, הגרים היום בדירות שכורות ברצועת החוף.

כך שהצעתי היא - 32% , כשלזה מוסיפים את אשקלון, נהריה ועכו,

אז מגיעים ל-40%, פלוס ה-6,000, זה 50%.

מר ספיר :

בישיבה הקודמת, אתה הצעת - 7,000 ברצועת

החוף, פלוס אשקלון נהריה ועכו - עוד 1,000,

ובירושלים - 1,000.

השר א. עופר :

וזה 50%.

מר ספיר :

האם זה כולל את ה-3,000 שצריך לבנות

השנה, מתוך ה-6,000 בשנתיים.

השר א. עופר :

כן, איתם זה 50%. 16,000 זה מתוך הפרוגרמה

של ה-5 שנים, כאשר לשנתיים הקרובות, משרד

השיכון מציע 12,000, ואילו משרד האוצר מציע 8,000 לשנה.

מר א. גפני :

הוא עוד לא מציע, יש על זה ויכוח.

השר א. עופר :

משרד השיכון, בסיוטא הראשונה, מציע 12,000.

שיכון - 31.12.74

.11.

ואם אני מוסיף בשנתיים הקרובות את ה-6,000, אני מגיע ל-50%.
כלומר, אני מגיע להצעה שלי, שברצועת החוף יהיו 50% לעולים,
פלוס אשקלון, נהריה ועכו.

.).

שיכון - 31.12.74

השר ש. רוזן :

אני רוצה להגיד מילה אחת על החקציב הצפוי

לשנה זו. אינני יודע האם זה יהיה 9,000

או 12,000. אני אמרתי בישיבת הממשלה, כי מאז קום המדינה, לא היה תקציב שהגביל את העליה. זה לא היה, והיה עקרון, שעד כמה שלא תהיה עליה, ינתנו לכך אמצעים. כאשר, עד כה, נקלטה העליה, בתנאים אותם ספיר האר, לפי האחוזים הבאים - 50% ברצועת החוף, 40% באזורי פיתוח ו-10% בירושלים. כאשר גם מתוך ה-40% של אזורי הפיתוח, למעשה לא כולם נקלטו שם, אלא נקלטו רק 30%, עם כל המשברים. לכן, אם לא ישתנו ממדי העליה, המדיניות צריכה להיות, כמדיניות קבועה, 50% בנייה לעולים ברצועת החוף לשנתיים הקרובות, כאשר אם עוד ניתן דירות בתמורת הדירות השכורות, זה יגיע ל-57% - 58% בשנתיים הקרובות, כאשר אפשר לעשות זאת בשנתיים או 3 שנים.

אני כמובן אינני רוצה לצמצם את גבולות

הארץ מעבר לגבולות הקיימים, אבל אני, לא פעם, שואל את עצמי - מה קודם - פיזור האוכלוסיה או קליטת עליה? ואני אומר בפרוש כי קליטת עליה קודמת. ואם לא נחשוב בדרך שכזו, אנו נאבד עליה, אם ע"י כך שלא יבואו או ע"י ירידה. אם אנו לא יכולים לחשוב על פרינציפים ל-5 שנים, אז נחשוב לשנתיים הקרובות.

מר ספיר :

אני אינני רוצה להשתמש בביטויים קשים, אך

עניין ה-6,000 לא שייך לעניין העובדתי.

ה-6,000 כבר גרים ברצועת החוף, וחממו איתם על חוזים על-דעת הממשלה ועל דעת הסוכנות היהודית. לכל אחד יש חוזה, ואני אבקש, מחר בבוקר, לשלוח חוזה שכזה לשר המשפטים כדי שהוא יראה אותו, ויראה כי כתוב בו במפורש כי צריך להחזיר להם שיכון במקום מגוריהם. מחר בבוקר זה ישלח לשר השיכון, שר האוצר ושר המשפטים. ואין כל שייכות בין עולה שבא לפני שנתיים והכניסו אותו לדירה שכורה, לבין קומבינציות של אחוזים. כי נכונות להגיע ל-50%, זה אומר, כי לא נבנה אף דירה

בשביל עולים, ובי אנו נהפוך לרמאים מהמין הגרוע ביותר.

עכשיו, אני רוצה להגיד לעניין הויכוח
התרבותי שלך, השר בורג, אתה לא צריך לאיים, אתה תמיד לקחת את
הממשלה בגרירת, אז מה אתה מטיף לי מוסר?

השר י. בורג: לא הטפתי מוסר.

מר ספיר: אני רוצה שיהיה ברור - ורוזן אכן אמר

זאת - עוד לא קרה, מ-48 - והיתה

לי קצת שייכות לעניין העליה - שהיתה קיימת סיבה למעצור ועיכוב
בעליה. אי-אפשר שלא להוציא כסף על עליה. ואני לא זקוק לתעודת
יושר על מה שנעשה בקרית-שמונה - לפי מה שקראתי בעיתונים, על כך
וכך אלפי דירות העומדות ריקות בקרית שמונה, צפה ומעלות, כיוון
שעולים לא חולכים לשם - זה ברור וידוע כי עולים לא חולכים לשם.
אולי תהיה פעם עליה שחלף לשם, היום לא. והיום צריך לבנות להם
במרכז, ואם לא נבנה ברצועת החוף, נהיה במצב שנצטרך לשלוח להם שליחים
שלא יבואו, כין אין בשבילם דירות. ואני רוצה להגיד, כי אנו
נצטרך לבנות דירות עם רזרבה. ואני מכיר פה אנשים, ליד השולחן הזה,
שדרשו 8,000 דירות רזרבה ולא 1,000. ולכן לדעתי צריך לדבר
על 70%. והנה, אתה אמרת 20% קודם, ועכשיו אתה מדבר על 40%,
כי ה-6,000 לא שייכים לזה, משום שאיתם יש לנו חוזים, ואי אפשר לעשות
צחוק מאנשים, וחייבים להת להם דירות באזור מגוריהם. והרוסים
האלה הם לא אנשים קלים. אם אתם מכירים את יוסף חריט, אשר מדבר
בשם, הרי הוא מאוד תקיף בענינים. יש להם חוזים וצריך לקיים
אותם. יש כאן גם עניין אנושי. האנשים האלה כבר הסתדרו שם -
ואנו שמחים מאוד על כך, כי אנו משקיעים בכך הרבה מאוד כסף, אז
אי-אפשר פתאום לבוא ולהזיז אותם. לכן אני אומר, כי ה-6,000 הם
מחוץ לכל חשבון. רוזן הציע 56%.

רוזן הציע 50%, חוץ מהשנתיים הקרובות.

השר א. עופר :

ובפעם הקודמת, הציע השר עופר, 8 אלפים מתוך 16 אלף.

מר ספיר :

אז עוד לא דיברנו על חוספת ה-6,000.

השר א. עופר :

ז"א, שמציעים להם 4,000 ברצועת החוף ו-12 אלף במקומות אחרים. מה משמעות העניין הזה?

מר ספיר :

גם משכנות העוני, כולם, נמצאים בתל-אביב, וגם להם צריך לתת שם פחרון, ולא רק לעולים.

השר א. עופר :

כשאתם אומרים כי ה-6,000 נכנסים לתוך ה-16,000, כמה זה בשביל עולים חדשים?

מר ספיר :

יש לקחת בחשבון כי חלק מה-6,000 הללו, כ-2,000 - 3,000, נמצאים כבר היום בבנייה.

השר א. עופר :

אני רוצה שיהיו ברורים שני דברים :

מר ספיר :

א. שה-6,000 הללו אינם בחשבון הכללי.

ב. בישיבה הקודמת אמרת, שאם רוצים לסיים את העניין, הרי מדובר

ב-9,000 ברצועת החוף, ירושלים - 1,200, הגליל - 2,500,

הנוגב - 2,300.

כמה דירות פנויות מדיירות יש למשרד השיכון בגליל?

מר זורע :

השר א. עופר :

אין לי תשובה. אני חושב שכמעט ואין, או
מעט מאוד.

השר י. רבינוביץ :

אנו יושבים כבר 3 ישיבות ומתווכחים ויכוח

מר, שאיני יורד לסוף דעתו. לדעתי, אין

ערך לויכוח הזה, ואני אגיד לכם למה? אני אמרתי כבר בישיבה
הקודמת, כי אם יבואו עולים, אנו לא נבנה לצרכים אחרים, אלא רק
לקליטת עליה. כי לקלוט אותם בארץ, זה הדבר הראשון. אז ידחו את
ענין הזוגות הצעירים ואת משכנות העוני, כי בראש וראשונה קיימת
מצוות הקליטה. אני רוצה לראות מצב, שיבוא אלינו זרם של עולים
ואנו לא ניתן להם פתרונות בארץ. אנו נשעבד את הכל למען העליה,
ובשבילי זה הצו הראשון. אז בפעם הקודמת דובר על 18,000 יחידות
דיור - ואיני מדבר כבר על כמה כסף יש לנו בשביל זה - כי על זה
יהיה עוד וויכוח וברקים ורעמים - ואם חס וחלילה, לא תהיה עליה,
יש לי דעה מאוד מוגדרת כמה אפשר להוציא בשנים רגילות על שיכון.
כי אנו לא נבנה דירות שיעמדו ריקות. ויהיה אצלנו עוד ויכוח על כמה
מדינת ישראל יכולה לבנות. עם כל זה, אני בעד זה, שאנו קודם כל
נקבע את הפרופורציות, כדי שתהיה לנו איזון שהיא הנחייה לגבי העתיד,
בכל השטחים. ואני בענין זה, מוכן לקבל גם את הצעה ועדת המנכ"לים
וגם את הצעת משרד השיכון - האומרת כי ברצועת החוף יהיו ב-3% יותר,
ואני מוכן להצטרף לרעיון פיזור האוכלוסין.

אך לא על זה הויכוח. הויכוח הוא תאורטי -

אם יבנו למשל, 80 אלף דירות ב-5 - 6 שנים, זה אומר 16 אלף דירות לשנה,
והויכוח בישיבה הקודמת היה, כאשר עופר אמר, תאורטית, כי מחובם
8,000 יבנו לעולים, וספיר אמר כי מחובם 9,000 - כולל אשקלון נהריה
ועכו. על זה היה הויכוח ועל זה אנו יושבים כבר 3 ישיבות. אני
מסכים, כי הפרופורציות לעולים יהיו כמו שרוצים משרד הקליטה והסוכנות.
בנקודה זו, אני איתם.

שיכון - 31.12.74

כשהמדובר על השנתיים הראשונות.

מר א. גפני :

כן. והלוואי ויבואו עולים. ואני גומר
בזה את הויכוח.

השר י. רבינוביץ :

השר ח. צדוק : ענין ה-6,000, נדמה לי שהוא קצת יותר
ברור לי עכשיו. ונדמה לי שזה קצת מערפל
את התמונה באם עושים מה-6,000, ומהתכנית של הבנייה לעולים שיבואו,
חבילה אחת.

זה כבר לא 6,000, כיוון ש-3,000 הם כבר
בבנייה.

השר י. רבינוביץ :

השר ח. צדוק : צריכה להיות תכנית בנייה אשר תאפשר לנו
לעמוד בהתחייבויותינו כלפי האנשים היושבים

היום בדירות שכורות, ואיני יודע מהי הפרופורציה בתוך ה-6,000 או
בתוך הדירות השכורות. זה לא מענין אותי. כשבאים לקבוע את התכנית,
העיקר הוא, שנעמוד בהתחייבויות, לתת להם דירה באזור מגוריהם.
וזה יכול להיות ר"ג במקום ת"א, אבל לא בגליל במקום בירושלים.

עם זאת, אני היום לא מבין, מדוע אנו
צריכים היום לקבוע סולם של פרופורציות [redacted] לתקופה ארוכה של
5 שנים. האם אנו יודעים איזה היקף של עליה תהיה? נדמה לי, שאם
אנו נוסלים לעצמנו את הסמכות ואת האפשרות לקבוע מה יהיה בשנתיים
הקרובות, אז זה המקסימום. כשאיננו יכולים לזרוק את הבטחתנו לעשות
הכל בכל הנוגע לעליה. לכן, צריך להפריד בין ה-6,000 לבין הדברים
האחרים. לגבי ה-6,000 זה נתון, ולא מענין אותי, ברגע זה, איך
נופלת הפרופורציה. זה לא יכול להיות מעורב בקביעת פרופורציות

השר ח. צדוק

הדיוור לעליה, וצריך לבוא בתוך הפרופורציות הקיימות לדירות שכורות. כי זה נכון שאי-אפשר לשנותו. ולעיתים - איני חושב שאנו יכולים לקבוע איזה שהן פרופורציות ל-5 שנים, אלא רק לשנתיים הקרובות. כאשר דעתי העקרונית היא כדעתו של שר הקליטה, כאשר גם בעיני, כאשר אני מנסה להכריע בין קליטת עליה לבין פיזור אוכלוסיה, עדיפה בעיני קליטת עליה. מה גם, שאין, לא במשרדי ולא לי, את הכלים לבדיקה מדוייקת של הפרופורציות, אבל אני בפרוש אומר, ואני מוכן להגיד זאת גם בפומבי, שבכך וכך אחוזים, אני מוכן להקריב את פיזור האוכלוסיה למען קליטת עליה, כשזה לשנתיים הקרובות.

השר א. עופר :

אם כך, אני מציע כי הועדה תתפרק, ותתכונן

יעשה כפי שנעשה עד עכשיו.

כי יש פה 2 דברים שונים : בישיבה הקודמת הגיעו כמעט לקונצנזוס בענין, כאשר משרד השיכון תובע קביעת פרוגרמה ל-5 - 6 שנים, לפי שהתקציבים יאפשרו - כדי שאפשר יהיה להכין תכניות, לארגן את הסביבה, להכין תשתית תעשייתית ומקומות תעסוקה. ולשם כך הוא מבקש את הפרופורציות ומבקש תכנית של פיזור האוכלוסיה, כי הוא צריך קו מנחה. בפעם האחרונה, הוסכם במפורש, גם ע"י ספיר, כי מבחינת העליה, עושים מאמץ ב-2 השנים הקרובות וזה הכל. כאשר כאן בא השר צדוק ואומר כי לתקופה של השנתיים הקרובות, יש לקבוע דברים קונקרטיים. ואני מסכים כי גם יחד עם הדיון התקציבי לשנתיים - 3 שנים, יהיה ברור מה עושים, אבל יחד עם זאת, אנו צריכים לתכנן לתקופה ארוכה יותר. אני הצעתי כאן, בניגוד להצעות מנכ"ל משרד הפנים, שאפשר להגיד ששעור אחוז הפריסה בין האזורים, יהיה קבוע כל שנה, ושהוא יהיה קו מנחה וברור, כאשר בשנתיים הראשונות, צריכה להיות פעילות ברורה ויותר מרוכזת בשני תחומים : קודם כל, בענין העליה, שהובחר לנו כאן, שבטוח הקצר אי-אפשר לשנות אותו. אבל ישנו דבר נוסף - מבחינת יצירת

שיכון - 31.12.74

השר א. עופר

מקומות העסוקה וחשתית, אנו זקוקים לזמן יותר ארוך. כי אי-אפשר לבנות דירות, מבלי שיהיו במקום מקומות עבודה. אז אם יקבעו את המספרים הקונקרטיים, לכל שנה, כקו מנחה של חכנון, אפשר יהיה לפתור את בעיית העליה בכיוון המתקבל על הדעת, מצד כל הגורמים. וכן נוכל גם להכין את עצמנו מבחינת מצב העסוקה, שייפטר פיזור האוכלוסיה.

השר ח. צדוק :

אם ההצעה היא קו מנחה למשך התכנית כולה, ואילו חלוקה קונקרטית רק לשנתיים הקרובות,

זה בסדר.

השר א. עופר :

אני מציע לפרק את הועדה. חיינו 26 שנה בלי פרוגרמה ותכנית, ואנו יכולים להמשיך

לחיות כך גם הלאה.

מר זורע :

אנו חיינו כל הזמן עם תכניות דו-שנתיות.

השר א. עופר :

לכן הגענו למצבים שדירות עומדות גמורות וריקות, מפני שהתשתית מסביב לא גמורה,

כפי שזה קרה ברמות. ואם אתה רוצה להמשיך כך, בבקשה. וכך גם הלאה נמשיך להיות מיעוט בגליל, לפי תכנית החלוקה של 47, משום שאנו שם, בשום מקום, איננו רוב.

לכן אני רוצה שנדע - יושב פה ספיר עם ה-6,000,

וישנה גם הצעת רוזן. אבל גם משכנות העוני יושבים בחיפה, בחל-אביב ובירושלים, ולא בקריית-שמונה. בקריית שמונה אין משכנות עוני. ואנו לא יכולים להעביר את שכונת התקווה לגליל. ואשר לזוגות הצעירים, יש גם להם מה להגיד. לכן יש לראות את המכלול כולו ולעשות את המאמץ פלוס התכניות הכלכליות. ואתם צריכים לקחת בחשבון, כי אם מחליטים להפקיע בנצחה או בכרמיאל, הרי רק הפרוצדורה של ההפקעה תיקח 3 שנים.

שיכון - 31.12.74

השר א. עופר

אני חושב, ש-2 שנים זו רגרסיה.

השר ח. צדוק :

המלובר בשנהיים לגבי עולים.

השר א. עופר :

באשר לעולים, עוד לא ברור איך נפתור את

הבעיות. יתכן שנמצא פתרון לאותן

6,000 דירות, בדירות מיד שנייה. אנו אומרים פה איפה משרד

השיכון בונה לכל הפתרונות.

מר ספיר :

רבינוביץ צדק. ושוב אני אומר - ה-6,000

אינם שייכים לעניין.

השר א. עופר :

לאנשים המבקשים להוציא אותם מהעניין, אני

מזכיר שוב, כי חלקם נמצאים כבר בבנייה,

ואם אנו רוצים לעמוד בזה, אנו חייבים לקבל את הצעת משרד השיכון,

כי לא נוכל להיות עם פחות מ-35% ברצועת החוף, משום שאנו צריכים

לתת פתרונות גם למשכנות העוני וגם לזוגות הצעירים. כאשר אם בעוד

שנהיים, ירצו לעשות רביזיה, ב-3%-2% תמיד אפשר לעשות רביזיה.

באשר להצעת שר הקליטה, הרי היום היא אומרת

50%, להוציא את ה-6,000, ברצועת החוף, כאשר אני, במסגרת הצעת משרד

השיכון, מוכן לקבל את הצעת שר הקליטה. וכך אני מציע לקבל את החלוקה

הגיאוגרפית לפי הצעת משרד השיכון, עם ההצעה של 50% ברצועת החוף,

כולל אשקלון וכולל ה-6,000.

השר ח. צדוק :

האם הצעת משרד השיכון נוגעת לכלל האוכלוסיה?

השר א. עופר :

כן.

מר ספיר :

אני מבקש שה-6,000 לא ישתייכו לענין.

וְאִם בּוֹנִים כְּבֹד בְּשִׁבְלֵם, הֲרִי לֹא יִבְנוּ

בשבילם פעמיים. אני רק מוצא פה, בדף של משרד השיכון, כי יש

לנו במרכז, ובחיפה, בבנייה, 12 אלף.

השר א. עופר :

אין זה שייך לענין, זה לא על סדר היום,

ה'תש"ס.

מר ספיר :

הזמנתם כי ה-6,000 אינם כלולים בחשבון.

והצעתי היא, אם מגיעים לידי הסדר על

57%, כפי שדובר בישיבה הקודמת, טוב, אם לא, אני מערער על ה-50%.

השר י. רבינוביץ :

אני לא רוצה שספיר יעזרר. אני מציע כי

הסיכום יהיה, שאנו שוקלים כל חצי שנה

את בעיית העולים מחדש, ואז אנו נותנים אפשרות אפילו ל-60%, אם יהיה

צורך, אבל היום, אנו נסכם את הסיכום המוצע.

מר ספיר :

באם זה רק 50%, אני מערער.

השר א. א. עופר :

אני מבקש להצביע.

השר י. רבינוביץ :

אני מצה'ע איתך.

השר א. עופר :

אני מציע להצביע על הצעת ההחלטה של משרד

השיכון על 50% ברצועת החוף, כולל אשקלון.

להוציא את ה-6,000, כאשר הצעת שר הקליטה היבלע בתוך הצעת משרד

השיכון.

השר י. רבינוביץ :

אני מוכן להצטרף להצעה על ה-50%, וכי בכל

חצי שנה, יערך שיקול מחדש לגבי העליה

שיכון - 31.12.74

השר י. רבינוביץ

ואם יהיה אז צורך להוסיף עוד 10%, אנו נקבל זאת.

השר ח. צדוק : אני מבין שההחלטה היא כזו - ה-6,000

נשארות לפי המצב הקיים. כשאנו קובעים
היום ש-50% מתוך הבנייה לעולים תהיה ברצועת החוף, ואומרים כי
לגבי האחוז המיועד לעולים, יהיה שיקול מחדש, חכל חצי שנה,
בהתאם לצרכים.

השר א. עופר : ולגבי החלוקה הגיאוגרפית - לפי הצעת משרד

השיכון.

השר י. בורג : אני פונה לספיר לקבל זאת ברוח טובה - והרי

אנו עוד נפגש כל חצי שנה.

מר זורע : אני חושב, שהדיון בתכנית השיכון והחלטה

השר, נתדרדר בשל דברים, שאיני אומר שהם
לא חשובים, אבל הוא הדיר, וגם לתכנית להדיר. אם תהיה החלטה ממשלה
האומרת כי מבטלים את פיזור האוכלוסיה, בבקשה. אבל לדעתי, התכנית
נדרדרת, ולאור הקונצנזוס שהולך להיות פה, אין יותר גליל. וצריך
לדעת זאת. כי אז הממשלה יכולה להציע כי יבנו ברצועת החוף 60%,
ואז ניטל [REDACTED] מהתכנית הזו העוקץ שבשאלה הספציפית.

השר ח. צדוק: מהי ההצעה שלך?

השר א. עופר : 35% במקום 32% בגליל. אין שום הבדל משמעותי.

מר זורע : אין לנו ויכוח אם איש מהיושבים פה בענין

ירושלים, הגליל, הדרום והנגב. הויכוח הוא

שיכון - 31.12.74

רק לגבי רצועת החוף, לגבי הבנייה הציבורית ברצועת החוף. כי אז זה נוטל את התימרות התכנית ליישוב הגליל, וצריך ללכת בהחלטה כזו בידיעה שזו התוצאה - אולי זה טוב, אולי זה רע - איני רוצה להכנס לזה.

השר א. עופר : הוא אומר, כי אם במרכז תבנה יותר מ-21%, לא תהיה לך פרוגרמה.

מר זורע : זו משמעות העניין במונחים ראליים. אני סבור כי יש אחיזת עיניים ב-32%, אם זו תהיה הפרופורציה במרכז. ובלי כל כוונה רעה, אני מוכן לרדת ל-30% בגליל, אבל אם במרכז תהיה בנייה בפרופורציות המוצעות כאן, הגליל לא יהיה. יכול להיות שזה טוב, אז צריך כי הממשלה תכריז על כך.

השר א. עיפר : מדברים על עולים אשר יתדפקו על דלתות המשרדים, אבל יש עוד אלמנטים שיחדפקו, למשל, ערי הפיתוח, שזה מפעל שלך ספיר, יהיו מחר במשרדי הממשלה בירושלים.

השר א. עופר : אני מבקש הצבעה - מי בעד החלוקה הגיאוגרפית כפי שהוצעה ע"י משרד השיכון, עם ההחלטות לגבי העולים, כפי שנוסחו לבסוף ע"י שר המשפטים, שהוא בעצם ריכוז את כל ההצעות?

5 שרים בעד ההצעה הזו.

לגבי המשך העבודה - יש לנו 3 ועדות. אני מציע רק להחליט שועדת שרים לענייני פיתוח תעבוד על תכנית לגבי ערי הפיתוח; ושהועדה של הפנים, השיכון, המינהל והקליטה, תעבד את החלוקה הפנימית של אזור החוף.

שכ/6 הפיזור הגיאוגרפי של תכנית פיתוח הטיכון לשנים 1975-1979/80

מ ח ל י מ ים לאשר את הצעת מסרד הטיכון לענין הפיזור הגיאוגרפי של תכנית פיתוח הטיכון לשנים 1975-1979/80 ולקבוע כי בכל מסגרת של בנייה ציבורית, תהיה החלוקה בין האיזורים כדלקמן:-

(א)	ירוסלים	-	11%;
(ב)	הגליל	-	32%;
(ג)	רצועת החוף	-	35%;
(ד)	הדרום והנגב	-	22%.

שכ/7 פריסת הבנייה לעולים במסגרת תכנית פיתוח הטיכון לשנים 1975-1979/80

מ ח ל י מ ים :

- א. מחצית מכלל הבניה שתוקצה לעולים בסנתיים הקרובות במסגרת תכנית פיתוח הטיכון לשנים 1975-1979/80 תיבנה באיזור רצועת החוף כולל עכו, נהריה ואסקלו;
- ב. מחוץ למסגרת הנ"ל יימצא פתרון לעולים שקיבלו דירות מוטכרות - באיזור מגוריהם;
- ג. מדי חצי שנה תבחן מחוט הפעלת הבנייה לעולים.

שכ/8 ועדות לבחינת נושאים במסגרת תכנית פיתוח הטיכון: ועדה לקביעת פריסת הטיכון באיזור המרכז

מ ח ל י מ ים להקים ועדה ביגמסרדית לקביעת פריסת הטיכון באיזור המרכז. הרכב הועדה: ביג מסרד הטיכון יו"ר ובציגי מסרד קליטת העליה, הפנים ומנהל מקרקעי ישראל.

שכ/9 פריסת הטיכון בערי הפיתוח

מ ח ל י מ ים : ועדת הטרים לענין ערי פיתוח תקבע את פריסת הטיכון בערי הפיתוח.

מוכירות הממשלה

סנאיזימה

ש מ ו ר
מ"ק 1141 ק 2

פ ר ו ט ר ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לבחינת תכנית פיתוח השיכון
לטנים 1979/80 - 1975 אשר הוקמה על-פי החלטה
מס. 92 של הממשלה מיום י"ח בחשוון תשל"ה (3.11.74)

י' בטבת תשל"ה - 24.12.74

נכחו השרים : א. עופר - יו"ר, א. אוזן, י. בורג, ח. בר-לב,
י. רבינוביץ, ס. רוזן.

בעדר הסר : ח.י. צדוק.

ח"כ פ. ספיר	-	יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית
ג. ג'ורני	-	הסוכנות היהודית
א. גפני	-	מסרד האוצר
ר. דוד	-	מסרד המסחר-והתעסיה
צ. טרלו	-	המנהל הכללי, מסרד המשפטים
מ. ריבלין	-	המנהל הכללי, הסוכנות היהודית

א. ליסנסקי - סגן מזכיר הממשלה

סדר היום : טכ/5. פריסת הנביה לעולים במסגרת תכניות פיתוח
השיכון לטנים 1979/80 - 1975

פריסת.

ישיבה: י"ח בחשוון

בפרוטוקול זה 2 דפים.

השר א. עופר:

הישיבה היום נקבעה על מנת לסכם את
הפזור הגאוגרפי ולבחור בוועדות

מישנה. עד כה בחרנו בשלוש ועדות מישנה: 1. לענין ההפקעות; 2. לענין ירושלים
בראשות גפני; 3. לענין מעוטים.

הוכוח שנוחר עתה הוא הבניה הצבורית
באזור החוף, כולל המרכז ואזור חיפה. אני מציע לבחור בוועדת מישנה
לקביעת החלוקה המפורטת באזור החוף, שתהיה מורכבת מנציגי משרד השכון,
מינהל המקרקעין, הפנים והקליטה.

השר י. רבינוביץ':

אני מציע לצרף אליהם את נציג האוצר.

השר א. עופר:

בענין יעודי הקרקע ושנוייהם, אני מציע
למסור את הנושא לשר החקלאות ולשר השכון,
על מנת שינסו להגיע להסדר יחד עם עוזריהם. אני מציע ששרי האוצר, החקלאות
והשכון יטפלו בכל נושא הפעלת התכנית, היחסים בין המינהל ומשרד השכון,
מבחינת הפנויים וכל הנושאים האחרים שהם מופקדים עליהם. אני מציע
שמשרדי הפנים, השכון והחקלאות ידונו בבעית שנויי הגבולות המוניציפליים.

אני מציע שוועדה בראשות האוצר, ובהשתתפות
נציגי משרד המסחר והתעשייה והשכון, יטפלו בתאום הכלכלי, כלומר
בכל הבעיות הקשורות בתאומים כלכליים.

השר י. בורג:

אני מוכרח להביע השתוממות מקצב ההצעות.
קבלתי הודעה שזוהי ישיבה ללא הפקידות,
ואיני יכול להתייחס עתה לכל ההצעות האלה.

מר פ. ספיר:

אני רוצה לדבר על החלוקה לפי אזורים
בכל הנוגע לנושא אחד בלבד - העולים.
למדתי לדעת כי אם רוצים לשלוח עולים לקרית-שמונה, חבל אפילו על
מחיר כרטיס הנסיעה באוטובוס. אפשר לרכוש להם כרטיס חזרה לארה"ב
או לכל מקום אחר. הוא הדין לגבי שלומי ומעלות.

אני מחלק את 31 עיירות הפיתוח לשלושה.
בחלק הראשון: באר-שבע, אשקלון ואשדוד; פעם היתה גם ירושלים. בקבוצה
השניה יש ערי פיתוח שלחלקן אפשר לשלוח עולים ולחלקן לא. בקבוצה השלישית
יש לי כאלה שמוכנים ללכת.

אני מציע ש-10 אלפים מכלל 40 אלף הזוגות הצעירים הנישאים כל שנה, ילכו לגור בערי הפיתוח האלה, ויקבלו לשם-כך תנאים מיוחדים. ידוע כי כל העולים רוצים לגור בירושלים בכיכר ציון, בתל-אביב בכיכר דיזנגוף, ובחיפה על הכרמל. אם לא נצליח להגיע כאן לסיכום, אבקש מראש הממשלה לזמן את ועדת התאום, ושם נגולל את העניין. מכלל 17 אלף הדירות שצריכות להבנות עבור העולים כל שנה, אנו רוצים ש-10,500 דירות תבנינה באזור החוף. אנו כוללים את נהריה באזור חיפה והמרכז. משרד השכון מדבר על 8000 בלבד באזור זה, ויורד ל-6000 בשנה. ירושלים כוללת אצלי את בית-שמש. אנו אומרים שבאזור זה תבנינה 1250 דירות עבור עולים, ומשרד השכון מדבר על 1400 ועולה ל-1600. בגליל אנו אומרים שתבנינה 2500 דירות, ולדעתנו חלקן ישאר ריק. החלוקה היא כזו: 900 בטבריה, כרמיאל, מגדל העמק, עפולה, צפת וקרית שמונה. משרד השכון אומר להתחיל ב-2800 דירות ולעלות ל-3800 דירות. בנגב אנו אומרים שתבנינה 3500 דירות, ואילו משרד השכון אומר 3600-3700 או 4000 עד 4400. אצלי מופיעים כל שנה מתוך 4 השנים אותם מספרים. בכל שנה 17,750.

איני צריך להסביר שהעליה היא בשפל

המדרגה. 35% מהעולים היוצאים מרוסיה, אינם מגיעים כלל ארצה. לקרית שמונה לדעתי צריך ללכת נוער ישראלי.

השר א.א.א.א.א.:

אם לא ניתן לו פתרון במרכז הארץ, הוא ילך לשם.

מר פ. ספיר:

אני חייב להזהיר, כי אם נשלח עולים לקרית שמונה ולמקומות דומים, יבואו עוד פחות עולים ארצה. בעניין זה אין חלוקי דעות ביני לבין השר רוזן.

השר א.א.א.א.א.:

אני מבקש להבהיר שאנו מדברים על הפרוגרמה, וקודם כל על דירות חדשות. ל-6 שנים הבאנו

בחשבון 80 אלף דירות עבור עולים. אני מציע שלא נלך עתה למספר אחר. הלואי ובשנה הבאה נוכל לבנות 10 אלפים דירות, בגלל מגבלות התקציב. המספר הזה בנוי על 16 אלף לשנה כפול 5 שנים. את ההצעה הזו בנינו לפי נתוני משרד הקליטה. בירושלים: 1200 יחידות דיור לשנה, בבית-שמש 300. כך מופיע בניר שהמציא לנו משרד הקליטה.

השר ש. רוזן:

בשיחה שהיתה לנו ביום מסוים, זה הוקטן
מ-1500 ל-1250.

השר א. עופר:

אני מדבר על התכנית שהוגשה לאחר אותה שיחה.

מר פ. ספיר:

בגליל 2000, באזור החוף 10 אלפים, בירושלים
1000, בדרום ובנגב - 3000..

אני חושב שהמכסימום באזור החוף כולו הוא

יחידות דיור עבור 30 אלף עולים לשנה. בהצעה שלנו הצענו 71 אלף
יחידות דיור בבניה צבורית. לכל הדעות מפונים וכאלה הדרים בצפיפות של 3
פלוס לחדר, לא נעביר לגליל או לנגב. הצעתי כי את מחצית הזוגות הצעירים
נעביר לאזורים מחוץ למרכז.

השר א. ארז:

אנו צריכים לבודד את נושא העולים
מיתר הנושאים. לכל אחד מאתנו יש מספרים

אחרים. ישנה חלוקה אחת אצל מנהל המקרקעין וישנה חלוקה אחרת אצל
בר-לב. אצלי רשום כי המינהל מציע לבנות באזור החוף בסך הכל 129 אלף
יחידות, ואילו משרד השכון מציע 146 אלף. אני מתחיל ללכת לאבוד
בחוף מבול של מספרים.

השר א. עופר:

אני רוצה לומר לשר החקלאות, כי לגבי
הבניה הפרטית, איננו יכולים לקבוע היכן
יבנו. כל קבלן פרטי בונה בכספו ולא על קרקע ממשלתית. לקחתי 75 אלף
יחידות דיור כאלה באזור החוף, ואילו המינהל מדבר על 90 אלף. לפי ההצעה
שלי אין באזור החוף מהקריות ועד אשדוד יותר מ-71 אלף דירות. מצדי
יכולים הסוכנות ומשרד הקליטה לקחת את כל הדירות בבניה פרטית כדי
לאכלס בהן עולים. אך יש גם מפונים ויש גם זוגות צעירים, וצריך
לתת גם להם פתרון.

השר י. בורג:

איני מסוגל ואיני מוכן להגיע לסיכום
היום באופן כזה. איני יכול להחליט מבלי
להסתמך על המומחים שלי. בישיבה ב-8 לדצמבר הוחלט על מנזר צוות מנכ"לים
אשר יצטרכו להחליט על דברים מסוימים. לא קבלתי דיווח על מסקנותיהם.
כל זמן שיו"ר הנהלת הסוכנות מביא מספרים, אני יכול להתווכח איתם,
אך איני מקבל את הדבור הקטגורי על-כך שאנשים נורמליים לא יילכו
לגור בגליל, משלומי ועד קרית-שמונה. מי שטוען כך באופן קטגורי, קובע
גזר דין מוות גם על אלה שאולי בכל זאת היו הולכים. אני נגד סיכום

ובערד המצאת החומר. אתייחס בנפרד להצעות לבחור בוועדות השונות.

מר פ. ספיר:

עד אשר תהיה תשתית לפחות של 500 משפחות
ישראליות בקריית-שמונה, אי אפשר לשלוח
לשם עולים. בשלומי צריכות להיות 200-150 משפחות ישראליות
ובמעלות 300. לפני כן אין לנו זכות מוסרית לשלוח לשם עולים.

השר א. עופר:

אני מבקש שנסכם את הנתונים הנוגעים לבניה
עבור עולים: באזור החוף אני מציע 6500
דירות במקום 10 אלפים. ירושלים כולל בית-שמש - 1500, גליל - 4000,
נגב והדרום - 4000.

מר פ. ספיר:

ההצעה שלי היא לבנות בגליל 2000
דירות לשנה עבור עולים, באזור החוף כולל
נהריה - 10,000; בירושלים - 1000, בנגב - 3000.

השר א. עופר:

הדרום כולל את אשקלון, קריית גת ובאר-שבע,
הגליל כולל את נצרת וכרמיאל..

עבור נצרת יש אצלי 750 מתוך 4000, כרמיאל -
700, צפת - 700, מגדל העמק - 500, בית שאן - 1000, טבריה - 150, עפולה -
150, קריית שמונה - 100. יש הפרשים בינינו בעכו. אצלי יש 400, במעלות -
100, בשלומי - 100, בנהריה - 400-300. כאן אין בינינו חלוקי דעות.
יחד עאני מגיע ל-4000.

בנגב הפירוט הוא כלהלן: אילת - 250, אופקים -
200, באר-שבע - 1500, דימונה - 150, ירוחם - 100, נתיבות - 150, ערד -
4000, שדרות - 150, אשקלון - 400, קריית גת - 500, קריית מלאכי - 200.

מר פ. ספיר:

מי יחליט על-כך?

השר י. רבינוביץ':

אני חושב שבכך מיצינו את ההבדלים
וההפרדים.

מר פ. ספיר:

אני צריך להחליט עם 2-3 אנשים.

השר י. בורג:

אני אחליט לאחר שאראה את הדברים שחור על

ועדת שכון - 24.12.74

השר י. בורג

6.

גבי לבן.

השר ש. רוזן:

אני חושב שנהריה ועכו הם מקומות קליטה
ראויים ברצועת החוף. אשקלון מבוקשת

ונהריה אף היא מבוקשת.

השר א. עופר:

בנהריה 400 ובעכו - 300.

השר י. רבינוביץ':

בסך הכל יש 7500 וההבדל הוא 2500 באזור
המרכז.

מר פ. ספיר:

אני רוצה להציע הצעה קונקרטית, שימסרו
לבורג, רבינוביץ', עופר ולי לגמור את העניין.

השר א. עופר:

מוכרח גם להיות שר הקליטה, ואז ההרכב
הוא כשל הועדה הזו.

מר פ. ספיר:

אני מסכים לסכם פה. אני מצטרף להצעה
להוריד מעכו 200, נהריה - 400, אשקלון
400. יחד נגיע ל-7500. אם תוסיף עוד 1500, בכך נגמור את העניין.
אני מסכים לאלף דירות לפי הפרשה של רוזן ועוד 1500, ובכך נגמור את
העניין.

השר י. בורג:

מה ההשלכה שיש לכך?

השר א. עופר:

זה אומר תוספת בניה צבורית ברצועת החוף.
נצטרך לבנות שם לא 71 אלף דירות אלא
85 אלף. לפי הצעת משרד השכון, כל בן שני צריך ללכת לגליל ולנגב.

מר א. גפני:

הכוונה היא שבמרכז יהיו פתרונות שלא בבניה
חדשה, ובגליל ובנגב מבניה חדשה.

השר י. בורג:

אני מעדיף אנשים שיכולים להסתכל עד שנת
1980, בלי מיתון או עם מיתון, בלי עליה

או עם עליה. מוכרחים לעשות זאת, כי אי אפשר ללא תכנון. אני מבין

ועדת שכונ-24.12.74

7.

השר י. בורג

את הארגומנטציה של רוזן ושל ספיר, ואני מציע שנקבל את ההצעה שלהם
אך לשנתיים בלבד.

מר פ. ספיר:

אני מסכים.

השר י. רבינוביץ':

אני בעד המספר הזה של 9000 דירות באזור
החוף עבור עולים. אם יבואו יותר עולים,

ניקח את הדירות אפילו מהבנים שלנו. הוכוח הזה הוא אבסורדי במידה מסוימת,
כי החיים יאמרו מה תהיה המציאות. אם יבואו יותר עולים, לא נצליח
לפתור גם את בעייתם של הגרים בצפיפות של שלושה פלוס. ניתן להם
דירות בשכירות, ואת הדירות שנבנה ניתן לעולים. מה שאיני רוצה
הוא שנבנה יותר מדי, ואחר-כך תשאונה דירות ריקות. אומרים לי כי
יש עתה דירות המחכות לעולים.

מר פ. ספיר:

אתה טועה.

השר י. רבינוביץ':

אני רוצה שנבדוק כל שנה מה מצב העליה ומהן
תחזיות העליה, כדי שנוכל בהתאם לצורך
להעמיד דירות לרשות קטגוריות אחרות.

השר ש. רוזן:

אני מודה לספיר שהציג את העניין באור הנכון.

היום אני מחסל את השכון לעולים בירוחם,

כי אין שם תשתית תעשיתית נכונה. אני מקבל את הצעת בורג לגבי התכנית
לשנתיים הקרובות. ברצועת החוף יש לנו עתה 7000 דירות שכורות עבור
עולים, וגם אם תהיה עליה קטנה בלבד, אנו מוכרחים להפטר מדירות אלה, הן
עולות לנו 100 מליון לירות לשנה. אם תהיינה עוד דירות פנויות ובלתי
שכורות באזור רצועת החוף, גם מחירי הדירות ירדו. נוסף על-כך אין
למשדד הקליטה זכות להחזיק דירה מעבר לזמן סביר.

השר א. עופר:

אני מבין שהחיים יעשו את שלהם, אך אנו אומרים
שנקבל לפי הסוג החדש 7500 דירות לעולים

בכל אחת מהשנים הבאות ותוספת של 1500 דירות. לשנתיים הקרובות אני
מציע 8000 דירות במקום 9000.

מר פ. ספיר:

אני מציע 10,000.

השר א. עופר:

אלה 9000 דירות מתוך ה-16 אלף, וזאת
מעל ל-50%. בכך כלולות גם נהריה, עכו
את ה-8000 שהם 50%. רצועת החוף כוללת

ואשקלון. אני מציע לא לעבור
אצלי את נהריה ואשקלון.

מר א. גפני:

הנמוק הוא של חסול דיור ארעי שכולו באזור
המרכז.

מר פ. ספיר:

אני מקבל את הצעתם של ד"ר בורג, של אוזן,
רבינוביץ' ורוזן, כרע במעוטו.

השר א. עופר:

אני חושב ש-50% במקום שליש שהתחלנו בו, זוהי
התקדמות יפה. יש הצעה שלי, לבנות באזור
החוף 8000 דירות, ויש הצעה של שר האוצר - לבנות 9000.

השר י. בורג:

שר השכון צריך לראות גם את המקופחים
לסוגיהם.

השר י. רבינוביץ':

16 אלף זה המכסימום שאפשר לבנות.

השר א. עופר:

ד"ר בורג אמר לקחת 50% מ-80 אלף ובשנתיים
הקרובות לבנות 9000 באזור החוף. לכך אני

מוכן להצטרף.

מר פ. ספיר:

אני רוצה לדעת 9000 באופן ברור. אנו מדברים
כאן רק על שנתיים.

השר א. עופר:

אני הצעתי כהצעת פשרה 8000 לשנתיים הקרובות,
ועל-כך אנו מצביעים.

השר י. רבינוביץ':

אני מציע שנאמר 9000 לשנתיים מתוך 80 אלף,
ואחראי שנתיים חוזרים ודנים בכך. אני מציע

כי המשך הישיבה יידחה ביומיים. האנשים יכיננו נייר, ועל סמך אותו
נייר נוכל להחליט.

השר א. עופר:

אני מציע 8000, אחרי שנסכם זאת נגמור
לגבי הנגב והגליל.

מר פ. ספיר:

אני מדבר על 10,000 באזור החוף.

אני רוצה לומר איך אני מבין את הצעת אוזן,

רבינוביץ', רוזן ובורג: בגליל אני מוסיף 600 של עכו ונהריה, ויהיו
בגליל בסך-הכל 2900. בירושלים אלף, במרכז - 8000, בנגב כולל אשקלון -
4100.

השר א. עופר:

אתה מציע באזור החוף בלי נהריה, עכו

ואשקלון - 8000. באשקלון, עכו ונהריה -

1000, בירושלים - 1200, בגליל - 2800 ו-3000 בנגב.

השר י. בורג:

אני לא חושב שההפרש כה גדול, שהוא

מצדיק הצבעה. אפשר להפגש איפה שהוא

באמצע.

השר ח. בר-לב:

אם מדובר על 16 אלף דירות לעולים

כל שנה במשך שנתיים, אני חושב שלבנות

50% מזה במרכז הארץ מינוס נהריה, עכו ואשקלון, זה המכסימום שאנו
יכולים לעשות.

השר א. עופר:

אני מציע 50% באזור החוף, חוץ מאשקלון,

נהביה ועכו.

השר ח. בר-לב:

לכך אני מתכוון. כאשר נכנסתי לישיבה

אמר שר הקליטה כי בירוחם יש בעיות קליטת

עולים, אך בין ערי הפיתוח שאינן ברצועת החוף, יש ערים כמו באר-שבע,

קרית גת, מגדל העמק וטבריה, שיכולות לקלוט עולים. אני חושב שאנו

לא צריכים לבנות יותר ממחצית הדירות לעולים במרכז הארץ, כולל נהריה,

עכו ואשקלון. זה מה שאני מציע, ובכך אני מצטרף לעופר. במרכז הארץ,

כולל שלושת המקומות האלה, יבנו 900 דירות לעולים. אני חושב ש-2800

בנגב, זה פחות מדי. אני חושב שאפשר להקטין את הבניה במרכז הארץ ולהעביר

אותה לנגב. מן היום הראשון העליתי כאן את הבקשה שהחלוקה בתוך הנגב והגליל

תעשה בועדת השרים לערי הפיתוח, שם גם הסוכנות מיוצגת.

אני מבין שישנה הצעה שבאזור החוף ייבנו

8000 יחידות דיור, לעומת הצעה שניה המדברת על 9000 יחידות. בירושלים

1200, באשקלון, נהריה ועכו - 1000 בכל אחת. בגליל - 3250 במקום 3000,

בנגב 3250 במקום 2800.

מר פ. ספיר:

אני מבין שעופר ובר-לב הם בדעה אחת
וארבעת השרים האחרים בדעה אחרת.

השר א. עופר:

בירושלים אני בעד 1500.

מר פ. ספיר:

האם אתה רוצה שנצביע נגד הצעתך בענין
ירושלים?

השר י. בורג:

אני לא מסכים להצביע כך. אני מציע ששתי
ההצעות הפורמליות תוגשנה לחברי הועדה
לפני שנצביע על-כך בישיבה הבאה.

השר ח. בר-לב:

עוד מילה לצורך שכנוע: לדעתי יש שלושה
היבטים לבעיה הזו: 1. ההיבט של פזור
האוכלוסיה. למרות שאשקלון ונהריה הן ערי פיתוח, היום זהו מרכז
הארץ. לפי מפת אזורי הפיתוח, שתיהן באזור ג' כמו תל-אביב. מפעל
שהולך לאשקלון, דינו כדין מפעל בתל-אביב. ההיבט השני הוא ההיבט
ויז-א-וי ערי הפיתוח, התישבות בגליל והפרחת השממה בנגב. אני חושב
שתהיה זו טעות אם נצא בתכנית שתאמר כי יותר מ-50% מהבניה תהיה במרכז
הארץ. כאשר דנו במצע המפלגה של המערך, היו בהחלט דרישות שבמצע
יתחייב המערך לבנות את מרבית השכונ הצבורי באזורי הפיתוח וכל הוכוח
הוא על 1000 במרכז הארץ או לא במרכז הארץ.

השר בורג ביקש לראות את הנתונים בישיבה
הבאה, אך נעשה טעות אם נגיש הצעה האומרת כי מעל ל-50% מהדירות תבנינה
ברצועת החוף.

מר פ. ספיר:

אני מסכים שיבנו את הגליל, אך אם שולחים
עולים למקומות מסוימים, חבל על הטרחה.
אפשר ליצור דעת קהל בארץ בעד הליכה לערי פיתוח, אפילו לתקופה של
כמה שנים. איני קבלן להצלחת קליטת העליה, אך אני אומר שלעולים
אין מה לעשות שם. אהיה בעד זה שבערד, שדרות וכו', יהיו רק
2200 ובנגב ממש 2800, כי איני רואה מה הם יעשו שם. ברצועת החוף
אני מתנגד לפחות מאשר הפשרות אשר נעשו כאן. אם הועדה תקבל הצעה
לבנות רק 8000 דירות לעולים ברצועת החוף, זה הורס את כל העניין
מראש. ל-3000 משפחות אין מה לעשות בכרמאל, צפת ומגדל העמק.

השר א. עופר:

ההצעות האלה מסיימות את הוכוח בינינו. גם
ההצעה שלי מדברת על האופציה לבניה צבורית

באזור המרכז.

השר ח. בר-לב:

על עולים אסור לבנות יותר מ-50 אחוז
במרכז הארץ. הפיתוח התעשייתי המסיבי יהיה
בעתיד רק באזורי הפיתוח. אנו משקיעים עכשיו 850 מליון בפתוח התעשייה
בנגב.

מר פ. ספיר:

אני מציע 2500 בגליל ו-3300 בנגב.

השר א. עופר:

ההצעה שלי אומרת 7000 באזור החוף, על
אשקלון אין בינינו וכוח, 1500 בירושלים,
בגליל ובנגב אנו מוכן לכל הצעה, ואני מציע 6500 שחלקתי לשני חלקים שווים,
לאחר שתהיה חלוקה, ועדת השרים לערי פיתוח תקבע את החלוקה הפנימית
המפורטת. הוכוח בינינו הוא על אלף יחידות דיור באזור החוף. אני מציע
לחלק זאת כך: 300 בירושלים, 300 בגליל ו-300 בנגב.

השר י. בורג:

בנוגע לוועדות ולהצעות אחרות, אני רוצה
לראות הכל בכתב.

השר א. עופר:

אני מציע שועדת המנכ"לים תתאם זאת קודם.

בישיבה הבאה נכריע על-כך, ועל-יסוד ההכרעה
נאמר מה מתחייב לגבי הבניה הצבורית ומה לגבי הבניה הפרטית.

הישיבה הבאה ביום ג' הבא ב-18.00.

מ ח ל י ט י ם:

לסכם בישיבתה הקרובה של ועדת השרים,
אם שיעור הבניה לעולים במסגרת חכנית
פיתוח השיכון 1975-1979/80 - באזור הצועת
החוף.

מוכירות הממשלה

סג' ימ' אה

ש מ ר ר
סג' 1 אה 2

פרוטוקול
ישיבת ועדת הסרים לבתי-בית תכנית פיתוח הסיכון
לסבים 1975-1978/80 אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 92
של הממשלה מיום י"ח בחשוון תשל"ה (3.11.74)

ג' בסבת תשל"ה - 17.12.74

בכחו הסרים: א. עופר-יו"ר, י. רבינוביץ, ש. רוזן

בעדרו הסרים: א. רוזן, י. בורג (חולה), ח. בר-לב,
ח. צדוק

פ. ספיר	-	יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית
י. ברקאי	-	מנהל מקרקעי ישראל
י. גוטמן	-	לשכת שד המספמים
י. דט	-	משרד הפנים
ד. ו. יבסל	-	משרד השכון
מ. זורע	-	מנהל מקרקעי ישראל
ס. שולדברג	-	היועץ לעניני ערבים
י. לים	-	משרד הסיכון
ג. מורג	-	הסוכנות היהודית
ד. פיורקו	-	משרד האוצר
ע. פייגסטיין	-	משרד הסיכון
מ. קורץ	-	משרד האוצר
י. טחם	-	משרד הסיכון
ס. טרמן	-	המשרד לקליטת העליה

א. ליטבסקי - מזכיר הועדה

2 י' 26
7 26

סדר היום: סכ/3. סיכון עולים במסגרת תוכנית פיתוח הסיכון לסבים
1975-1978/80
סכ/4. הסיכון במגזר הערבי במסגרת תוכנית פיתוח
הסיכון לסבים 1975-1978/80

בפרוטוקול זה 12 דפים

נא לה: אה סג'

שכ/3. שיכון עולים במסגרת תכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-78/80

היו"ר א. עופר: אני פותח את הישיבה.

כשבוע הבא נקיים ישיבה רק של השרים כדי לסכם את הענין של הפיזור הגאוגרפי של הישוב. קיימנו את כל הדיונים בענין זה ואנחנו כשלים לסיכום. לפני הסיכום ביקשנו לשמוע את יו"ר הנהלת הסוכנות ביחס לפיזור הגאוגרפי, ואחרי זה יהיה דיון בענין הערכים כגליל. כל הויכוח מרכז ביחס לאיזור החוף והדרום. כל המשרדים הנוגעים כדבר מסכימים ביחס לגליל וירושלים. יש חילוקי דעות שהמינהל מציע להוריד מהכניה הציבורית ל-5 - 6 השנים, 71 אלף יחידות לרצועת החוף והמינהל מציע 70,000. משרד המסחר והתעשיה מציע להעביר 20,000 יחידות מאיזור החוף לנגב, לאו דוקא בנייה ציבורית, אלא חלק פרטית וחלק ציבורית. כמו כן הוא מציע 61 אלף במקום 71 אלף יחידות. אני הבאתי הצעה לבנייה ציבורית של 90,000 פתרונות שזה כולל לא רק דירות מיד ראשונה אלא גם דירות מיד שניה. 90,000 דירות לפי הצעת משרד הקליטה. הויכוח הוא על כמות הפתרונות שניתן לעולים ברצועת החוף. משרד הקליטה מציע $36\frac{1}{2}$ אלף ממגדל אשקלון עד נהריה, ומשרד השיכון מציע 23 אלף. אחרים אומרים עוד פחות. כל היתר ילכו לאיזורי הפיתוח.

פ.ספיר: כשביל עניני העליה יש מוסד לתאום שכו משתתפים

ממשלת ישראל והסוכנות היהודית, בראשות

ראש הממשלה. יש מוסד יותר מצומצם, בראשות שר האוצר.

אותי לא צריך ללמד על פיזור האוכלוסיה.

אני בין אלה שהביאו 650,000 תושבים לערי הפיתוח. זה היה ב-1955

כולל לוד, רמלה, אשקלון, באר שבע ואשדוד. אני מכיר את הענין.

ענייני העליה הם בשפל המדרגה, כגלל ארכעה

דברים: ביורוקרטיה, שיכון, קליטה וקליטה חברתית.

אחוז הנושרים שבאים מרוסיה לוינה הגיע

ל-32 ב-15 הימים הראשונים של החודש.

אני מכיר את בעיות הגליל והדרום. עשיתי

משהו בארץ הזאת.

אני טוען: למה לתת ליהודי כרטיס ירידה

דרך קריית שמונה? אני לא אשלח יהודי לקריית שמונה, מעלות או שלומי.

אני רוצה לנסות להביא כמה אלפי משפחות ישראליות צעירות למקומות אלה

ביחד עם בר-לב, ברעם ואחרים. המשמרת הצעירה ודורהמשך התחייבו

לפנינו להכריז א על מפעל כחנוכה. היה אצלי לקט, הוא אמר שהוא יכול

להביא לקריית שמונה 80 או 100 משפחות. ליתר המקומות - אין. כאשר

יבואו 2000 - 3000 משפחות ישראליות, אגיד לעולים גם כן לבוא לשם.

מהיום הראשון שנכנסתי לתפקידי החדש,

הודעתי שכל עולה יכול לפנות אלי ישירות.

אשר ליהוד הגליל, אני לא אומר שלא נשלח

יהודים לנצרת או למגדל העמק או לקריית גת. אלה מקומות שאני ייסדתי.

ישבתי עם שר הקליטה ושר השיכון ב-19.10

והצעתי 17,000 יחידות דיור במידה שיהיו כגליל 2500 משפחות.

סביבת חיפה 3000; מרכז הארץ 6750; דרום כנגב 3500; ירושלים ובית-שמש

.1250

השר עופר הציע 3000 בגליל; בחיפה 3000;
במרכז 6000; בנגב 2500; בירושלים ובית שמש 1500.

פ. ספיר:
אם מי שהוא מוסמך להחליט על פחות, יחליט, ואני
אערער. אני מבקש את היו"ר למסור לראש הממשלה
את העניין. עם מי שעוסק בממשלה במאסריה הזאת, יש לי דעה אחידה.

היו"ר א. עופר:
אתה קורא נתונים של ישיבה אחת כאשר לא היתה
בידי התכנית. אני הצעתי חלוקה של 16,000:
1500 בירושלים מול 1250 שבהצעת ספיר. גליל (כולל גליל מערבי)
הסכמנו שלגבי המקומות יש לך זכות בחירה. אתה חושב שלנצרת העליה הולכת
יותר מאשר לכרמיאל - בבקשה. אצלנו זה מחולק כך: נהריה 400, עכו 400,
שלומי - אין, מעלות 100. בגליל הצענו 3750 מתוך זה 900 בגליל המערבי
ו-2850 בגליל. חיפה והקריות, עד חדרה, הצענו 2300, וספיר מציע 3000.
במרכז 4000. בדרום ובנגב 3450. יחד זה 15 אלף.

שני החברים שהתנגדו - שר המסחר והתעשייה ושר
החקלאות - אינם פה היום. כל אחד מהם הציע פחות, אחד הרבה פחות ואחד
פחות. יש שרים שלא הביעו דעתם והם שר האוצר ושר המשפטים.

י. רבינוביץ:
לגבי קליטת העליה אנחנו נמצאים לצערנו במצב
שאם רוצים לקלוט עולים, ואם רוצים שלא תהיה
נשירה גדולה של 50 - 60 - 70 אחוז, אנחנו חייבים ללכת לקראת העולים.

לא היינו קולטים עולים בשעור של מיליון וחצי אם היינו מחליטים שהם חייבים להתפזר ככל הארץ, זו הרגשת האנשים שמטפלים בעליה, ואני סומך עליהם. כל יהודי שבא לארץ ואיננו עוזב בגלל דיור או בגלל קליטה חברתית זה בשבילי עולם ומלואו. אני יודע את הפרובלמטיקה של שיכון עולים כמרכז הארץ ואת הויכוח שקיים בין משרד השיכון ובין מינהל מקרקעי ישראל לגבי אפשרויות השיכון כמרכז הארץ. אמרתי גם שם שצריך למצוא איזה מודוס-ויוונדי בין שתי הגישות, לתת אפשרות לאנשי הקליטה לקבוע איפה הם חושבים שאפשר להביא עולים, כלי להפסיד אותם בדרך לארץ. זה צריך להיות הקו המנחה אותנו ב-3 - 4 השנים הקרובות. מצב העליה השנה הוא מחריד לדעתי. אני עובר על המספרים ורואה מה קרה בתחום קליטת העליה לפני חצי שנה ושנה ומה קרה מהעליה מרוסיה. בנקודה זו אני רוצה לצרף דעתי לדעת הסוכנות ומשרד הקליטה.

בשבוע הבא נסכם את היעדים הציבוריים של
שיכון עולים וזוגות צעירים.

היו"ר א. עופר:

אני רוצה להופיע בפני כל הועדה לפני שהיא
מחליטה.

פ. ספיר:

בבקשה. כיום שלישי בשעה 4 מסכמים. אם אתה
רוצה לבוא, בבקשה.

היו"ר א. עופר:

מבקש להעביר לי את החלוקה של 17,000 יחידות שלך.

פ. ספיר:

מ. זורע:

לפי ההצעה של משרד השיכון יש כמרכז הארץ,
כולל חיפה, 146 אלף דירות, במסגרת התכנית
החמש שנתית. מינהל מקרקעי ישראל מציע במרכז הארץ 130 אלף בערך.
מה שספיר אומר ניתן לבצוע גם במסגרת שהציע משרד השיכון למינהל מקרקעי
ישראל.

פ. ספיר:

הוא מציע שכל צעיר בישראל שגר בתל-אביב,
ניתן לו בתל-אביב או בשכונת התקווה. את

היתר הוא "זורק" לעליה.

היו"ר א. עופר:

ב-130 אלף שלך אתה מציע כניה פרטית ו-40 אלף
כניה ציבורית באיזור החוף. מדובר על כניה
ציבורית, בכניה ציבורית אתה מציע 40,000.

מ. זורע:

בענין הקרקע, לכניה פרטית וציבורית זה אותו
המחיר. מדוע יצא הקצף על השר שלי או עלי?
מה שספיר אומר, נכנס למרכז הארץ.

י. רפינוביץ:

ענין מחירי הקרקע ברגע זה לא מעניין. חשוב
אם הממשלה תחליט שהיא בעד צעדים ציבוריים.
אם הממשלה תחליט על 40 אלף במקום 10 אלפים היא תמצא מאיפה לקחת את
הכסף. המעניין הוא, מה הקרקע הקיימת. אם זה מכיס האוצר או מהמינהל,
זה לא מעניין. הויכוח יהיה לגבי אצ הבניה הציבורית ולגבי הקרקעות.
את זה צריך להניח על השולחן ולהחליט.

מ. זורע:

המכשול איננו בהצעה שלנו ולא כמחירי הקרקעות.

פ. ספיר:

שמעתי שאין קרקע במרכז. אני בדקתי את העניין
עוד כהיותי באוצר. התיק נשאר במשרד האוצר.
יש 500 - 700 אלף יחידות בבאר-שבע. זה מתחיל ב-6000 דונם שמשרד הכטחון
התישב עליהם ועוד שטחים כאשדוד ב'. אדמה יש.

היו"ר א. עופר:

בשבוע הבא נסכם.

שכ/4. השיכון במגזר הערבי במסגרת תכנית פיתוח השיכון לשנים 1978/80-
1975

היו"ר א. עופר:

הנושא האחרון שאנחנו רוצים לשמוע עליו זה על
הערבים בגליל. אנחנו צריכים לתת תכנית פיתוח
לישוב הערבי העירוני, כעיקר בהקשר לעכו ולנצרת.
אמרנו שכנצרת צריך לתת פתרונות לעיר עצמה.
רצינו לשמוע ממר סולדנו על העיר ומה ההצעה.

ש. טללידנו:

דובר על מעקר, עיירה 5 ק"מ מעכו שתקלוט
את ערביי עכו והערבים שכסביבה. אני חושב
שזו תכנית טובה מכל הבחינות, מבחינה היהודית וגם הערבית. היא לא
יכולה לשמש תחליף כלעדי לעכו. צריכה גם להיות שכונה נפרדת לערבים
בעכו.

יש 9000- ערבים בעיר העתיקה שצריכים לפנות
אותם. אני מאמין שלמעקר ילכו הרבה אם יהיו תמריצים. כמו-כן דרושה
שכונה חדשה בעכו.

היו"ר א. עופר:

יש מקום בעכו?

ש. טללידנו:

זה תלוי במינהל וכמשרד הפנים. יש גם בעיה
לגבי היהודים. עכשיו הערבים נכנסים ויוצאים
לשכונה היהודית וזה לא טוב. שכונה מעורבת זה לא טוב. בתוך העיר העתיקה
אי אפשר להמשיך בתנאים אלה. אין ברירה אלא לקחת משהו סמלי, להקים מספר
שיכונים יפים ולהקים שכונה יפה בתוך עכו. אז אפשר יהיה להעביר את היתר
למעקר. היום יש התנגדות למעקר, על רקע לאומי. ההתנגדות תחלש בהרבה אם
הפתרון יהיה לשני כיוונים יחד.

מ. זורע:

אין קרקע ליהודים בעכו. מאיפה אתה שואב את
הכסחון שאם יהיה ביד נתן לערבים, ילכו למעקר?

מר פיינשטיין:

אני חושב שנלך בשלושה מישורים. אחד זה מעקר,
זה מוציא 6000 תושבים בתקופת תכנית החרף. כאשר

הם מפנים דירות יש לנו אפשרות לתת חלק מדירות אלה בתוך עכו. נוכל
חלק להשאיר בדירותיהם ורק נשפץ אותן. חלק מהם זה דירות עמידר שגרים
בהם ערבים, אז ניתן אותם לערבים.

דבר שני זה הוצאת ערבים למקומות המוצא שלהם

מעכו. השנה הוצאתי 500 - 600 נפש. כל אחד שבא לקבל הלואה, בדקתי
את מצבו וחלק החזרתי. המינהל העמיד לרשותנו מגרשים שם. נתנו להם הלוואות
ומגרשים. הפעולה הזאת נעשתה תוך פרק זמן של שנת 1973. 20 - 23 משפחות
הלכו בדרך הזאת ויצאו לנצרת, לאום-אל-פחם, לכפר יסיף, ועוד. באותם
המקומות שהמנהל העמיד לרשותנו אפשרויות, אנחנו יכולים להוציא אותם
ולהעביר אותם.

יש כ-50 בתים רעועים מטים ליפול. לדעתי צריך
לתקן את הבתים כדי שכבוא העת ניתן להם אפשרות של תחלופה של בתים טובים
כמעקר. מספרים שכעכו ערבים לא קיבלו אצלנו שיכון, זה לא מדויק. במסגרת
החסכון לבנין כן נכנסו 4 - 5 ; בשיכון זוגות צעירים שש 2 - 3 .

היו"ר א. עופר:

אנחנו יכולים לסכם.

כמעקר הפתרון לעודף אוכלוסיה של עכו.

עד כמה שאפשר לשפץ בתים בקרבת השכונה הערבית

בעכו, אם אפשר - בעיר העתיקה, או בסביבתה הקרובה לבנות לתושבי עכו.

מר פיינשטיין הוסיף מימד שלישי, להעביר אותם
למקומות מוצאם במידת האפשר.

כשלושת הפטרונות האלה ננסה לפתור את בעיית
עודף האוכלוסיה בעכו.

ש. טולידנו:
לגבי שפרעם, התכנית המקורית היתה לעשות משהו
בשפרעם. אנחנו ממליצים שגם שם יקום משהו מעין
מעקר, גם לתושבים מהסביבה לא רק לשפרעם. מדובר על 500 יחידות דיור
בשפרעם.

לגבי נצרת, אני חושב שאלפיים יחידות דיור
בנצרת לערבים אינם טובים לנצרת העילית. אפשר להסתפק בפחות. מוצע
לרדת ל- 600 - 650.

היו"ר א. עופר: זה מחייב הפקעות?

מר פיינשטיין: לא.

ד"ר כרקאי:
אינני בטוח בקרקע בנצרת תחתית. אני אושב שיש
שם קרקע ל-500 נפש ולא יותר.

מר פיינשטיין:
המדובר במדרון, כל השטח ערבי. יהודי לא
יגור שם.

היו"ר א. עופר:

אתם ממליצים להוסיף את מעקר ובנצרת להקטין
מאלפיים ל-500 יחידות?

ש. סולידנו:

בחיפה אנחנו חושבים שניתן לשכנע ערכים צעירים
לעבור לגור בעיר. זה לא טוב. אנחנו רואים
שהיחס בחיפה בין יהודים וערכים הוא כזה שהיהודים בה רוב גדול. לכן
איננו פוחדים. אם אפשר להקים בחיפה שתי שכונות שיקלטו כמה אלפי
זוגות צעירים ערכים שעובדים בעיר ובסביבה, זה יפתור את הבעיה של
הערכים אצל שגרים בגליל ועובדים בעיר ובסביבה.

מר פיינשטיין:

אני חושש מהמהומה שיעשה ראש העיר חיפה.
אנחנו נעשה זאת בצורה שקטה, ע"י מה שאנחנו
חייבים לפתור בחיפה עצמה. תכנית של 72 יחידות למטה, שכונה בנווה שאנן
שם יש 250 יחידות לתושבי חיפה, ובאותו איזור לתת אפשרות למשכילים
לעבור לחיפה. זוגות כאלה שירצו לבוא, יוכלו לקבל שם דיור, זה מתבטא
בכמה מאות. בשתי השכונות, בתוספת קטנה, נוכל לעזור לתושבי חיפה
והגליל, בעיקר תושבי הגליל המשכילים שאין להם מה לעשות בכפר והם
מעוניינים להיות בעיר.

היו"ר א. עופר:

כלי דיון עם ראש עיריית חיפה לא הייתי מקבל
את התכנית. מדובר על מאות יחידות לערכי חיפה.

ש. טולידנו:

הכפר הערבי לא נכלל בתכנית החומש?

היו"ר א. עופר:

אני אחלק את התכנית לחברים בוועדה. אנחנו

גם כן נביא תכנית בעוד שבועיים על ההתיישבות

היהודית. תגובש הצעה סופית לגבי האוכלוסיה הערבית הכפרית, . אני מציע

שיטפלו בשעה השיכון, היועץ לענייני ערבים והמינהל. תהיה ועדה בת שלושה

שתגבש תכנית.

את עניין חיפה נצטרך להשאיר כינתיים עד

לדיון עם ראש העיר.

מ ה ל י ט י ם : להטיל על ועדה בהרכב נציגי יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים, מינהל מקרקעי ישראל ומשרד השיכון, להגיש הצעה לתיקון תכנית השיכון הערבי הכפרי במסגרת תכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-78/80.

ועדת השרים תגבש סופית את תכנית השיכון במגזר הערבי-הכפרי לאחר קבלת הצעתה של הוועדה הנ"ל.

הישיבה ננעלה בשעה 17.30

מזכירות הממשלה

סלואיאה

ש מ ר ר
למק 1 מק 2

פרוטוקול
ישיבת ועדת החריגים לבחינת תכנית פיתוח השיכון
לחברים 1975-1978/80 אשר הוקמה על-פי החלטה מס 92
של הממשלה מיום י"ח בחשוון תשל"ה (3.11.74)

כ"ו בכסלו תשל"ה - 10.12.74

בכחו הסרים: א. עופר - יו"ר, א. ארז, ח. בר-לב,
ח. צדוק, ט. רוזן.

בעדרו הסרים: י. בורג (בחול), י. רבינוביץ

ט. קולק	-	ראש עיריית ירושלים
י. אנגל	-	קבוץ רמת-רחל
מ. בבנשתי	-	עיריית ירושלים
י. ברקאי	-	מינהל מקרקעי ישראל
א. גפני	-	משרד האוצר
י. דש	-	משרד הפנים
מ. זורע	-	מינהל מקרקעי ישראל
צ. מרלו	-	משרד המשפטים
ב. כהן	-	מועצה אזורית מטה יהודה
י. ליש	-	משרד השיכון
א. פינקלמן	-	איחוד הקבוצות והקבוצים
מ. קורץ	-	משרד האוצר
י. שחם	-	משרד השיכון
ח. חטייבר	-	לשכת שד השיכון
י. שטבר	-	משרד האוצר
א. שריג	-	עיריית ירושלים

א. ליטבסקי - מזכיר הועדה

סדר היום: שכ/3. הפיזור הגיאוגרפי של תכנית פיתוח השיכון
לחברים 1975-1978/80 - ירושלים

יטא: ארם סלוא

בפרוטוקול זה 19 דפים

כ/3. הס'צ'י הג'אמעי א חג'י-יט'לה הטיבין א.מ.ר. 1975-1978/80 -
 ירוש'ר

אני פותח את הישיבה.

היו"ר א. עופר:

היום החלטנו לשמוע את כל ההערות שיש בענין ירושלים, על 30 אלף היחידות. היות ואחד הויכוחים נוגע למשק רמת רחל הזמנתי את יו"ר מטה ציג, את נציג משק רמת רחל ונציג של איחוד הקבוצות והקיבוצים, כדי שנשמע את חוות דעתם.

אני רוצה להסביר את המפה, על מה הויכוח.

(מצביע על ארמון הנציב ועל הכביש, על חוות הלימוד) זה אתר שתוכנן תלפיות מזרח. הקו השחור הוא הגבול של מטה יהודה. (מצביע על הכביש) הכביש החדש המתוכנן העובר את צור-בחר שעוקף מזרחה ומחבר את איזור העיר העתיקה. דרומה מתוכנן כביש המחבר את דרום השכונה עם הכביש שמוביל מרמת רחל דרך ארנונה לתלפיות. הכביש הזה מתחבר גם עם כביש ירושלים - רמללה - חברון. הנה הכבישים הפנימיים של התכנון של תלפיות מזרח הם ציינו את הכביש המתוכנן של משרד הפנים, [משרד התחבורה - כביש עורקי אשר ייסלל כעתיד ויחבר את ירושלים עם רמללה וחברון. הכביש הזה עבר כבר בוועדות המקומיות והמחוזיות, אושר, למרות התנגדות משק רמת רחל ומועצה איזורית מטה יהודה, ואושר במועצת התכנון העליונה.

אחת מהסענות של משק רמת רחל היא, שהכביש הזה עובר לא רק בתוך השטחים שאנחנו מדברים עליהם אלא ממש חוצה את רמת רחל. הכביש הזה איננו לדיון בוועדה זו, אני מוסר רק אינפורמציה, כדי שנדע שבמשק רמת רחל פוגע לא רק מה שאנחנו מתכננים אלא גם הכביש שעבר את האינסטנציות התכנוניות.

י. דש:

לא קיבל עדיין תוקף.

היו"ר א. עופר:

השטחים המסומנים כצהוב הם לבנייה כגבול המערבי.

המובלעת היא של מלון דיפלומט. השטח המסומן
בירוק מעוכד ע"י משק רמת רחל ויש בו מסעים. בחלק המזרחי יש לנו 670
יחידות דיור שמחוץ לאיזור הירוק. בשטח הדרומי יש 400 יחידות דיור
שאמנם זה מוגדר כאדמה חקלאית אבל לא מעוכד. רק הקטע הזה שהוא מעוכד
והוא גבול השטח שעליו צריך לכנות 260 יחידות, הוא כפועל מסע, וזה
כ-30 דונם כערך. מה שמשרד השיכון מציע זה לצרף לפי הקו הצהוב (מצביע
על המפה). מדוע אנחנו עומדים גם על ה-30 דונם האלה? כל דרכי התחבורה
מבחינת הטופוגרפיה לא יכולים לחבר את השכונה בלי לעבור את המסע הזה.
יש פה שלושה כבישים. ההצעה שלנו בשלב זה לבנייה של 1300 יחידות.
אז השכונה הזאת כשכונה נשמרת. זה אומר לוותר על 30 דונם.

משק רמת רחל הביא תכנית שבשטח הזה הם מציעים

לכנות בית-חולים. זה ענין לשר הבריאות להציע.

כ. כהן:

נוגעים בתחומי מטה יהודה בשני מקומות. כרמות

וכרמת רחל. לגבי רמות אין לנו התנגדות, זה

שטח שלא מפריע לנו. זה יכול לאישור של המועצה האיזורית מטה יהודה
ולא תהיינה בעיות.

לגבי מה שנעשה כרמת רחל, המצב הרבה יותר מסובך.

בשלבים הראשונים של התכנון, מזרח תלפיות, כאשר התכנית הגיעה לידיעתנו
התרענו ואמרנו שלפי דעתנו התכנית צריכה להביא בחשבון את הגבולות
שצריך להצטמצם בתחומי ירושלים, אלא אם יש הסכמה מראש. יש מקומות
בהם יש הסכמה מראש. רצינו למנוע מראש ויכוחים.

המתכננים תיכננו להקים שכונה שנקראת מזרח תלפיות. אנחנו לא יכולים להתייחס רק אל הקמת שיכונים ולהתעלם מהדברים האחרים הנעשים בשטח. אנחנו מסתכלים על כל הדברים הנעשים בתחומי רמת-רחל. אם זה שייך למשרד הפנים או לתחבורה או למשרד השיכון. אבל מבחינת שטח ברמת רחל, זה שינוי. על כן איננו מפרידים. לפי דעתנו, הסתכלות על המפה של רמת רחל לאחר ששורטטו בה השרטוטים האלה של שיכונים ושכונה ושל כביש צפון - דרום, מזרח ומערב, ומחלפים, זה שיבוש רציני של משק רמת רחל כמשק חקלאי. זה מחסל את אפשרויות ההמשך של המשק הזה. כלי להכנס לפרוש הדברים אנחנו אומרים: לא. אמרנו אתמול במשרד השיכון שאם הבעיה תצטמצם לחלק אחד בצפון שצריך עכשיו לאפשר גשירת מערכת גשרים פנימיים שנשללה במזרח תלפיות, כנראה שהכביש הזה לא תתעכב, אבל אם יגידו לנו שזהו זה ויותר לא מטפלים ברמת רחל, יותר לא יסללו כבישים ולא יעשו מחלפים, אז אפשר שזה יעבור. אבל אם לא מורידים את שאר הדברים מסדר היום, מבחינתנו אי אפשר לדון בענין. אנחנו חושבים שהשולחן הזה הוא מוסמך וממנו יכולות לצאת הוראות מה עושים ומה לא עושים ברמת רחל, אם כולם מקבלים את ההנחה שרמת רחל קיימת כקיבוץ וממשיכה כקיבוץ.

מה שטחו של המשולש?

ח. צדוק:

בערך 50 דונם.

ב. כהן:

המדובר על כל השטח זה 220 דונם מתוך זה 30

א. עופר:

דונם מעובדים.

ב. כהן: אנחנו במטה יהודה הכנו תכנית מתאר וקיבלנו עליה

שכחים במשרד הפנים. היא ניסתה לתת פתרונות ממלכתיים להרכה בעיות. שם נתקלנו בבעיה ששמה מרחב מחיה. אלא מה צריך ישוב כדי לחיות, מעבר לאדמות מעובדות. הגענו למסקנות מאד אובייקטיביות וועדת מומחים טיפלה בהן. לא אנשי ההתיישבות, לא המשקים, אלא אנשים ניטרליים שהגיעו למסקנה שכדי שמושב או קיבוץ בשכנות של עיר יחזיקו מעמד, צריך כך וכך שטח. אם ניקח קריטריונים שנקבעו שם וננסה ליישם אותם למצב של היום, כבר היום המשבצת קטנה.

מר אנגל: המפה היא של משרד השיכון. כל הצבעים

אוסטנטיים והצהוב זה שטח בניינים כולל מרובע לבית-חולים. אין לנו אפשרות להמשיך לעבד את השטחים שישנם שם. אי אפשר לעבד רצועה צרה שהשאירו שם. זאת אומרת שגם זה הולך לאיבוד, אם כך הולכים 120 דונם מסע טוב.

את כל התכנית איננו יכולים לקבל בשום פנים ואופן. אני מצייג משק שעלה על הקרקע בשנת 1926. איננו יושבים במקום הזה כחסד, אלא ירושלים יושבת בזכות המקום הזה.

שלחתי לשרים מכתבים עם העתקי צילום של מכתב שנכתב לפני 20 וכמה שנים, האומרים מה היתה רמת רחל אז. אותם חברים שישבו אז, יושבים גם היום, ויש גם צעירים. אני לא חושב שיש איזה שהוא גוף בארץ שיכול להתנגד לאנשים אלה שעשו הסטוריה בארץ והסטוריה גדולה, אי אפשר לנשל אותם מאדמתם. שמענו כבר על הצעות להעביר את הקיבוץ למקום אחר. אני לא חושב שיש למי שהוא זכות אלמנטרית לקחת מחברים ובנים של החברים ששפכו את הדם על האדמה, ולכנות שם שיכונים כשביל עולים שיבואו השנה.

גם הם היו פעם עולים לפני 50 שנה. אנחנו היום חיים אך ורק על חקלאות. רמת רחל סבלה די הרבה בשנים לפני מלחמת השחרור, עד מלחמת ששת הימים ובעת המלחמה. היום רמת רחל היא משק מתפתח. ב-4 השנים האחרונות הגדלנו את האוכלוסיה. היום אנחנו 87 חברים עם 30 ילדים. אנחנו פועלים בקצב רציני לקליטת עליה עד כמה שהשיכון מרשה. אנחנו גם קולטים ישראלים כמסגרת התכנית "מן העיר אל הכפר". כמו-כן אנחנו מתכוונים לקליטת גרעינים מהנח"ל ותנועות הנוער. עכשיו יש שלושה גרעינים בדרך שהם מונים 120 - 130 איש שרוצים לחיות ברמת רחל.

פתאום באים עם תכנית כזאת שמחסלת אותנו.

אף אחד לא יספר לי שקיבוץ יכול להמשיך לחיות אם על יד הבתים של החברים יעבור מחלף. אין לנו שטחים. יש לנו מעט שטחים במסמיה ששם יש פלחה וכותנה. אלה השטחים ליד הבית ואנחנו חיים מזה. היום רוצים לקחת מאתנו את השטחים האלה. אני לא חושב שאנחנו יכולים לוותר על דוגם אחד. אם רוצים לקחת את המשולש, שעד היום לא עיבדנו אותו בגלל סיבות פוליטיות, כי זה היה שטח מפורז והיה אסור להכנס אליו עם נשק, זה היה גבול בינינו ובין ירדן. התחלנו לעבד אותו בהוראת מפקד מחוז ירושלים בזמנו והמשכנו לעבד עד היום. ממלחמת ששת הימים יש לנו תכניות לעבד את השטחים האלה. אפשר לעשות הכשרת קרקע. אפשר להפוך את השטחים לחקלאיים. אנחנו רוצים להרחיב את האופציה החקלאית שלנו. איננו רוצים לההפך לישוב שחי בעיר ועובדים כולנו בעיר.

כמה שטח מעבדים היום באיזור רמת רחל?

ט. קולק:

מר אנגל: קצת יותר מ-400 דונם מטע ו-100 דונם גן ירק.
כל המשבצת שלנו זה 1400 דונם, מזה גם מדרונות
שעיכדנו אותם כאיזור תיירות והתחלנו לעסוק בזה, אבל בגלל המלחמה
והמצב בארץ דחינו את זה.

היו"ר א. עופר: כל המשבצת זה 1400. 100 ירקות ו-400 מטעים
והיתר זה המשק?

פינקי: אני יוצא מההנחה שלפורום היושב פה אין נטייה
לפגוע בקיומה של רמת רחל. מה אצא שמדאיג
אותנו כתנועה הוא שהתוצאה של מכלול הפעולות שנעשות סביב רמת רחל -
בין אם מדובר בקיצוץ השטח החקלאי והלא-חקלאי ובין אם כמערכת כבישים
ובין אם מדובר על בית-חולים. התוצאה הכוללת של כל הדברים האלה
יהפכו את רמת רחל לדבר שאולי ייצור צורך שמשרד אחר יטפל בזה, כי
רמת רחל תיהפך לאתר תיירות ולא לקיבוץ. יש פרדוקס מסוים שהעמידו
את זה על חודם של 40 דונם מטעים. בסיטואציה שנוצרה שם, יש משקל סגולי
עצום לא רק למפה אלא גם לביב המפה ומה מרחב המחיה של הקיבוץ לנשום
נשימה כפרית סביבו.

לא ראיתי את המחקר. אבל בסיטואציה הקיימת
צריך להתפשר עם המציאות והיא כבר כפתה על רמת רחל את הצורה המיוחדת.
אני לא בא להתפשר על דונם זה או אחר. אנחנו יודעים את העובדה הזאת.
יש אדמות לא מעובדות, חלקן קריטיות יותר מבחינת איכות החיים של רמת-
רחל, גם המשולש מופיע כשטח מעובד. מה שמדאיג אותנו יותר זה תכניות
הכבישים הקיימים.

רמת רחל, בשכיל איחוד הקיבוצים והקבוצות,
היא קיבוץ חי ואנחנו מאמינים שאם יינתנו לו תנאי החיים המינימליים
הוא יהיה קיבוץ רציני וגדול ואנחנו נעמוד מאחוריו בענין זה.
את התנאים/אפשר^{אי} לעבד כמסגרת ועדה כזאת. צריך לעשות חשבון כולל, איך
לאפשר לרמת רחל קיום ככבוד כמקום כזה. אנחנו מציעים לממשלה להקים
ועדת שרים לרמת רחל. תפקיד הועדה הזאת יהיה לבחון את המכלול של
הבעיה ולהבטיח את התנאים שיאפשרו את קיומה של רמת רחל. ועדה כזאת
תקבע עקרונות שיאפשרו את המשך קיומה של רמת רחל. יתכן שיהיה מקום
בנקודה זו או אחרת ללכת לקראת מחשבות לפיתוח לכיוון זה או אחר.
הבקשה שלנו היא לא לקבל החלטה עד לאישור
תכנית כוללת. ועדה כזאת אם תוקם, יכולה לקבל החלטות כינייים בהסכמתנו.
כינתיים אנחנו מתנגדים לכל קיצוץ.

מ. זורע: לי ברור שמשק קיבוצי צריך מרחב מחיה. המשולש
בהקשר לכל מני תכניות הידועות לנו, כבר היום
מעמיד בספק את קיומה של רמת רחל כקיבוץ. מוכרחים להתייחס לכל המכלול.
יכול להיות שצרכי ירושלים העיר עולים בחשיבותם אפילו על קיומה של
רמת רחל. לדעתי, הועדה הזאת צריכה לדעת שהתכנון האמור לגבי
רמת-רחל מעמיד בספק את קיומה. אם היא צריכה להתקיים כמשק קיבוצי
על יד העיר, כשלב זה אינני יודע. התכנון הכולל שת משרדי הממשלה
מחסל את רמת רחל כקיבוץ.

י. דש:

ישבתי בועדה עם משרד השיכון ומטה יהודה.
ההצעה שהיתה לנו בשלב זה, היתה לאפשר את
בצוע מערכת הכבישים הפנימיים של תלפיות מזרח ומיד לגשת לבנייה ולסלילת
הדרכים גם דרומה. זה חלק אינטגרלי ממערכת הדרכים. אזי מתברר שלשם
התכנון הטוב צריכים למסור לירושלים את החלק הצפוני ממלון דיפלומט
ואז הכל משתלב למערכת תכנונית אחת. אני לא כעד מחלפים גדולים שצריך
לבנות שם. אנחנו כדעה שאת חוות הלימוד צריך למסור למוסדות. הדבר
יוכרע ע"י ועדת שרים, אבל אני חושב שיש מקום לשלב ולתת פתרון למערכת
הדרכים הפנימיות על מנת לא להפסיק אותם.

היו"ר א. עופר:

הגבול המוצע של ירושלים מקיף את רמת רחל
גם כדרום. רמת רחל היא אי בתוך השטח המוצע
של ירושלים. מה שנקרא מרחב מחיה, זה כאילו להגיד לעיריה לא לבנות
כאיזורים מסוימים מסביב לרמת רחל. לא רק לנטרל את 1400 הדונם אלא
מרחב מחיה זה עוד אלפי דונמים. אם פעם נרצה לחבר את גילה לעיר העתיקה
מזרחה, זה שטחים ניכרים של אדמת טרשים ניתנים לבנייה, ואתם טוענים שזה
מרחב מחיה.

אנחנו בשלב זה לא מקבלים החלטות. אני
נוטה לקבל את ההצעה של איחוד הקבוצות והקיבוצים, להציע לממשלה להקים
ועדת שרים לעניין זה. אני מציע שיהיו בה נציגי המשרדים הבאים:
פנים, חקלאות, תחבורה, שיכון ומשפטים, וכמובן האוצר. אפשר לעשות
זאת ביחד עם עיריית ירושלים ועם איחוד הקבוצות והקיבוצים. כמובן
תצטרך להיות החלטת ממשלה בעניין, אחרת ככל ענייני התכנון בירושלים
ניתקל בבעיה.

ח. צדוק:

אני אציע שהועדה הזאת, בתוספת שר התחבורה,
תוסמך לענין זה.

א. אוזן:

אין לי התנגדות להצעה. אני שואל מה הועדה
צריכה לעשות. פינקי הציע שהועדה תקבע את
המשך קיומה של רמת רחל ולא איך לפתור את הבעיה כדי שהיא לא תיפגע פחות.
לכן אני בעד זה שהועדה תבטיח את קיומה של רמת רחל.

היו"ר א. עופר:

אם משק רמת רחל ירצה להתקיים, צריך כבר
לקחת בחשבון מה שצריך לכנות בירושלים.
אני אבקש שהממשלה תסמיך את הועדה הזאת, בתוספת שר התחבורה, לדון בנושא
המשך קיומו של משק רמת רחל במסגרת הזאת. הממשלה תחליט אם לצרף את
ראש עירייה ירושלים ומזכיר האיחוד של הקבוצות והקיבוצים או שהם יבואו
כמוזמנים.

מר אנגל:

אני מציע שעד שיוחלט, לא ימנעו מרמת רחל
המשך בנייה ותכנון בשטח. אנחנו נתקלים

במודדים בכל שטח המטע.

מ. כנבנישתי:

ללא המשולש הזה לא ניתן לפתח את השכונה.

היו"ר א. עופר:

הועדה תדון בזה. אינני רוצה להכיא עכשיו
שום החלטה.

את הכביש תכננו ואישרו בוועדה המחוזית

והוא כולל את מטה יהודה. הכביש אושר. מותר למדוד אותו.

ט. קולק:

הכביש הגדול שכל כך מפריע לרמת רחל, אם הוא
ייבנה כעבור 10 שנים, יהיה טוב. אינני יודע

אם ייבנה אי פעם. הועדה תשב, זה יקח הרבה זמן ויחליטו. אבל בינתיים
ככמה מקומות בירושלים כונים שכונות שאין להן קשר לשום מקום ושולחים לשם
אנשים. כלי הכביש הקטן, לא נוכל לשלוח אנשים למזרח תלפיות. אנחנו לא
נוציא רשיון כנייה. אי אפשר לשלוח אנשים למקומות שאין להם אפשרות להגיע
משם לעיר.

היו"ר א. עופר:

מדובר על כביש כדי שיוכלו להגיע לאיזור
שנמצא בשטח שיפוטה של ירושלים. צריך לעבור
את הגבול המוצע של מטה יהודה שאין עליו כלום. אנשי מטה יהודה ורמת רחל
שומרים את זה לצורך מיקוח.

ט. קולק:

ב-1967 נכללה רמת רחל כגבולות ירושלים.
כאשר ביקשו אותנו לוותר על זה, עשינו את זה
כגלל האינטרסים שהיו לנו לקיומה של רמת רחל ולא רצינו לפגוע גם לא כהרגשה
של רמת רחל כאילו היא חלק של העיר.

היו"ר א. עופר:

הוחלט על הקמת ועדה. אנחנו מבקשים מראש
העיריה ומסגנו הערות לגבי 30,000 יחידות

המתוכננות בתכנית.

מ. בנכנישתי:

קיבלנו חוברת והיינו צריכים ללמוד ממנה על

המגמות. עד כמה שהבנו את התכנית, את

האסטרטגיה של פיתוח ירושלים, כפי שהיא מתבטאת בתכנית הזאת -

לשנת 1975/80 יש קרקע עם תשתית מתוכננת

כשעור שהוא עולה על 30,000 היחידות שמשרד השיכון רוצה לתכנן במספר
איזורים. נווה יעקב, רמות, תל-ארזה, גבעת קומונה, כפר שאול, רמת בית-
הכרם, בית וגן. מס' 8 זה רמת שרת, מנחת, גבעת משואה. מס' 11 איזור
שכין מלחה לבין גילה שזה המרכז המשני, האיזור שנמצא מתחת לקוטג'ים
כואדי. מס' 12 זה גילה. מס' 13 בית צפפה. מס' 14 רמת רחל. מס' 15 תלפיות
וארנונה. מס' 16 מחנה אלנבי. מס' 17 תלפיות מזרח. מס' 18 זה שטחים בתוך
העיר שהם פנויים שאפשר לפתח אותם. סך הכל השטחים מסתכמים ב-62 אלף
ו-800 יחידות, כאשר מתוכם כרגע בבנייה - 8000. ככל השטחים האלה יש
54 אלף יחידות. יש שטחים שרצוי לפתח כחרף הבא. אותו חלק שנדמה לנו
שרצוי לפתח כחורף הזה, מסתכם ב-30,000. אנחנו רוצים למלא את החלקים שישנם
באיזור הדרומי.
בתוך העיר/הסיבה היא שהפיתוח של דרכי התחבורה לאיזור הדרומי יותר נוח
מאשר לאיזור הצפוני. האיזור הנוח לבינוי צריך להיות בעל אורנטציה דרומית.
כחמש השנים הקרובות יגמרו את הפיתוח של גילה. אפשר להגיע ל-10,000 דירות.
סך הכל צריך לגמור את הפיתוח בדרום, להתקדם ברמות ולהגיע לתוספת ניכרת
בתוך העיר. העמדה שלנו נובעת מכך ~~אנחנו~~ שכיום מערכת התחבורה בירושלים
היא במצב קטסטרופלי. תכנית האב לשנת 1985 שמדברת על מערכת דרכים מנימלית
תוכננה ב-1970. המערכת לשנת 1985 דיברה במחירי 1970 על 700 מיליון ל"י.
המערכת הזאת עולה היום 2000000000 ל"י הסכום שאנחנו מקבלים מסתכם
עד היום ב-120 מיליון ל"י ויש פיגור שאיננו יודעים מה משמעותו ביחס למרכז
העיר. לפי הערכתנו אסור להרשות יותר פיתוח פריפראלי. פיתוח 10,000
יחידות בנווה יעקב, לפי דעתנו, כמשך חמש השנים הקרובות, יחמיר את מצב
העיר בצורה כזאת שמדברים על התפוררות אורבאנית של ירושלים.

מרכז העיר חייב להיות חזק אחרת העיר תתפורר. איננו רוצים להתחיל בפיתוח מרכזים משניים. הדרך היחידה, בתנאים הכלכליים שאנחנו חוזים ל-10 השנים הבאות, היא למלא בפנים. אם לא נמלא בפנים ונפתח בצפון מזרח, התוצאה המידית שאותה צריך לקחת בחשבון, שיצטרכו לסלול את המשך הכביש הדרומי שאין צורך בו למטרה שאמרת, כאופן מידתי. עלות ההוצאה היא 200 מיליון ל"י. גם אז לא נפתור את הבעיה של המרכז. האלטרנטיבה היא להקים מרכז משני באיזור הזה. התוצאה המידית היא שמרכז העיר יתנוון. לכן אנחנו אומרים כיום צריך לקחת שטחים שבתוכם אפשר לבנות 30,000 יחידות ולא לבנות בצפון מזרח. ללכת על אסטרטגיה של פיתוח דרומית מערבית ולחזק את מרכז העיר. האלטרנטיבה תהיה הרבה יותר חמורה לעיר כולה. המספרים שמופיעים כאן בשם משרד השיכון זהים למספרים שאנחנו מדברים עליהם כדרג מקצועי. לפני מספר ימים הודיעו לי על 2000 יחידות במנחת משואה ומרכז ראשונה שהם כולם באיזור הזה. אנחנו חושבים שזה כיוון נכון. לא היינו ממליצים בקרב הזה על פיתוח האיזור.

אני רוצה להבהיר נתונים.

היו"ר א. עופר:

את מנחת מתכננים ולא כוללים כתכנית של חמש

השנים או שש השנים הבאות.

צריך לצאת למכרז על מנחת, זה האיזור הטוב

ביותר שיש היום בירושלים. זה על יד דניה ובית וגן. איך לך קרקע.

ט. קולק:

הקרקע במנחת בידך, היא בבעלות הממשלה.
אם משרד השיכון לא לוקח בחשבון את התשתית ואת
הכבישים ואת ההשלכות על מרכז העיר, אז העניין לא כטיפול.

היו"ר א. עופר:

לגבי 30 אלף היחידות יש 11,000 יחידות מבנייה
פרטית בשטחים השונים. 19,000 הם בנייה
ציבורית מהם לעולים 6,500, 5,000 לזוגות צעירים, 4,000 למשכנות עוני
ו-3,500 מח"ל.

לגבי הנתונים, גבעת שאול ב' אין חילוקי דעות.
אנחנו לקחנו מקסימום של אלפיים יחידות. תכניות מאושרות יש כבר 1,500.
ברמות לקחנו כ-5,000 יחידות השלמנו כל מה שאפשר לכנות במסגרת רמות מלבד
מה שכבר נכנה. אנחנו משלימים שכונות קיימות.

בתלפיות מזרח גם כן לקחנו אלפיים יחידות
כאשר אמרנו שנותנים לתכנית של 1974 עד מרץ 500 יחידות.

בגילה 5,000 יחידות. זה כל מה שיש בגילה
מלבד המגדלים הגבוהים שעל זה יהיה ויכוח, ולכן נדחה את זה.

רמות שרת הכנסנו 800 יחידות.

אתם לא מתנגדים לשיקום עיר גנים וקטמון.

גבעת משואה בלי מנחת, המשך לקרית יובל

וקריית מנחם, אפשר אולי לבנות בלי אבן וזה יוזיל קצת.

הויכוח מתרכז על נווה יעקב הגבעה הצרפתית.

מול מה שאתם מציעים שטחים שונים בדרום, כאשר השטחים הם קרקע יקרה. אולם

יתכן שהפיתוח שם זול. הערכה שלנו היתה ששטח בין בית צפפה וקטמון וגילה

שאתם מתכננים לצורך עירוני משנה, למרכז הגדול, שזה יקר מאד, כי זה מרכז

וצריך לבנות שם אצ מכלים למסחר ואנחנו לא חושבים שכמשך 5 שנים אפשר להגיע לזה.

מנחת היא אחת הפנינות של ירושלים. מדובר על בנייה יקרה וקרקע יקרה, אבל רוצים לבנות משהו מיוחד. התכנון יקח זמן, זה לא יהיה במשך חמש השנים הקרובות.

בית וגן או בית הכרם זו קרקע שלבנייה ציבורית

לא כאה כחשבון.

לגבי המזרח יש שאלה פוליטית. המקום היחידי שאנחנו שמציעים לבנות במזרח ירושלים זה השטח ~~שצו~~ עכשיו מציעים לבנות. רמות אשכול זה המשך שיכונים. אם מדברים על מזרח זה נווה יעקב. החיבור בין הגבעה הצרפתית לנווה יעקב, זו קרקע של טרשים. אנשים יכרו מהשכונה אם לא יהיה קשר אליה, אם היא לא תחובר אורגנית לגבעה הצרפתית. מוכרחים לפתח את האיזור הזה אחרת שעפת מנתקת את נווה יעקב מירושלים עד הגבעה הצרפתית. אני מודה שזו החלטה פוליטית. הועדה תצטרך להחליט עליה.

אני מביא את השיקולים האלה ומציע לוועדת משנה כראשות גפני לתת לנו נתונים לגבי ההיבט מבחינת ההשקעה. על 20,000 יחידות אין ויכוח. על 10,000 יש ויכוח אם זה דרום מערב או צפון מזרח.

מ. בנבנישתי: אני מבין שכאן דובר על 19,000 יחידות בניה ציבורית ו-11 אלף בניה פרטית. את הבניה הפרטית אפשר למקם באיזורים שהם עדיפים מבחינת הפיתוח העירוני.

היו"ר א. עופר:

לנו יש אינסגרציה בשכונות. אנחנו רוצים

לבנות אותה דוגמת הבקעה הצרפתית. אנחנו

רוצים שתהיה בנייה פרטית גם בשכונות החדשות.

מ. כנכנישתי:

אנחנו מדברים על מאות אלפי מטרים מרובעים

בסן-סימון, בעומריה, מחנה ססון, מחנה אלנבי

ובתוך העיר. התכניות גמורות. בגבעה הצרפתית סיכמנו על 800 יחידות.

גבעת שאול נמסר לארגון הקבלנים. זה נותן 5000 יחידות. אמנם השמות

הם אותם השמות, אבל לנו נדמה שבחלק מהאיזורים אנחנו רואים יותר ובחלק

פחות. עיקר הויכוח הוא אם יש היום, תוך חמש השנים הקרובות, 70,000 דונם

נוספים שנדמה לנו שזה יהיה הקדמת המאוחר למוקדם.

א. גפני:

אנחנו נבחן את הנתונים. אין לי ספק שאם

הולכים לתכנית כפי שמוצעת כאן לצפון מזרח,

אנחנו נזדקק להוצאות תשתית כאלה שלפי מה שנראה היום, אי אפשר יהיה להרים

את זה. תהיינה בעיות תחבורתיות עצומות, אם האוכלוסיה הזאת תיכנס לשם.

האלטרנטיבה היא אאבצמטצומים עצומים של דברים אחרים. זה ענין של מאות

מליונים. את זה אני רוצה לומר א-פריורי, לגבי החלטה, לפני שתהיה חוות

דעת יסודית עלולה להיות החלטה שנבכה עליה הרבה שנים.

היו"ר א. עופר:

ועדת גפני תתאם את הנתונים. אם נבנה

30,000 במשך שש שנים זה 5000 בשנה. אני

מעריך שזה חיוני בירושלים. אני מקבל את המגמה לבנות שכונות ולפתח

כבישים.

ט. קולק:

אנחנו מכרכים על המגמה לבנות 5000 יחידות
בשנה. אנחנו מציעים להשלים כל שכונה

מהתחלה עד הסוף.

היו"ר א. עופר:

נבקש מועדת גפני לבחון את הנתונים ולהביא
הצעות.

אני מסכים שבועדה ובממשלה יש גם מחשבה
פוליטית, אם צריך היום לרכז במשך חמש השנים הקרובות בדרום מערב ובצפון
מזרח. דרום מערב היה לפני מלחמת ששת הימים. אתם אומרים להתרכז על
דרום מערב ולהשלים את השכונות. לויכוח הזה יש גם אספקט פוליטי.

א. גפני:

בענין ההפקעות לבנייה פרטית יש בעיה שאם
היא לא גפתרת היא בעיה של עוד משאבים עצומים.

היו"ר א. עופר:

אפשר יהיה לפתור את זה בחוק.

ח. בר-לב:

אני מכיר את הבעלות על הקרקעות כשטח הצפוני
מזרחי. את הבעלות בדרום אינני יודע.

אם הולכים על התכנית הדרומית, מה ההשלכה

לגבי הקרקעות שבזמנו - ראינו אותם כפוטנציאל לתעשייה?

הפרויקט הזה כולו והקרקעות, כמה זה עולה?

והאם ישנו הכסף הזה?

היו"ר א. עופר:

ועדת גפני תביא לנו את הנתונים.

ס. קולק:

הויכוח הוא אם יבנו תוך חמש שנים ראשונות
את צפון מזרח, או חמש השנים הבאות אחריהן.
אין לזה השפעה על תנאות. מה שצריך לבדוק זה ענין התעשיות שם כדי לאפשר
לבנות דירות ששר השיכון מזכר עליהן.

מ. כנבנישתי:

מלבד השטח של בית צפפה, 80% הקרקעות הן של
המינהל.

היו"ר א. עופר:

אם המינהל יצא למכרז, ההערכה שלי שזה פי כמה
וכמה. אם הייתי צריך לקנות דונם פה או שם
הייתי משלם פי שש. לגבי התקציב, כל בניה בירושלים, אם זה בצפון ואם
בדרום, היא בנייה שהיא יקרה ב-50% מאשר במקומות אחרים כמו בשפלה.
התשתית עולה הרבה, אבל אין ברירה אם רוצים לשמור על ירושלים.
600 אלף כולל את דרום מערב וצפון מזרח. השאלה היא מה להקדים.

א. גפני:

בניני משרד הממשלה מוקפאים, כך גם האוניברסיטאות
ובחי החולים. אם מצב זה יימשך לאורך זמן, כל
ההיקף צריך להשקל מדי שנה בשנה, אחרת לא יהיה פיקוח.

היו"ר א. עופר:

התכנית מבוססת על עליה של 60,000 לשנה.
התכנית היא לשש שנים, אם יבואו פחות עולים
התכנית תתחלק על שבע שנים. אותה בעיה קיימת בגליל. על זה לא היו חילוקי
דעות. במסגרת 300,000 הועדה אמרה 30,000 בירושלים. כרגע שנאשר את התכנית
יוכלו לבנות 30,000. אם נרצה לעשות את הויכוח כל שנה - לא בבנה.

ח. בר-לב: יש ועדה שצריכה לדאוג לזה שלא יבנו יותר מדי דירות ללא תעסוקה ולהפך. השאלה היא מה קורה באיזורים שאין לנו ועדות מיוחדות כמו בירושלים או בשפלה. אם לא תכנה בירושלים משרדים ואוניברסיטאות ולא תכנה תשתית ומפעלים, לשם מה 30,000 הדירות?

היו"ר א. עופר: עד עכשיו משרד השיכון כנה איפה שרצה ולא שאל אף אחד. את התכנית מקבלים כל המשרדים המיוצגים בוועדה הזאת. כל אחד יכול להעיר. זה תואם את הפרוגרמה של הרשות לתכנון כלכלי.

י. דש: בצוות היה נציג משרד המסחר והתעשייה וכל המספרים תואמו. ברור שצריך להכניס מפעלים.

צ. טרלו: ישנה המועצה הארצית לתכנון ובנייה ואפשר שם כמסגרת ארצית או תכנית ארצית חלקית להגיע לחיכור כל האלמנטים התיכנוניים.

היו"ר א. עופר: עד עכשיו המשרד היה כונה כלי לשאול. כל הדברים האחרים צריכים להיות תואמים לתכנית.

מ ח ל י ט י מ: א. להציע לממשלה להסמין את ועדת השרים לבחינת תכנית פיתוח השיכון לשנים 78/80-1975 לבחון את מכלול הבעיות הכרוכות בהשתלבותו של קבוץ רמת-רחל בתכניות הפיתוח של ירושלים בשנים הבאות. לצרף לוועדה לצורך הדיון בנושא את שר התחבורה.

ב. להטיל על הוועדה הבינמשרדית לתיאום פיתוח הבירה בראשותו של הממונה על התקציבים במשרד האוצר, להכין לעיונה של ועדת השרים נתונים וחוות דעת כלכלית ביחס לתכניות פיתוח השיכון בירושלים באזור הצפון-מזרחי ובאזור הדרום-מערבי.

כמו כן תתאם הועדה הבינמשרדית את הנתונים המספריים המתייחסים
ליחידת הדיור שבתכניותיהם של משרדי השיכון ועיריית ירושלים.

היו"ר א. עופר:

בישיבה הבאה ישתתף יו"ר הנהלת הסוכנות בויכוח

על העליה. נזמין את מר סולידנו לגבי הערבים

בגליל. אחרי זה אבקש ישיבה של השרים כלבד כדי לסכם את הבירור .

הישיבה ננעלה בשעה 18.30

מוכירות הממשלה

סליק מנה

ש מ ר

סליק מנה

פרוטוקול

ישיבת ועדת השרים לבחינת תכנית פיתוח השיכון
לשנים 1975-1978/80 אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 92
של הממשלה מיום י"ח בחשוון תשל"ה (3.11.74)

י"ט בכסלו תשל"ה - 3.12.74

בכחו השרים: א. עופר - יו"ר, א. אוזן, ח. בר-לב, ח. י. צדוק,
ש. רוזן.

בעדרו השרים: י. בורג (בחול"ל), י. רבינוביץ .

פ. איילון	-	מרכז השלטון המקומי
פ. אוביקובסקי	-	סגן ראש עיריית תל-אביב
ב. אפלנאום	-	לשכת שר המסחר והתעשייה
י. ברקאי	-	מינהל מקרקעי ישראל
ב. דביר	-	משרד השיכון
ד. דוד	-	משרד המסחר ותעשייה
י. דש	-	משרד הפנים
מ. זורע	-	מינהל מקרקעי ישראל
מ. סלמון	-	מינהל מקרקעי ישראל
י. ליש	-	משרד השיכון
א. מאיר	-	ראש עיריית קרית-גת
ז. מליון	-	מרכז השלטון המקומי
ד. פיורקו	-	משרד האוצר
י. פיינברג	-	ראש עיריית פתח-תקוה
מ. קורץ	-	משרד האוצר
י. שולמן	-	מרכז השלטון המקומי
י. שהם	-	משרד השיכון
ש. שפיר	-	לשכת שר השיכון
י. שטנר	-	משרד האוצר
מ. שרמן	-	המשרד לקליטת העלייה

א. ליסצנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום: שכ/2. הפיזור הגיאוגרפי של תכנית פיתוח השיכון לשנים
1975-1978/80 - אזור המרכז

ישיבה: א/ה צדוק

השר א. עופר :

ברשותכם, אני פותח את הישיבה. אנו היום
החלטנו לדון בנושא אחד - הפיזור הביאוגרפי

של הבניה, ולאחר שנגמור נושא זה, נמשיך הלאה. אני רוצה להעיר
רק, שמנהל מקרקעי ישראל הגיש הצעה כוללת עם הערות - ואני לא
נכנס לזה עכשיו. וכן הוגשו הערות שר המסחר והתעשיה, בחומר
שאני מעביר עכשיו לחברים, בעמוד 3, ישנה הצעה של המינהל, שהיא
מפוגדת הוא שונה מההצעה של משרד השיכון. לאחר מכן הועבר לכם הצעת
השר בר-לב, שעדיין לא הספקתי להדפיסה, אבל היא גם כן מערערת בנקודה
זו. באופן כללי, כדי שיהיה ברור היכן הויכוח. הרי יש הבדל בין
החלוקה הביאוגרפית שלי לבין החלוקה שביקש לעשות שר המסחר
והתעשיה, אשר רוצה להפריד את 4 ערי הפיתוח ממרכז הארץ.

לגבי הגליל, הצעת משרד השיכון רואה שם
כ-70 אלף יחידות דיון, מנהל מקרקעי ישראל רואה שם 72 אלף
יחידות דיון, ~~המסחר והתעשיה~~ המסחר והתעשיה רואה שם 66.5 אלף יחידות
דיון, אך אם אני מצרף את החלק אותו הוא הוריד, זה בעצם אותו הדבר.
אין גם חילוקי דעות לגבי ירושלים, שבהצעה שלנו, עם בית-שמש, יבנו
שם 36 אלף יחידות דיון, הצעת שר המסחר והתעשיה גם היא עומדת
על 36 אלף, ואילו המנהל מציע 37 אלף יחידות דיון, כך שאין שינוי
מהותי. הויכוח בעצם מתרכז לגבי ההפרדה שמפריד שר המסחר והתעשיה
בערי הפיתוח באזור המרכז, שהן אשדוד יבנה ואשקלון. אך למעשה אין
הבדלים בין ההצעה שלו לזו של משרד השיכון ואותם המספרים קיימים
פה ושם, אלא רק שאשקלון היא אצלנו בדרום.

כל הויכוח בעצם מתרכז לגבי רצועת החוף, החל

מנפת חיפה, כולל הקריות וגמור בנפת רחובות, כולל יבנה, שזה אזור
המרכז. כאן אנו הצענו 146 אלף יחידות, מהן 75 אלף יבניה פרטית
ו-71 אלף יבניה ציבורית. כאשר בעצם, הערעור איננו על בניה פרטית,
אשר כולם מודים כי אין לנו על זה השפעה, משום שכשאנשים אינם זקוקים

לעזרת משרד השיכון, הם בונים איפה שהם רוצים. המנהל מציע, בנקודה זו, 89 אלף יחידות דיור, כלומר, להגדיל את הבניה הפרטית עוד יותר. כאשר הצעתו לגבי בנייה ציבורית באזור החוף 31 אלף להצעתנו - 71 אלף יחידות דיור. שר המסחר והתעשייה מוריד בעצם את כל יחידות הבניה הפרטית מהבניה הציבורית, כי הוא גם כן מניח שעל הבניה הפרטית אין לנו השפעה, והוא מוריד 22 אלף יחידות דיור מהבניה הציבורית באזור החוף. המנהל מוריד 31 אלף יחידות דיור, כי הוא מציע 40 אלף יחידות דיור באזור החוף, בבניה ציבורית.

ואני רוצה להזכיר שוב, איך אנו מגדירים את הבניה הציבורית - זו בנייה אשר מקבלים בשבילה סיוע ממשרד השיכון או מהמדינה. כלומר, אם לזוג צעיר, לפי התכנית, מגיעה משכנתא והוא קונה דירה מקבלן פרטי ששיטחה מגיע עד 75 מ"ר ומקבל משכנתא מאיתנו, אנו מגדירים בנייה זו כבניה ציבורית, מכיוון שזה נעשה בסיוע משרד השיכון. הוא הדין במשרד הקליטה, כאשר ישנם עולים אשר קונים דירה בעצמם ומקבלים משכנתא, אם הם עומדים במגבלות של גודל הדירה והמחיר, אצלנו זה כלול בבניה הציבורית, כי הוא לא יכול היה להגיע לכך ללא עזרת המדינה.

מדוע איננו יכולים לרדת בבניה הציבורית מהמספר 71 אלף? אנו, ביעדים הציבוריים מטפלים ב-4 סוגי אוכלוסיה: עולים, זוגות צעירים, דיור פגום וצפוף ומשכנות עוני, וכן ישנו מפעל נוסף, שהוא מפעל החסכון. המדובר בחוזים של המדינה עם התושבים, אשר חסכו בכל מיני תכניות תמורה ההתחייבות של המדינה, לתת להם בצורה כזו או אחרת, דירה במקום מגוריהם. לפעמים מוגדר אפילו מקום מסויים ולפעמים הוא מוגדר פחות, אבל זה ברור שהוא צריך לקבל דירה באזור מגוריו.

אשר לשיכון עולים - וזו גם השובה לשר החקלאות

לגבי הפתרון - אנו יודעים כי מספר הפתרונות איננו זהה עם מספר

השר א. עופר

הדירות החדשות, אבל יש כאלו המקבלים דירה מיד שנייה. התכנית הזו בהחלט בנוייה ל-6 שנים, ואנו בונים על 60 אלף ^{עולים} ~~דירות~~. אם יבואו יותר מ-60 אלף, כל התכנית הזו תתבצע בתקופה יותר ארוכה, ואם לא, התכנית עונה ל-6 שנים. ואז אנו מעריכים, נהיה זקוקים במגבלות של 60 אלף עולים ל-90 אלף פתרונות. הרב יהיו דירות חדשות, כי למעט מאוד אנו מוצאים פתרונות מיד שניה. גם אלה שקונים דירה, הם קונים בדרך כלל חדשה. בכל אופן, לקחנו בחשבון כ-10 ^{אלף} דירות מיד שניה. כאשר אנו אומרים כי סה"כ, יחידות הדיור, יתחלקו כדלקמן: 30 אלף בערי הפיתוח, כולם בגליל ובנגב. 8 אלפים בערי הפיתוח ברצועת החוף - נהריה, אשדוד, יבנה ואשקלון. כ-8 אלפים בבאר-שבע, כ-8 אלפים בירושלים וכ-36,500 ברצועת החוף. שזו הדרישה של משרד הקליטה. כלומר, לעומת הדרישה של משרד הקליטה של 36,000 יחידות דיור, הצעת משרד השיכון היא של 23,000 יחידות דיור ברצועת החוף, מזה כ-15,000 דירות חדשות ו-8,000 דירות מיד שניה. כלומר, בתכנית שלנו, אנו מכינים סה"כ 15,000 דירות לעולים חדשים, כאשר אני רוצה להזכיר כי כ-6,000 דירות מחוץ ה-15,000 דירות הן כבר התחייבות של משרד הקליטה לאנשים הגרים בדירות שכורות, ולא רק ברצועת החוף, אלא בכל אזור המרכז, מאשדוד ועד יבנה. כלומר, משרד הקליטה תובע 36,500 דירות שהן כ-24,000 דירות חדשות ו-12,000 דירות מתפנות, כאשר אנו מציעים, לעומת ה-24,000 של משרד הקליטה, 15,000 דירות חדשות בלבד.

לגבי זוגות צעירים, ב-6 שנים מתחתנים באוכלוסיה הזו (פחות האוכלוסיה הכפרית - קיבוצים, מושבים וכפרים ערביים) 140 אלף זוגות צעירים, שמהם כ-20,000 אלו הם נשואים שניים, שאנו מניחים כי לאחד מהם יש דירה (גרוש או אלמן). כאשר אנו מניחים שעוד 20,000 אינם זקוקים לסיוע ציבורי ואינם פונים

השר א. עופר

אלינו. אלו הם אנשים שקונים דירות של 4 - 5 חדרים ואינם כלולים במסגרת הסיוע שלנו. כלומר, נשארים לנו 100 אלף פתרונות, שהם, לפי מחלוקת הזוגות הצעירים: 12,600 בערי פיתוח, 3,000 בערי פיתוח ברצועת החוף, 3,400 בבאר שבע, 9,900 בירושלים ו- 71,000 ברצועת החוף. זה לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אנו מציעים ל-71,000 הזוגות הללו לתת 35,000 פתרונות באזור החוף, כולל דירות מיד שניה - 24,000 דירות חדשות ו-11,000 דירות מיד שניה. כלומר, יש לנו פתרונות למחצית מתוך 71,000 הזוגות הצעירים שיהיו זקוקים לסיוע ב-6 השנים הקרובות ברצועת החוף, באזור שהם גרים בו, מהם ל-2/3 בלבד דירות חדשות.

אשר לדיוור פגום וצפוף - בכל הקטגוריות האלה יש היום 75,000 משפחות המתחלקות: 5,500 בערי פיתוח, 6,000 בערי פיתוח ברצועת החוף, 3,000 בבאר שבע, 8,500 בירושלים ו-32,000 ברצועת החוף. אנו בתכנית הממשלה התחייבנו לפתור בעיה זו תוך 4-5 שנים, אבל אנו יודעים שלא כולם רוצים ומסוגלים לפתור, כי הם צריכים לרצות ולעשות מאמץ. אנו מעריכים כינהיה מסוגלים ל-35,000 פתרונות ברצועת החוף מתוך 52,000 (זה כולל דיוור פגום, אסבסטונים וכו'). כאשר מתוך ה-35,000 פתרונות, 24,000 יהיו דירות חדשות ו-11,000 דירות מיד שניה.

לזה אנו מוסיפים את מפעל החסכון שזו

התחייבות חוזית - יש 10,000 משפחות כאלו שצריך לאפשר להם לרכוש דירות חדשות באזור שהם גרים בו.

אם אנו מצרפים 15 אלף, 24 אלף, 24 אלף

ו-10 אלפים, אנו מגיעים ל-73 אלף ש דירות חדשות ב-6 שנים,

כאשר כל מי שמציע הצעה נגדי, חייב לומר במה להוריד, האם מעולים

השר א. עופר

חדשים, או מזוגות צעירים, או מדור פגום, או לא לקיים את החוזים של מפעל החסכון לבנון.

השר ח. בר-לב :

קשה מאוד להתייחס לנתונים

שכרוע שמענו, כי אלה הם מספרים, מספרים, מספרים, והערכות מפורטות יותר נוכל לתת, כשפראה את החומר לפנינו ונוכל להכנס לפרטים. מה שכן, על סמך הנתונים האלה, אני רוצה להסתפק ב-3 הערות:

קודם כל, אם אנו מסתכלים על התכנית של משרד השיכון, בולט לעין כי הנגב לא מסודר. הכלל מסודר : רצועת החוף, עולים, זוגות צעירים ומשכנות עוני, ואלה שחתמו איתם הסכמים. הגליל מסודר - וצריך להיות מסודר. ירושלים מסודרת, אבל הנגב אינו מסודר. סה"כ, בערי הפיתוח, אם יש 11 ערי פיתוח - ואם נוריד את באר-שבע, הרי ב-5 השנים הבאות עומדות לפחותנו 10 ערי פיתוח בנגב - מקריית - גת עד אילת, יש 34.000 דירות, וזה לא מספיק. אמנם אין לנו בעיה של אוכלוסיה ערבית בנגב, אבל יש לנו שם בעיה של שממה ושל פיתוח הנגב, ואני מניח שהתכנית שאינה עונה גם על הבעיה הזו, היא אינה מאוזנת - וכשאני בא להסתכל מאיפה אפשר לקחת, הרי כל הדרכים מובילות למרכז הארץ. ואני מבין כי יש בניה פרטית ויש בניה ציבורית ורק עם בנייה ציבורית אפשר לכאורה לשחק, אבל אני מציע שנתארגן כך, שגם בחלק מהבניה הפרטית, נוכל, לצורך זה, לשחק. למשל, באר-שבע, בימנו, זו עיר ואם בישראל, ואולי נוכל להביא לכך, שכמה אלפי דירות פרטיות אשר קבלנים ואנשים פרטיים התכוונו לבנות במרכז הארץ, יבנו בבאר-שבע. כלומר, בקווים כלליים, צריך להעביר 20,000 דירות ממרכז הארץ לנגב. אם ילחצו מאוד, אני אתפשר על 16,000. ואני לא מציע שניקה כאקסיומה שלא בא בחשבון להפנות דירות פרטיות ממרכז הארץ. אני מבין שלמצפה רימון לא, אבל

השר ה. בר-לב

לבאר-שבע או לקריית-גת, שזה דבר פורח, או לערד, שזה דבר נחמד ומכובד, לכן לא הייתי מציע כי אנו מראש נוריד זאת על הסף, אלא שנחפש דרך, שחלק מהדירות הפרטיות אשר התכווננו לבנות במרכז הארץ שיבנו במרכז הארץ. וכשמדובר על דירות פרטיות, אני מתכוון גם לכאלה אשר נבנות ללא עזרה ממשלתית ולממשלה אין השפעה עליהן. עם זאת, יש דירות אשר הממשלה מסייעת בבנייתן בצורה כזו או אחרת, אפילו ע"י הלוואה של 20 אלף לירות מבנק טפחות ב-15% ריבית. זה, אם כן, מקור אחד.

מקור שני זו בנייה ציבורית לעולים.

אז יפה שמשרד ~~הקליטה~~ הקליטה יותר מקסימאליסט ממשרד השיכון ודורש עוד 12,000 דירות בנוסף על תכנית משרד השיכון. אז שוב, ישראל של סוף שנות ה-70 היא אינה ישראל של אמצע שנות ה-60 ואפילו לא של ראשית שנות ה-70, ואני בהחלט חושב שאפשר כל עולה להפנות לבאר-שבע, קריית-גת ונצרת עילית, כולל עולה אקדמאי. יש בבאר-שבע ~~מחלק~~ בית-חולים מפואר, אוניברסיטה מפוארת, ועד שהעולים האלה יבואו, יהיה שם יותר, כך שזה משאב שני שחייבים לבדוק אותו יפה.

המשאב השלישי, בעיני, אלו הן דירות שצויינו

פה כדירות לזוגות צעירים. אני בהחלט מבין שאנו משפרים תנאי דיור פגום וכי אי-אפשר להגיד למשפחה כזו - ~~המדינה~~ מפנה אותך מחורבה בשכונת התקווה ומעמידה לרשותך דירה בדימונה - אבל אני בהחלט חושב, שלאחוז מסויים של הזוגות הצעירים אפשר להגיד זאת, לא למאה אחוז, אבל לאחוז מסויים.

להגיד או להשפיע?

השר א. עופר :

להשפיע, להסביר, לחנך ולכוון.

השר ה. בר-לב :

אם מדובר בסיוע בלבד לזוג צעיר, אשר מקבל

הלוואה של כמה עשרות אלפי לירות, בתנאים טובים, זה סיוע מסוג אחד,

אבל אם המדינה בונה לו דירה בתל-אביב והוא צריך לשלם שכר דירה
יחסית נמוך

השר א. עופר : לא על זה מדובר, אלא על רכישת דירה.

השר ח. בר-לב :

אני שומע וקורא בעיתון, כי בכל מיני

מקומות במרכז הארץ בונים דירות להשכרה,

שב-74 זה אולי 2% או 1/2%, אבל ב-78 זה יכול להיות 10%. לכן
אני לא מציע להוריד זאת על הסף. ואני בהחלט רואה הבדל בין זוג
צעיר אשר צריך את עזרת הממשלה בצורת הלוואה של כמה עשרות אלפי
לירות לבין זוג צעיר שאין לו מיל על הנשמה והוא רוצה ששש-
הממשלה תספק לו דירה, אשר בשנים הראשונות הוא יוכל להכנס
אליה על-בסיס שכר דירה חדשי ובמשך השנים יש לו אופציה לרכוש
אותה. ואני חושב שחובת המדינה, במקרה השני הזה, לספק את הדירה
במרכז הארץ, היא לא אבסולוטית. אני בהחלט חושב שזה יהיה נכון
וצודק, ותואם את כל צרכי מדינת ישראל, כולל פיזור אוכלוסייה, אם
המדינה תגיד לזוג כזה - אני, מדינת ישראל, מסוגלת לתת לך הלוואה
של כמה עשרות אלפי לירות כדי שתסתדר במרכז הארץ, או שאני נותנת
לך דירה שאתה יכול להכנס אליה בתנאי שכירות חדשית, אבל לא במרכז
הארץ. ואינני מדבר על מצפה רמון, אבל באר-שבע, קריית-גת, ערד,
שדרות ונתיבות, זה היום לא סיביר, והמדינה יכולה לדרוש מזוג צעיר
כזה לעבור ל-5 שנים למקום כזה, לעבוד שם 5 שנים וליצור לו
את הבסיס שיאפשר לו אח"כ לרכוש דירה במרכז הארץ בתוספת הלוואה
מתאימה של המדינה. וזה המשאב השלישי, שאני מציע ~~לממשלה~~
שהועדה הזו לא תראה אותו, מראש, כטאבו.

ואם 3 המקורות הללו - דירות לעולים, דירות

לזוגות צעירים מסויימים וחלק מהבניה הפרטים, יתנו לנו 12,500 דירות

השר ח. בר-לב

שבמקום לבנות אותן מחדרה עד גדרה, נבנה אותן מקריה-גת ודרומה, אני חושב שעשינו דבר כביר עבור מדינת-ישראל. ואני מבקש, שהועדה הזו, לפני שמתייחסים מזה, תנסה לשלב את הדברים האלה ברצינות.

השר א. אוזן :

אני, בסה"כ, מסכים לקו של בר-לב, אבל

אני חושב שאת הויכוח הכללי עשינו פעם אחת במליאת הממשלה, ואח"כ, לפני שבוע שוב, ואיני חושב שצריך לחזור עליו מחדש. הויכוח הוא מיותר, כי מקובל על כולנו, שמספר יחידות הדיוור אשר משרד השיכון קובע, הוא הנחוץ, משום שהוא יודע מה הם הצרכים וכמה צריך לבנות תוך כך וכך שנים. כאשר בעצם הויכוח היחיד בין תכנית המנהל, לבין מכתב בר-לב, לבין הצעת משרד השיכון, הוא כמה לבנות פחות במרכז הארץ ויותר בקצוות. היות וזו הנקודה, אני בהחלט חושב שהשר בר-לב צדק, השאלה היא רק, מהם התנאים שצריכה, גם הממשלה, וגם המדינה, ליצור בשביל אותם המפונים והזוגות הצעירים היושבים באותן חרבות, כדי שהם ירצו לחיות מחר בקריה - גת, דימונה וקרית-שמונה. אבל רציתי לציין כי התמריצים כאן הם קובעים מאוד, ואם ניצור תנאים טובים יותר למקומות האלה, ירצו לחיות שם.

עם זאת, אני רוצה לציין מנטאליות מסויימת

שאני מודע לה ומכיר אותה והיא שבהרבה משפחות, המשפחה כולה רוצה לחיות ביחד. אבל זה לא אומר כי כך זה מוכרח להיות. הבעיה הזו קיימת גם בהתיישבות. אין לנו אפשרות לתת לכל הבנים אשר רוצים לחיות בהתיישבות, לחיות שם, ולכן, אנו נאלצים לשלוח אותם לעיירות פיתוח.

לגבי עולים חדשים - אני גם כן הייתי

פעם עולה, ויש אלפים של עולים אשר הגיעו למדינת ישראל, מאז הקמתה, ולא שאלו אותם איפה הם רוצים לגור, כי אם היו שואלים אותם, כולם היו אומרים שהם רוצים לגור בתל-אביב. יצרו עובדות והם הסתגלו.

אני עוד לא קראתי בשום מקום, ~~ש+ש+ש+ש+ש+ש+ש+ש~~ ולא שמעתי, כי הנשירה בדרך אל הארץ, או הירידה ממנה, היא בגלל שלא נחנו לעולה דירה בתל-אביב או בחיפה. אולי למעטים יש טענות, אבל לא אלו הן הטענות - בענין זה, אף אחד לא ירצה להיות שותף לכך שבשל כך העליה העמוד בסכנה.

השר ש. רוזן : היא כבר עומדת בסכנה.

השר ש. אוזן : לא בגלל זה.

ואני רוצה לספר עוד דבר שהחרחש אצלי בחדר. בשלב מסויים, עלתה הצעה כי אפשר לנסות לקלוט עולים במכון וולקני, מייד עם הגיעם לארץ, ע"י פתיחת אולפן אצלנו במכון. הכל נראה בסדר ומרכז הקליטה היה מוכן לסייע. שאלתי, לכן, את אנשי משרד החקלאות, האם בהזדמנות כזו, לא כדאי להקים את מרכז הקליטה בחבל אשכול ולתרום בכך לפיתוח האזור? אך תשובת אנשי משרד החקלאות הייתה - הכל מרוכז ברחובות ובבית-דגן ולכן התשובה היא שלילית. היות והכל בנוי בבית-דגן, השר א. אוזן, כשר חקלאות, אינו יכול לקלוט עולים בחבל אשכול. אני חושב שצריך לפוצץ את הענין הזה פעם אחת. לכן אני בעד המחשבה לבנות כמה שאפשר פחות במרכז הארץ. ולזכותו של אברהם עופר אני מוכרח לומר, כי כתוצאה מהתכנית הזו, אנו מדברים על דברים טובים, ובין היתר על הסיכוי לשנות את פרצופם של עיירות הפיתוח, כי אי-אפשר שעד סוף כל הדורות העיירות האלה תהיינה בנות מגזר אחד של אוכלוסיה, מה עוד, שהתכנית הזו תביא לחגבורן על חשבון מרכז הארץ. עד עכשיו דובר על כך שלא נעשה שום דבר, והנה עכשיו, יש לנו את ההזדמנות לעשות, לכן אני מציע לוועדה הזו לקבל את התכניות, בתנאי אחד - פחות במרכז הארץ ויותר בקצוות.

השר א. עופר :

אני רוצה לציין גם, שלפני הישיבה קיבלתי

גם מסמך של משרד הפנים, ואני שמח כי

כולם מגישים תכניות.

מר י. דש :

אני רוצה לציין כי במסמך הזה ישנם רק

הערות הצוות המקצועי שהן מסתייגות מעמדת

המנהל והשר בר-לב, אבל המסמך בכללותו אינו שלם.

השר א. עופר :

אני מבקש לקבל ממשרד הפנים הצעה שלמה.

כי פה, לפי הצעת הצוות המקצועי, אתם

מציעים להוסיף למרכז הארץ. אתם מציעים 152 אלף דירות במקום

ה-142 אלף דירות המוצעות אצלנו, ולהויריד יותר דירות מהצפון.

בכל אופן, אני לא תופס אותכם, אם אתה אומר כי זו אינה הצעה מוסמכת,

אבל אני אבקש לקבל ממשרד הפנים הצעה סופית.

השר ש. רוזן :

אני רוצה להקדים הקדמה אחת ביחס לאינטרס

שר הקליטה. בשנים האחרונות, לא הלכו

תושבי ישראל לערי פיתוח, אלא עולים בלבד, והעולים היו

אלה שבנו את באר-שבע, מגדל-העמק, נצרת, קריית-גת ומגדל אשקלון.

כל זאת עשו העולים. וכשאנו מדברים על העתיד, אני עוד לא רואה

את האמצעים והשיטות דרכם נזרים בכח את האוכלוסיה הישראלית, אם

לא תהיה תנועת ישראלים באותם הממדים. על כל פנים, הערים האלה,

בשנים האחרונות, נבנו וגדלו ע"י קליטת עליה ולא ע"י ישראלים.

עכשיו, אם לגופו של ענין, בעליה זו יש

42% אקדמאיים ובעלי מקצועות חפשיים, ו-16% הם בגילאים שמעל

55, משהאחוזים קצת חופפים, הרי אין לנו לאן להפנותם מבין עיירות

הפיתוח, אלא רק לבאר-שבע, אשר היא עיר פורחת ויש בה אוניברסיטה,

בית-חולים וכימיקאליים, וחל בה פיתוח גדול והיא עיר ואם בישראל.

כאשר את כל היתר אנו נצטרך להפנות לחל-אביב, חיפה, או ירושלים. אז נכון כי יש גם בית-חולים בצפת, או פוריה, או מפזרים אותם, אבל כל עוד מרכזי התעסוקה האקדמאיים הם כאלו, אינני יודע איך המסק בכלל יקלוט אותם, איך נקלוט כל שנה 1,000 רופאים, 1,200 רופאי שיניים ו-3,000 מהנדסים? וזהו עם ישראל ואין לנו מה לעשות. וכל זמן שלא העבירו את מרכזי התעסוקה האקדמאיים לשם, אין לנו ברירה אחרת. יש כאן תכנית של משרד המסחר והתעשייה ל-74 אלף מקומות עבודה, אבל אינני יודע האם יש תכנית ל-150 אלף מקומות עבודה נוספים ב-5 שנים?

הויכוח בינינו לבין משרד השיכון הוא

על כך שמשרד השיכון מציע 23,000 דירות ברצועת החוף ואילו אנו מציעים 36,000 דירות. כאשר בחיפה יש לנו כבר 7,000 משפחות הגרות בדירות שכורות, והן כבר גרות שם, משום שלא היתה לנו ברירה אחרת. כעת יבואו עוד 80,000 עולים, אז היכן תשכן אותם?

כאשר אומרים שאי-אפשר להפנות עולים

לאן שרוצים, שוכח ידידי שר החקלאות, שלעליה של היום יש ברירה והיא לא מוכתחה לבוא. והיא לא באה, לא רק בשל דירות, אלא גם בשל תעסוקה לא מתאימה.

ומי אומר לכם כי תבוא עליה מחר, בעיקבות

היקון ג'קסון ופורד? אין כל בטחון שהיא תבוא, אבל אנו צריכים ליצור הנאים אופטימאליים כדי לקלוט אותם. כאשר העליה מברה"מ היא כמו מהמערב. השנה יש לנו מברה"מ 45% פחות מאשר בשנה שעבר - לא רק שנושרים, אלא שלא נותנים. ואני מזהיר בפני הכבדה ובפני התכנית הזו, ביחוד של שר המסחר והתעשייה, שהיא מקסימאליסטית מבחינת הרעיננות והכוונות הטובות, אבל אני חושש שלא נעמוד בהם ונצטרך לעצמנו אשליות כי אנו בשנים הקרובות נקבל אוכלוסיה בגליל ובנגב, ולא נעמוד בזה. על כן, אני קורא לראליזם, לפחות לגבי משרד הקליטה, אבל גם ביתר

השר ש. רוזן

השטחים.

כמו כן, הייתי רוצה שנדון רק על בניה ציבורית. האם בניה פרטית היא בידנו? אני מוכן שנדון על האמצעים שניתן לבנייה הפרטית בערד או בדימונה, ונכביד על בנייה במרכז הארץ, ונמשיך להגיד הלאה, שבונים רק עד 110 מ"ר. אבל להכניס למשבון את הבניה הפרטית, שאינני יודע מה היא תהיה, זה בלתי אפשרי.

מר פ. איילון : אני שמח מאוד שהוגשה תכנית ושונים עליה, עם הערות של כמה וכמה גורמים נוספים.

בדרך כלל, בקוויה הכלליים, אנו מאמצים את התכנית הזו, על כל חלקי השלטון המקומי, כולל אזורי פיתוח, מרכז הארץ וירושלים. עד כמה שאני יודע, התכנית הזו חופפת גם את תכנית פיזור האוכלוסיה של מועצת התכנון העליונה, בקוויה הכלליים.

מר י. דש : אנו מאמינים שזה חופף לחקופה של 9 שנים, אך פה מדובר על רק על 5 שנים, ואם ב-5 השנים האחרות תכניס את כל האוכלוסיה הנוספת למרכז הארץ, זה לא יהיה חופף.

מר פ. איילון : אני מסתכן פה מאוד בקבלת האחריות, אבל רציתי לומר כמה דברים לא מקובלים כל כך על מרכז הארץ. אני חושב, שהממשלה יכולה להחליט, פעם אחת, להמית את מרכז הארץ, לאט, לאט, ואז זה יכול ללכת בקלות רבה, אם לא יתנו עזרה לזוגות צעירים שלנו ולא לעולים, ואת המפונים יעבירו לערי פיתוח, יכולים להביא לכך שמרכז הארץ ימות מיתה אישית מאוד - ויכול להיות שזה האינטרס של המדינה. אבל אם לא מחליטים כך ואם אין אצלנו מדינה טוטאליטרית אשר מחייבת את האדם לגור היכן שהמדינה מחליטה, אלא איפה שהוא חפץ - ויתרון התכנית שפורסמה

מר פ. איילון

עתה לזוגות צעירים היה, שכל זוג צעיר יכול לרכוש דירה היכן שהוא רוצה, והוא אינו כפוף לחברה זו או אחרת, או למקום מסויים. כשאנו יודעים, כי במדינת ישראל, האנשים אינם מקבלים תכתיבים כל כך בקלות. אני מסכים עם שר הקליטה כי אפשר לתת תמריצים, אז בבקשה, אבל כשמדברים על תמריצים, יש לעשות זאת בעין טובה ובגבולות סבירים ומתקבלים על הדעת.

באשר לעליה, אין זה סביר שעליה לא תגיע

למרכז הארץ. קודם כל, זה לא ראלי. משום שכאשר ישלחו עולה לדימונה, הוא יסתובב שם 3 חדשים, לא ימצא פרנסה, יבוא לחל-אביב, ימשכן את עצמו, בניו ונכדיו, יקנה איזה חור, ואח"כ יבוא למדינה כדי שהיא תקנה לו דירה. והיא תתן לו דירה, משום שהיא לא כל כך אכזרית המדינה, ומשום שהוא יחשב כאיש שגר בדיור צפוף.

אולי אפשר להתחיל אחרת, קודם כל, לתת

השר א. אוזן :

תעסוקה בדימונה .

יש בדימונה יותר תעסוקה מאשר בתל-אביב.

השר ח. בר-לב :

אין שם מפעל קרנציה שנסגר, כפי שנסגר בבת-

ים.

לא אמרתי שאין, אלא אמרתי שאתה תתן לו דירה

מר פ. איילון :

ובעוד 5 שנים, לאחר שהוא יעבור למרכז הארץ

וישחקן באיזה חור ביפו, תצטרך לתת לו שוב, ושכרן יצא בהפסד.

ולאדוני שר החקלאות, הייתי מציע לעשות סטטיסטיקה, כמה מהעליה הזו

שלא שאלו אותה היכן היא רוצה לגור, נמצאות היום במרכז הארץ,

וכמה מהם מתדפקים על דלתות משרד השיכון כדי לקבל היום דיור?

כדאי לבדוק את הנושא באופן סטטיסטי ולראות כמה משפחות מפטיש

ומעירות פיתוח אחרות, יושבות במרכז הארץ בחורים * חת-אנושיים, ומחדפקות על דלתות משרד השיכון כדי ל לקבל דיוור אנושי.

זה ביחס לעולים, אבל אני סומך על שר

הקליטה, שהוא ידע היטב לטעון את טענות משרדו ולהציג את העניין טוב ממני.

נושא הזוגות הצעירים - חברים יקלים,

אנו ראשי הרשויות המקומיות, אוכלים זאת יום, יום. 99% מהזוגות הצעירים אינם מוכנים לעזוב את מקום הולדתם ומוצאם, מקום שם גדלו והתחנכו, נישאו ומצאו את פרנסתם. הם לא מוכנים לעבור, אפילו אם חתנו להם תמריץ. ואני, עבדכם הנאמן, שאני לוקאל-פטריוט גדול, מתחנן לפניהם שילכו לאזורי פיתוח, ומציע להם, בשם משרד השיכון, כל מיני הטבות - שאינני יודע האם בכלל הם יוכלו לקבל - והם אומרים - "לא", אני כאן גדלתי, התחנכתי, אני עובד כאן, אשתי עובדת כאן, ואני רוצה כאן דיוור". כך שכל עוד אין החלטה כי מרכז הארץ הוא מחוץ למדינת ישראל וכי אזרחיו הם לא אזרחי מדינת ישראל, אני לא יכול להעביר בכח זוגות צעירים מפתח-תקוה לשדרות ומחולון לדימונה - לא אני, לא הממשלה ולא משרד השיכון. אני מסכים שיתנו תמריצים לבניה פרטית שתבנה באזורי פיתוח, ואני מסכים שיתנו תמריצי יתר לזוגות צעירים, אבל איני חושב שע"י כך הם יעבירו. ואם עופר לוקח בחשבון פחות מ-50% זוגות צעירים - אני חושב שהוא הגזים למטה, הרבה מאוד, ואני מזמין את כל בעלי התכניות האלטרנטיביות האלה, שליום אחד יתחלפו עם ראשי העיריות.

אני מקבל זאת, אני אדע מה לענות להם.

מר מ. זורע :

תעשה סמינר ותסביר לנו מה לענות להם?

מר פ. איילון :

תעמוד על יד דלתותיהם של ראשי הערים

ותקשיב מה קורה שם ואיזה מקרים אומללים של זוגות צעירים יש, שאין כל פתרון בשבילם. אני מקבל גם את הצעת השר ב-לב, שדירות לשכירות

יבנו רק באזורי פיתוח, אך אני רוצה לראות איך הן יתאכלסו, אם כי אם הן התאכלסנה, אני אקבל זאת בברכה רבה. ואני לא מדבר על באר-שבע, משום שלשם לא צריך היום חמריצים, כי זו עיר ואם בישראל, ולשם ילכו, גם זוג צעיר שיש לו תעסוקה וגם עולים מסוג מסויים, אני מדבר על אזורי פיתוח, כמו יהוד הגליל או מקריה-גת ודרומה. ואני מניח שהשר בר-לב לא התכוון כאן לבאר-שבע, משום שהיא, בלאו-הכי תתפתח ותבנה.

אשר למרכז הארץ, גם הוא רוצה להיות, וכל עוד לא נבזרה עליו כלייה, גם הוא חייב להתקיים, לקבל עולים, לתת פחרון לזוגות הצעירים שלו ולפתור את בעיות משכנות העוני שזו בעיה חמורה ביותר, והמדינה יושבת על הר געש של משכנות עוני, צווקא במרכז הארץ ולא באזורי פיתוח. במרכז הארץ, משכנות העוני זה הר געש, שאם הוא יפרוץ, הוא יסחוף את כולנו, עם התכנית של מנהל מקרקעי ישראל, תכנית משרד השיכון ותכנית השר בר-לב ביחד, כי זה חומר נפץ בלתי רגיל, ואנו טועמים את טעמו, מדי פעם, על קצה המזלג. לשמחתנו, הוא עוד לא הגיע לידי כך, אבל הוא יכול לפוצץ את הכל. לכן, כל עוד לא נבזר כליון על מרכז הארץ, הוא חייב להיות. לכן אני מוכן להתווכח על תכנית משרד השיכון, לגבי מרכז הארץ, בעיקר לגבי העליה. אני מסכים שנעשה מאמץ להביא לידי הכרת של 50% מהזוגות הצעירים כי חשוב שהם ילכו ממרכז הארץ, וזה יהיה מעשה כביר, אך איני מוכן לקבל שרק 30% מהעליה ילכו למרכז הארץ.

כמו כן, מה שחטר בתכנית הזו, זו התייחסות לשובים הקטנים בארץ, שהם אמנם לא אזורי פיתוח ולא מרכז הארץ, אבל חלקם שייכים לגליל וחלקם לאזורים אחרים.

השר א. עופר :

הם כלולים ומופיעים בשונות. ובוועדת שרים

לענייני כלכלה, אנו בחרנו בוועדה שהיו"ר

שלה הוא מנכ"ל משרד הפנים, ונציגים בה מנכ"ל משרד השיכון, מנהל
מקרקעי ישראל ויו"ר השלטון המקומי, כדי להגדיר את מעמד הישובים
הקטנים. אנו רוצים להחליט האם מנחמיה זו עיר או ישוב כפרי,
וכך גם מטולה וראש העין. לפי הצעתי נבחרה הוועדה כזו, ואני מקווה
שהיא תחליט בנושא.

מר י. פיינברג : קודם כל, אני רוצה לפתוח בהערה - ביום
שישי שלחתי מכתב דחוף לכל שרי הוועדה
ובו ציינתי שחשוב שהוועדה תשמע את נציגי השלטון המקומי. כך שאם
תקבלו מכתב שפזה, תדעו שאני חוזר בי.

השר ח. בר-לב : אם כך, יש לי תשובה משבילך - יוקנעם
היום היא עיר פיתוח, אבל פעם היא
היתה כפר של יקים, ואז, יקה אחד מתל-אביב כתב לחבר שלו ביוקנעם
מכתב, ואת הכתובת על המכתב הוא ש כתב בלטינית, ואז המכתב, כעבור
זמן רב, הגיע דרך יוקהמה, וכו' - זה באשר למכתבים.

מר י. פיינברג : עכשיו, אני לא הייתי רוצה שנתחלק לשני
סוגים : לאלה שדואגים למרכז הארץ ולאלה שדואגים לפיזור האוכלוסיה.
אני נאמן לפיזור האוכלוסיה כמו כולם, ולוא יכולתי להשפיע על
אזורי עירי, או ערים אחרות, שילכו לאזורי פיתוח, הייתי עושה זאת
והייתי גם מוכן לתת תקציב לכך.

בתוך מכתבי כתבתי וביקשתי את השרים,
לברר אצל שר המשטרה, מהו אחוז ההתפרצויות אצל ראשי הערים
בנוגע לעניינים המטרידיים? כי אני בטוח שיתברר אז ש-80% מההתפרצויות
הם בענייני שיכון. ואני לא חושב שיש לי פחות כח שכנוע, וזה
קצת בראה אבסורדי שאני אומר לאדם לעזוב את פתח-תקוה, אבל אני

השר א. עופר

אומר לו ללכת, ומציע לו ללכת ומפרט את התנאים היותר טובים. ואז הוא מטביר לי הסברים רבים, שקשה לי כרגע להביא אותם לשולחן זה, אבל אנו שומעים דברים מאוד קשים על טרגדיות מאוד גדולות, שלוא הייתי מספר לכם, הייתם מזדעזעים. לא כפי לספר אותם. וכשבא הורה ומספר כי אצלו בבית גרים 2 בנים נשואים, והם 14 נפשות הגרים ב-2 חדרים, ואז כשאני קורא לבן ומדבר על ליבוביץ שיעזוב לעיירת פיתוח, הוא אומב כי הוא אינו יכול, משום שהוא עוזר להורים. כך שבאשר להערכתו של שר השיכון כי 50% ילכו לעיירות פיתוח, אני אומר כי הלוואי ונוכל להשפיע על 25%.

וצודק שר הקליטה באומרו שמי שהלך לעיירות פיתוח, היו ברובם עולים חדשים ולא ילידי ישראל. ואני חושב בכלל, שמילידי ישראל, עוד מעט ולא יהיו פועלים - אבל זה לא ויכוח לשולחן זה.

השר ח. בר-לב : ואז אתה מציע להביא את כולם לתל-אביב?

מר י. פיינברג : אני באתי אתמול לבקר בעמישב, שזה מושב ליד פתח-תקוה בו שוכנו עולים מרוסיה. מהדירות הם מרוצים, אבל הם התחילו לעלות בפני את הבעיות החברתיות - ואני הייתי מציע לבוא ולראות זאת, כי העניין אינו פשוט.

ובאשר לזוגות הצעירים - המצב הוא שהמדובר

לא רק באלה שנישאו השנה, אלא יש כאלו שנישאו ב-69, ויש להם כבר 3 ילדים והם גרים ב-1.5 חדרים. והבעל המפרנס אינו יכול לקבל את ההלוואה של ה-3+, משום שהוא אינו יכול להסתדר במקום עבודה בעיר אחרת, והוא מרוויח 800 - 900 ל"י נטו, כאשר אשתו אינה יכולה לצאת לעבודה, כי עליהם לפרנס 3 ילדים. מספרם של המקרים הללו אינו

קטן, ואיני חושב שאני אוכל לשלוח אותם לערי פיתוח. אני מוכן להזמין אותכם לאספה של 1,300 זוגות צעירים ותסבירו להם.

השר ח. בר-לב : האם אתה חושב שאני לא נפגש איתם?

מר י. פיינברג : אני יודע, אבל יש דברים שאנו מעולם

לא נוכל לעשות, ומכיוון, שבשבילי, שולחן

זה הוא שולחן הממשלה, אני רוצה להגיד, שאם יש מישהו אשר סובל מהתפרצויות הפנתרים, הרי אלו הם ראשי הערים, אשר עוסקים בזה יום, יום ומקדישים לכך את כל זמנם. כ-60% מעבודתי אני מקדיש עכשיו לענייני שיכון - גם בימים שאין לי קבלת קהל. ביום שני, ביום בו יש לי קבלת-קהל, הרי 80% מתוך 40 האנשים אותם אני מקבל, באים בענייני שיכון. אז על הנייר אפשר לעשות את הכל, אבל במציאות זה לא ילך. ואני יכול להגיד רק דבר אחד - אני אציע לחברי, ראשי הערים, כי אם נעמוד בפני מצב של התפרצויות, כפי שהיה אחמול בחדרי, כאשר שברו את כל הכסאות והמסורה לא יכלה להתגבר עליהם - אני לא אהיה מוכן לטפל בענייני שיכון. שיבוא מישהו אחר ויטפל בכך. אין זה מחובתו של ראש העיר לטפל בענייני שיכון - זה לא כתוב בשום מקום שאני חייב לטפל בכך. ואז, משיבוא מישהו אחר, נראה מה יהיה. אנו כאן התרגלנו בארץ, שלפני שיש הפגנות והתפרצויות, לא פותרים בעיות. אני הייתי רוצה שנשב ונשקול זאת, אולי בחוץ אותה בעיה של פיזור האוכלוסייה, שאני מוכן להיות שותף לה. אבל אם רוצים לראות רק דבר אחד, מבלי לראות את פתרון הבעיות בכל מקום ומקום, זה היה בלתי אפשרי. ואני רוצה להגיד לשר החקלאות : אני הייתי רוצה שכולם ילכו לנגב ואני רוצה לראות את הנגב מפותח - ולא מזמן הייתי בנגב וממש כאב לי הלב, ששטח כל כך גדול, ריק, אבל את בעיות העולים אי-אפשר לפתור בנגב. וכשמביאים עולים לעיר, אז שר האוצר יכול לצלצל בבוקר ולומר כי חוץ 3 ימים נכין 400

בשכירות, ואנו מכינים דירות. אך קיימת גם בעיה עם השירות בשכירות - העולים מובאים לפתח-תקוה, מסתדרים בעבודה, ילדיהם נקלטים בבתי ספר והם יוצרים להם חברה, ואז אומרים להם כי הם יקבלו דירות בנתניה. ואז בא אלי עולה ואומר - אני עובד בבדק, יצאתי לי כאן חברה, ילדי התרגלו לבית-הספר, ואחא פתאום מעביר אותי לנתניה. ואם זו בעיה, איך תבוא ותאמר להם לעבור לישובי עולים?

ואצלי יש הרבה מקרים כאלו. זה ענין כואב מאוד לראשי הערים והם טובלים מזה סבל בלתי רגיל. שום דבר אינו מביא אותי למשבר ושובר אותי, כמו ענין השיכון, עם כל הפתרונות. זה מאוד מכביד עלינו, ובכל זאת אנו עושים זאת. אם אתם תחליטו כך - ~~דינא דה מלכותא דינה~~ דינא דה מלכותא דינה - אבל במידה ולא נוכל לעשות זאת, נגיד - בבקשה, אתם תחלטתם, תעשו.

מר ז. מליון : אני חייב, קודם כל, לומר, כי אני עוסק

במטריה הזו 9 שנים, אבל לפני זה, עסקתי

קצת בהקמת חבל לכיש, אבל זו הפעם הראשונה שיש תכנית חומש ואפשר לדעת לאן הולכים, ולא צריך לעמוד כל שנה כמו עני בפתח ולחפש עוד 50 יחידות דיור. לכן התכנית הזו היא חשובה מאוד, בריאה וטובה.

גם אני רוצה לגעת בכמה דברים. למרות

שערי הפתוח נראים כמו נודניקים במשפחת השלטון המקומי, אני יודע את ההתייחסות של מר איילון לדברים ואני יודע שאין ויכוח בין היו"ר שלנו לבין ארי הפיתוח.

באשר לידידי פיינברג - אני לא מציע כי

נעשה פה תחרות על הצרות. אני חושב שאני יכול לאכול אותך עם הצרות שלי.

דבר נוסף - כולם אומרים כי צריך לבנות

את הארץ ולפתח את עיירות הפיתוח, אבל לא על חשבונם. כי סה"כ הוצעה פה תכנית, שאינה אומרת כי סוגרים את מרכז הארץ ואת רצועת החוף, אלא הויכוח הוא על איזה מספרים, פלוס מינוס, היא בנוייה לגבי מרכז הארץ או פתח-תקוה. ואני חושב, שעשו את התכנית הזו חברים שיש להם עוד אידיאלים, ואם אנו לא נגן על האידיאלים הללו, איש לא יגן עלינו. לכן אני לא אתווכח בין צפון לדרום ולא אומר כי אין בעיות במרכז, אבל יש בעיות קשות יותר בצפון ובדרום וצריך לראות את סה"כ התמונה.

פה יש 3 הצעות, שבכל הצעה יש משהו.

אני מניח, כי כשדיברנו והתייחסנו לתכנית הזו, התייחסנו הפעם באופן רציני ואמרנו כי ערי הפיתוח הם מאחרי התכנית הזו. ואמרנו גם, שיש לנו הרגשה, כי צריך להוריד 20 אלף יחידות ממרכז הארץ ולפזר אותן צפונה ודרומה. ומבלי להגיע כרגע להחלטה, אני רוצה להגיד, למה אני חושב שזה לטובת המרכז. כי אני חושב שאנו הולכים לשואה במרכז הארץ, הן מבחינת החיים של בני האדם בפריפריה של גוש דן - ואני לא צריך ללמד אותכם על זה, - זאת כאשר אנו מדברים על איכות החיים ועל נתינת משהו לדור הבא.

ובהקשר לכך, יש לי טענות לחינוך בבתי

הספר. ואני שבע רצון שיש עדיף תלמידים בעיירות הפיתוח, המתחנכים עם אידיאלים, כולל בתכניות החיים.

אני חושב, שאנו מוכרחים, פעם אחת ויום

אחד, לראות את הדברים המתרחשים במרכז הארץ, מבלי להתייחס לאיכות החיים וחשיבותם ולכך שפה ושם אנו הולכים לשואה. וחבל ששר התחבורה איננו פה, כי אינני יודע כמה המדינה הזו תצטרך עוד להשקיע אם המשיך לפתח כך את התשתית התחבורתית במרכז הארץ, בשעה שזה מיותר ואפשר היה להשקיע את הסכומים הללו בצפון ובנגב.

ממשלת ישראל חייבת להיות נאמנה, פעם

אחת, לקווי היסוד שהיא קבעה לעצמה ואשר עליהם היא מצהירה בעת הקמת הממשלה. יש שם פרק המדבר על פיזור האוכלוסין. אני למדתי מכך ומשום כך הלכתי ללכיש, ולכן אני חושב, שגם * האחרים צריכים לבצע, וכאן מציגים תכנית שבאמצעותה, פעם אחת אפשר יהיה לבצע הלכה למעשה.

אני רוצה לומר עוד דבר לשר הקליטה:

השתנה משהו בערי הפיתוח וערי הפיתוח הן לא כפי שהיו לפני 15 - 20 שנה. כיום יש שם תשתית חברתית וכלכלית שונה לגמרי ממה שהייתה, והאחוז בין הוהיקים לילידי הארץ לבין העולים, הולך וגדל לטובת העולים. ילידי הארץ והוהיקים. ואני לא רוצה להכנס להסטוריה, אבל בזמנו היה ענין של הכוונה וכמו שיכלו לכוון לקריה-גת אוכלוסיה יותר מגוונה, כן היו יכולים לעשות זאת בערי פיתוח אחרות. וגם מבחינת תעסוקה, אין לי כרגע רשימה כמה ידיים עובדות חסרות בערי הפיתוח, אבל בעירי עובדים היום 1,400 איש מבחוץ, כאשר אנו הולכים לפתח עוד תעשייה גדולה. מה עוד שמבחינת אפשרויות של מיקום, קרקע ובעיות אקולוגיות, יש דברים שאפשר לעשות בדרום ואי-אפשר לעשות בחלקים אחרים של הארץ.

ואני מודיע לך עוד דבר, פיינברג, היום

עומדים אצלי ליד הפתח זוגות צעירים מפתח תקוה, שאיני יכול לקלוט אותם, כי הדירות בקושי מספיקות לצרכים המקומיים. ואני עושה את הכל, כדי שהדור הצעיר, שגדל אצלנו, קודם כל, ישאר, ועל מנת שהוא יאכל גם המספרים המופיעים פה אינם מספיקים. כי אם זה 600 יחידות דיור לשנה, על 3 ערים בדרום: אשקלון, קריה גת וקריה מלאכי, הרי זה בקושי יספק את הצרכים המקומיים, מבלי לקלוט מבחוץ. ואם היינו יכולים להציע 100 דירות לזוגות צעירים מבחוץ, אפשר היה לקלוט כמו כלום, אך אני לא אציע, כי אני צריך לפתור, קודם כל, את הבעיות המקומיות - ואילו זה היה יכול להתבצע, זה היה דבר גדול למדינה.

אני היום מיוחד ללכת ולהזמין אותם, מי אין לי אפשרות להציע להם דיוור. על מנת שתהיה לי אפשרות להציע להם דיוור, צריך פה ושם קצת לתגבר, וגם בבנייה פרטית, לא רק בבנייה ציבורית. לא כל זוג צעיר היום בא ממשפחה כזו שהוא מוכרח לקבל את מלוא העזרה הממשלתית. אם תציע היום לזוג צעיר כזה, לקנות דירה בחל-אביב או באזור המרכז ב-180 אלף לירות וחגיד לו שבסדר גודל כזה הוא יכול לקנות בית פרטי בקריית-גת, שדרות או דימונה, אינני יודע מה הוא יעדיף.

אינני נכנס לבעיות קרקע, אבל ספ"כ, אני סבור, כי בפיוור הזה יש בעיות נוספות, גם בעיות בטחוניות וגם בעיות תעסוקתיות. ואני חושב, שפעם אחת צריך להחליט, כי על מנת לבצע איזה דבר, צריך קצת לסגור את הברז במקום אחר. והתכנית הזו די מתחשבת עם כל הצרכים, כאשר אני חושב, שעם הצעת שר המסחר והתעשייה, עם הצעת מנהל מקרקעי ישראל ועם הצעת משרד השיכון, אפשר להגיע פה למשהו.

השר ש. רוזן : כמה דירות אתה רוצה ב-5 שנים.

השר א. עופר : לא נכנסים לזה עכשיו.

מר ז. מליון : עוד דבר אחד לשר השיכון. יושב פה חשר אוזן, ואני חושב, שאנו בכל התכנית הזו לא לקחנו אותו בחשבון. כי אני מרגיש, באזור שלי, שהולך וגדל דור צעיר בהתיישבות אשר אין לו מקום במסגרות ההתיישבותיות שלו. ואני מכיר את ההורים ואת הבעיות של חבל לכיש, כולל הבעיות של קצבת המשפחה, היחסים המשפחתיים וקשרי המשפחה. גם את כל הדור הצעיר הזה היינו מעוניינים לקלוט באזורנו ולא להביא אותו לכך שיש בחורים ביפו או בכל מקום אחר.

סה"כ, אני חושב, מבלי להתווכח בין צפון

לדרום - ומה שיחליטו, יחליטו - כי התכנית של שר המסחר והתעשייה בוודאי מבוססת גם על פיתוח התעשייה ולאן היא יכולה ללכת, אבל אני רוצה לבקש דבר אחד - שכל תכנית שיוחלט עליה, שאח"כ, מאיזה שהן סיבות, שלא תהיינה העברות מהצפון והדרום למרכז, אלא שכל מכסה תשאר במקומה, אם זה בצפון ואם זה בדרום.

מר פ. אוניקובסקי : אני מצטרף לאלה שמברכים את משרד השיכון על עצם הצבת התכנית, כי זו הפעם הראשונה

שיודעים לאן הולכים. נדמה לי כי הויכוח כעת מתמקד על דבר אחד, והוא על הפיזור הגאוגרפי. ואני רוצה להגיד לחברים כי צריך לבדוק גם את המציאות. כי אם אני שומע משר הקליטה ש-40% מהעולים הם אקדמאים ובעלי מקצועות הפשיים, אינני חושב שנמצא בשביל כל אלה מקומות עבודה באזורי פיתוח. והויכוח פה לא מתנהל בין מר איילון, פיינברג וביני על פיזור האוכלוסיה באזורי הפיתוח. אנו נהיה הראשונים שניתן את ידנו לעניין הזה, אבל אנו יודעים כי הוא לא יבוצע, למרות שאנו ניתן את כל העזרה על-מנת לשכנע את כל שכבות האוכלוסיה ללכת לאזורי פיתוח, אבל הויכוח הוא לא רלבנטי בכלל.

באשר לזוגות הצעירים - שר השיכון מציע

היום 6,000 פתיונות לשנה בכל רצועת החוף, ומזה חלק בהלוואות. כאשר, באם שר המסחר והתעשייה מציע פתיונות כספיים בלבד, זה יכול לעזור רק לשכבה האמידה. משום שאם שם מחירי הדרות הן כ-180 אלף ל"י, כשההלוואה אשר הם יוכלו לקבל תסתכם בכ-40 אלף לירות, הרי השכבות הבינוניות לא יוכלו ללכת לזה. אם כן, בוא ניקח דבר יותר קיצוני, ולא ניתן בכלל פתיונות, ואז זה יאלץ חלק גדול מאותם זוגות צעירים ללכת לאזורי פיתוח. אבל אם מישהו מדבר על שואה שתור על הרצועה הזו, הרי היום חלק האוכלוסיה שהוא מעל גיל 65 מונה 5.7 אחוז, כאשר בחל-אביב היא מונה 13.5%, ואם לא נזרים לתל-אביב אוכלוסיה

צעירה יותר, איכות החיים תלך ותרד, ואז יתכן שתהיה שואה.

ואני רוצה לזרוק עוד מספר אחד - יש

1,800 משפחות הנזקקות לעזרה סוציאלית בתל-אביב, והן מגיעות לתל-אביב מבחוץ. הן מגיעות לשכונת שפירא, ויפו, ואיש אינו מטפל בהן במשך 5 השנים הראשונות, ואח"כ מתחילים לחפש להם פתרונות. יש 16,000 אלף משפחות הגרות היום בתת דיור, ואם נסבור את הברז הזה של הפתרונות, אינני יודע לאן נגיע. אני חושב גם, שהצעת משרד השיכון כלפי רצועת החוף, לענין הזה, אינה מספיקה. אינני מציע לומר כי נעודד כל אזור לעבור לאזור פיתוח, כי בתנאים הנהוגים, אין ספק שיהיו זוגות צעירים אשר יכנסו לתת-דיור.

השר ח. בר-לב 3

הממשלה תגיד להם כי לרשותם דירה בבאר-

שבע, לא בתל-אביב.

מר מ. זורע :

אנו, במנהל מקרקעי ישראל חושבים כי התכנית

שהגיש שר השיכון לממשלה היא תכנית מצויינת

במבט שלה, ביחס לנושא פיזור האוכלוסיה היא טובה מאוד ולענין

זה אין לנו מה להעיר. אנו רוצים להעיר רק, שהתכנית לא תשיב

את מטרתה לפי הפרוט שהוצע לממשלה. ואני רוצה לחבוג ממה שדיברו

כמה דוברים פה, כאשר נקטו לשון קשה והשתמשו בכמה ביטויים חריפים

כמו "מדינה טוטאליטרית" או "להמית את החוף" - אף אחד לא אמר

דברים כאלו, גם לא בהצעות הנגדיות ואנו לא הוכלים להמית את מרכז

הארץ. יש אינטרס עליון, הנוגע לעצם הקיום שלנו, כי המדינה תהיה

גורם מעודד, ויש הבדל בין הצורך לעודד ובין הרצון להמית. בתכנית

של שר השיכון יש 146 אלף יחידות דיור במרכז הארץ, ואילו בתכנית

שאנו מגישים לוועדה יש 192 אלף יחידות דיור, שהוא המספר

הכי גבוה של יחידות הדיור שאנו מגישים, אך ההבדל בין 2 המספרים

עוד לא אומר כי בכוונתנו להמית את רצועת החוף. אז לצורך תעמולה,

זה טוב להגיד שהמינהל אומר לא לעשות דבר ברצועת החוף, אבל עובדתית, זה לא כך, ואני חושב שהתכנית שאנו מגייס, עונה על צרכי רצועת החוף.

ענין ההפנייה - אנו לא נכריח, אף אחד,

בכח, לעבור לאן שאנו רוצים, אם הוא לא רוצה, אבל לדעתי, אין המדינה צריכה להיות הגורם שנותן עידוד יתר דווקא ברצועת החוף - וזהו המצב כיום. ובכמה אספקטים, לא בכולם, אדונת שר השיכון, אני חושב שהתכנית שלך מעודדת את רצועת החוף. אני רוצה לומר, שמירב העידוד מטעם המדינה, צריך להנתן לקצוות, כשהוא צריך להיות ביחס ישר לאקלים החינוכי, החברתי וגם הכלכלי. לפני היות עופר שר השיכון, ניתן מגרש בתכנית גבתי, בתל-אביב, לזוג צעיר ב-8,500 ל"י במקום היקר ביותר, שעה שבאופן ראלי הוא עלה 80,000 ל"י. עופר בא ושם קץ לדבר, והוא צדק, כשהוא אומר כי היום הוא רוצה דיור בגליל, וזה טוב. אך יש הבדל בין הקיצוניות הזו, שהיא היתה עידוד שלילי נוראי לטובת מרכז הארץ, לבין מה שהיום מציע שר השיכון, אבל לא די בכך. העידוד צריך להיות כלכלי, והעידוד הכלכלי של ממשלת ישראל צריך להתבטא רק בקצוות - המדינה לא חתן הטבות במרכז הארץ. לפי נתוני משרד העבודה שניתנו בועדת שרים לענייני ערי פיתוח, מתדפקים על דלתות ערי הפיתוח כ-5,000 איש, ואני יודע כי הסטטיסטיקה, לרגל המצב הכלכלי היום, תגדל בהרבה. 5,000 משפחות רצו לעבור ממרכז הארץ לקצוות, ולא היה להן לאן. מהסיבה שאין פרנסות. והמדובר הוא, לא רק במה שנחשב לפרנסות של ערי פיתוח, אלא גם במה שנחשב בטעות ~~לפרנסות~~ לפרנסות עיליות. ובערי הפיתוח לא חסרות תכניות. משרד המסחר והתעשייה תכנן לגליל גם ~~תעשיית~~ תעשיות עיליות עם מהנדסים אקדמאיים ומקצועות חפשיים אבל המצב היום הוא, שמשרד העבודה אינו יכול לענות על הצרכים ולא מצב הפוך.

מצד שני, אני אומר, כי כל יחידת דיור

שנבנית במרכז הארץ, זה מינוס יחידת דיור בגליל, ובין הנגב והגליל, הגליל הוא במצב קטסטרופאלי. ומה שמוצע כאן, ע"י שני הדוברים הנכבדים היושבים למולי, זה לא פחות ולא יותר - כך אני רואה את זה וכך רואים זאת גם בכל ועדות הכנסת שעוסקות בדבר וב-2 ועדות השרים העוסקות בכך - סכנה של סוריה הדרומית גם בגליל.

מר פ. איילון : הייתי אומר כי לצרכי תעמולה זה טוב,

האם אני יצאתי נגד יהוד הגליל?

מר פ. זורע:

אתה בעד הגליל וגם אני בעד הגליל, אבל כל מי שמשקיע ממקורות המדינה במרכז הארץ, פוגע בגליל. שום יזם שהוא לא ילך לגליל אם תהיה לו אפשרות להשקיע במרכז הארץ.

מר פ. איילון : האם המדינה לא הולכת לגליל?

מר פ. זורע:

יש סכנה ראלית בגליל שהוא יהפך לדרום סוריה, כשיש סכנה שמרכז הארץ יהפוך ל"תכנית פיל" - שאנו לא קיבלנו אותה כשהאנגלים היו פה, אז אין סיבה לקבל אותה עתה. אני לא אומר, כי אתה, פנחס, נגד הגליל, אבל יש היום קרוב ל-180,000 מקומות במרכז הארץ, רובם בידיים פרטיות, שאפשר להתחיל לבנות עליהם החל ממחר בבוקר - 177 אלף יחידות דיור על קרקע פנויה, מלבד 237 אלף יחידות דיור שאפשר יהיה לבנות ע"י סילוק מעברות וכו'. שם פתוחה היוזמה לכל מאן דבאי. השאלה היא רק, באיזו מידה, ל-500 אלף היחידות האלו, תלקח היוזמה ע"י המדינה, ומתי מידת היוזמה שתלקח ע"י הפרטיים? עבדכם הנאמן חושב, שאם תהיה לקבלן טוב ונכבד הברירה, לבנות יחידה דיור מתוך 177 אלף היחידות האלה, או לבנות בגליל, חזקה עליו שהוא יבנה את מרכז הארץ.

לכן, כשאני מדבר על תפריט נכונה, המחלוקת

היחידה בין התכנית שאני ממציא לבין תכנית משרד השיכון היא, שאני מודיע לכם, [REDACTED] שבענין הגליל, אני לא בטוח האם ייבנו שם 177 אלף יחידות דיור, אבל לגבי תל-אביב, אני בטוח, כי בגליל, גם התשואה, גם ההון הנכון, וגם העבודה, וכל דבר אחר הוא יותר יקר מאשר במרכז הארץ, אז למה חספ הציבורי צריך לעודד בנייה במרכז הארץ, שם ממילא יבנו בתים? לכן התכנית שלנו מבחינה, לא רק בתפריט הנכונה, אלא גם מבחינה בין בניה פרטית וציבורית. והתכנית שהגשתי לכם אומרת, שמחוך 129 אלף יחידות דיור שיבנו במרכז הארץ, אני מציע כי 89 אלף יבנו בבנייה פרטית. ואדוני שר השיכון, אם אכן בחוף הבנייה [REDACTED] הציבורית אחת כולל בנייה פרטית, הרי אחת יודע כי במרכז הארץ הם בנו ויבנו, אז תן להם לבנות במרכז הארץ, ותן לזוג צעיר אשר מוכרח להיות שם, עוד קצת קספ ושיקנה אצלם דירה. וכבר היום, עד כמה [REDACTED] שידוע לי, ה-42 אלף שתכננו ל-3+ אינם מספיקים, אז שתהיה נכונות לתת להם עד 80 אלף לירות ושיוכלו להסתדר בעצמם במרכז הארץ..

לכן אני אומר, מול 146 אלף יחידות דיור

בהצעת משרד השיכון, יש לנו בהצעתנו 129 אלף, שמחן 40 אלף יחידות יהיו בבנייה ציבורית ואילו 89 אלף יחידות יהיו בבנייה פרטית. ואם יש דבר שאני בטוח בתכניות, גם שלך וגם שלי, הוא, שהבנייה הפרטית אכן תבנה.

מר מ. שרמן: עלולה להתקבל תמונה, כי [REDACTED] תכנית משרד

הקליטה מתעלמת מצרכי פיזור האוכלוסיה,

שליחת העולים והפנייתם לאזורי פיתוח. אבל לא כך הדבר. התכנית

שלנו מתבססת גם על פיזור [REDACTED] הבנייה, כאשר המעבר

להכוונת העולים לאזורי הפיתוח מאזור החוף, הוא הדרגתי, משום

שאנו כבר מיצינו את אפשרויות הקליטה באזורי הפיתוח, ובמקומות

שם משרד המסחר והתעשייה מיעד תעשייה, יעברו שנתיים מינימום עד שאפשר יהיה להפנות לשם כוחות אקדמאיים, כשהיום יש 43.2% בנייה באזור החוף ו-48.6% באזור פיתוח, כאשר אנו מגיעים בסוף התכנית ל-61% באזורי הפיתוח. כל זאת פרט לחוב הרובץ היום על משרד הקליטה של דירות שכורות. היום יש בחולון קרוב לאלף דירות שכורות, כאשר כשאנו מפנים אותן, אנו מעבירים אותן לדירות בחולון ועד שנפתור את הבעיה הזו, זה מחייב מעבר הדרגתי.

השר ח. בר-לב : ברור שהתכנית הזו אינה עונה על כל מאת האחוזים של הביקוש. אנו שמענו כי בערים במרכז הארץ זה לא עונה וכן בהתיישבות ובערי הפיתוח. וראשי הערים מתארים את חייהם הקשים - ובכלל, להיות היום שליו ציבור זה תענוג מאוד קטן, אבל בכל זאת, על כל כיסא שמחפנה, יש 20 קופצים. אז נכון שהחיים קשים, ונכון שקונצפצואלית, כולנו בעד פיזור אוכלוסיה, ומוכנים לעשות ובעיקר לדבר, אבל השאלה היא - האם מרכז הארץ מוכן לוותר על דירות - ואני מבין שלא. סיפרו לי, כי אחרי אסון מעלות, באו נציבי השלטון המקומי לביקור שם ושאלו מה הערים המבוססות יכולות לעשות לטובתם. אז ראש העיר שם, שהוא בחור מעשי אמר, כי כל עיר תוותר על 100 דירות. אתה חושב שוותרו לו?

מר פ. איילון : אני הייתי אצלו ואנו הודענו לו מייד כי אנו מוכנים לוותר.

משרא. עופר : זה לא תלוי בהם.

השר ח. בר-לב : אז יכול להיות, שאתה, פראש השלטון המקומי, אמרת כי אתה כן מוכן לוותר, אבל היו כאלה שלא היו מוכנים לוותר. מה ששמענו פה זה, שכולם בעד תפוסת ותפזורת

וכל מה שאתה רוצה, אבל כשזה בא לידי מעשה, כל אחד מציג את בעיותיו הקשות, והשאלה העומדת בפני הממשלה היא - כיצד לפתור את השאלה הזו בתורן אופטימאלי למדינה, כשאנו יודעים ש-300 אלף דירות, ב-5 שנים, לא יכולות לפתור את הבעיות, בכל המדינה, במאה אחוז, ואנו שמענו זאת היום. לדעתי, חובת הממשלה היא לפתור את הבעיות בערי הפיתוח ובאזורי הפיתוח קרוב למאה אחוז ולהשאיר פער גדול יותר במרכז הארץ, פער יותר גדול של בעיות לא פתורות.

עכשיו, כמה הערות לגישות שהושמעו כאן :

קודם כל, לא נכון כי בערי הפיתוח אין אפשרות לתת תשובה לעולים, על ההרכב המיוחד שלהם, ולזוגות צעירים, ותיקי הארץ, המוכנים לעבור לאזורי פיתוח. אזורי הפיתוח היום צמאים, קודם כל, לדירות. ויש אצל שטח רשימה של מאות זוגות צעירים, בעיקר ממרכז הארץ, אשר רוצים לעבור לאזורי פיתוח ואין להם דירות. למצפה רמון - יש כמה עשרות זוגות צעירים אשר רוצים לעבור לשם, אבל אין לנו היום דירות שם. יש תזוזה תעשייתית אדירה באזורי הפיתוח. אך רק מחר בבוקר אני מביא לועדת שרים לענייני כלכלה הצעה לאישור להשקעה של 900 מליון ל"י במפעלי הפיתוח של ימ-המלח, ברומידים ופוספטים בנגב. זה מרחב אדיר של כח אדם אקדמאי. ואני עצמי מטפל בהעברת אנשים אקדמאיים לדימונה. כך שזו טעות להציג היום את אזורי הפיתוח, ככאלו שאינם מסוגלים לקלוט כח-אדם מקצועי ואקדמאי.

כולנו דואגים לדמותה של החברה הישראלית

ואיילון אמר כי עוד מעט לא יהיה מי שיעבוד, אבל בינתיים, 60% מתושבי ערי הפיתוח עובדים בענפים פרודוקטיביים - תעשיה, חקלאות ובניה, ואילו 40% בשרותים, כאשר במרכז הארץ הפרופורציה היא הפוכה. בערי הפיתוח, 43% מהמפרנסים חיים מהתעשיה, ואילו במרכז הארץ רק 27% חיים מתעשיה, ואם נוסיף עוד אנשים למרכז הארץ, הרי 2/3 מהם

ילכו לשרותים ו-1/3 לתעשיה פרודוקטיבית, ואילו בערי הפיתוח, הפרופורציה תהיה הפוכה. כך שהפתרון צריך להיות קרוב למאה אחוז בערי הפיתוח, ואילו הפער צריך להיות גדול יותר במרכז הארץ. זה לא אומר פסק דין מוות למרכז הארץ, ואנו גם לא אומרים כי אף עולה לא יבוא לשם, וזו לא דמגוגיה, אלא תאור לא נכון של התמונה, כי ההצעה שלי אומרת, במקום 50% בנייה במרכז הארץ, בואו נסתפק ב-43%, ובמקום 23 אלף דירות לעולים במרכז הארץ, לפי תכנית משרד השיכון, בואו נבנה רק 15 אלף דירות.

זה מה שאנו מציעים.

השר א. עופר :

אני לא מפריד בין דירות חדשות ללא חדשות, אלא אני אומר, כי מתוך 300 אלף דירות,

השר ח. בר-לב :

15 אלף יבנו במרכז הארץ, ולא לחלק כ-15 אלף לבניה ו-8 אלפים מיד שניה. עכשיו, בואו נזכור כי כל חושב וחיק ממרכז הארץ, העובר לאזור פיתוח, מפנה דירה, וכל זוג צעיר שנצליח לפתוח אותו לעבור ממרכז הארץ, יפנה דירה או יורד מדרישה לדירה, ולא יתכן שאנו עכשיו נצא עם תכנית שבה למעלה מ-50% מהדירות שהמדינה הזו תבנה ב-5 השנים הבאות, יהיו במרכז הארץ. לכן, בואו נסתפק ב-43%, ובמקום שבבאר-שבע, בדרום, נבנה רק 15% מכלל הדירות, בואו נבנה שם 10% - 21%.

והדרך להגיע לזה היא, לבנות את הדברים

שהמדינה בונה מ-א-ת יותר באזורי פיתוח, ולתת תנאים יותר טובים לאלה שבונים בעצמם ומסתפקים בסיוע קטן יותר. התנאים האלה היום לא קיימים. אמרו לי, שרק ביום שישי פרסם משרד השיכון הצעה של תנאי דיור, ~~מבנה יוצא~~ מבנה יוצא שדירה לזוג צעיר במרכז הארץ היא יותר זולה מאשר דירה לזוג צעיר בקריית שמונה.

השר א. עופר : זה לא נכון, הוא מקבל לעיתים יותר הלוואות מערך הדירה.

השר ח. בר-לב : אני אראה לך את המודעה.

השר א. עופר : אני מכיר אותה.

השר ח. בר-לב : עכשיו אני רוצה הצעה לסדר. לפחות 2 מתוך 4 השרים סבורים שצריך לעבור ממרכז הארץ

לאזורי פיתוח והצבענו גם על מקורות - מאיפה זה יכול להיות -

מזוגות צעירים ובניה פרטית. אני מציע שוועדת השרים תרכיב צוות

מקצועי מצומצם שיבדוק את המשאבים האלה, ונוספים אם יש, ויבוא

לוועדה ויאמר האם זו רק החרשמות כללית, או שיש דברים בגו.

השר א. עופר : אני מבקש לומר כמה מילים ומבקש שלא נחפז

בעמדות האלה אלא נקשיב האחד לשני.

היות והזכרת את ענין הדירות - נכון שהיה מצב שמחירי הדירות במרכז

הארץ היו נמוכים יותר מאשר בערי הפיתוח, כי עלות הבנייה היא יותר

זולה. אך היום המצב השתנה לחלוטין, לאחר שסיבסדנו את מחירי הדירות

שם ע"י קרנות פנימיות, ואדם הקונה דירה שם חייב לקבל 5% סובסידיה,

אם הוא משכנתא, או 4% הלוואה עומדת. מי שמגיע לו כחייל משוחרר,

הוא מקבל יותר מ-100%. וישנה התחרות, ואנו חייבים לשלם להם

את הסובסידיות, כאשר בינתיים השאלה היא - מאיפה לוקחים כספים -

כי מקצצים את הקציב השיכון.

אנו לא סוגרים את מרכז הארץ. עכשיו כולם

מודים כי התכנית הזו היא מהפכנית לעומת מה שהיה, אך שר המסחר

והתעשייה אמר, כי היא לא נותנת תשובה לנגב. אז בואו נראה את הנגב -

ואני לוקח 2/3 מהתכנית לעומת 4 השנים הקודמות שבנינו -

בשדרות, בנינו 520 דירות ב-4 השנים הקודמות, ואילו עכשיו אנו מציעים 1,750 - פי 3.5 - וזה עוד עם קרקע חקלאית ועם אלפי צרות. בנתיבות בנינו 175 דירות ב-4 השנים האחרונות ואנו מציעים עכשיו 1,750 דירות. באופקים בנינו 610 דירות, ואנו מציעים עכשיו 2,850 דירות - פי 4. בעוד בנינו ב-4 השנים האחרונות 1,800 דירות ועכשיו אנו מציעים 2,900 דירות. בירושם בנינו ב-4 השנים האחרונות 275 ואילו עכשיו אנו מציעים 1,300, ואילו במצפה רמון אנו מציעים 1,000 דירות בעוד שלא בנינו כלום ב-4 השנים האחרונות. ובאילת בנינו 1,185 דירות בשנים האחרונות, ואילו עכשיו אנו מציעים 3,300 - כמעט פי 3. בקריית גת - שזו עיר שלא הייתה מפורשת, בנינו ב-4 השנים האחרונות - 1,800 דירות, ואילו אנו מציעים עכשיו 3,900 דירות. בקריית מלאכי בנינו 425 דירות ב-4 השנים האחרונות, ואילו עכשיו אנו מציעים 1,600 דירות, ואילו בבאר-שבע אנו מציעים לבנות פי פעם וחצי, כי היא התפתחה.

עכשיו, אני רוצה להגיד רבותי, כי יש היום גם סיוע לבנייה פרטית בערי הפיתוח. ואני מקווה כי הפתח ישתף איתנו פעולה בעתיד, כי אם הוא עושה מכרז על מגרש בעומר בסכום של 90,000 ל"י, זה לא סיוע לערי פיתוח.

מר מ. זורע : זו בנייה עצמאית של וילות.

משר א. עופר : אותו הדבר בקריית גת. עד היום חילקנו בערי הפיתוח, בחינם, קרקע, בואו נמשיך הלאה לתת זאת בחינם, כדפי שאנשים יבואו ויבנו. והלוואי ונבצע זאת, כי לא מדובר פה על קבלן פרטי אשר יכול ללכת ולבנות וקיימת רק הבעיה מי יקנה אצלו, אלא באנשים פרטיים שיבנו בשביל עצמם. אני איני מאמין בבנייה פרטית במקומות האלה, אולי תהיה בנייה פרטית בבאר-שבע, באילת. בקריית גת, עם כל הפיתוח שלה, עדיין אין בנייה

פרטית בלי עזרה ממשלתית.

ישנה הצעה של דירות בשכירות חדשית,

ואני מסכים שיקבלו רק בערי הפיתוח, גם הודעתי על כך. יש פה תשובה של 150% לערי הפיתוח. נכון שהיום מחכים ואין דירות, אבל אם נבנה את כל זה, יהיו. ואני מציע לבנות את כל זה, ואני מדבר על בנייה ציבורית בלבד, כי אין לנו שליטה על הבניה הפרטית, מלבד ההגבלה על 110 מ"ר, וזה קצת יצמצם ויוריד מ-89 אלף + ל-75 אלף את יחידות הבנייה הפרטית.

כשהוצאנו את התכנית לזוגות צעירים עם

העדיפות לערי הפיתוח, גם בחנאים וגם במחירי הדירות, אז התקשרו אלי כל ראשי הערים, ולזכותם של החברים, אני מוכרח לומר, שהם יצאו להגנתי ואמרו כי העדיפות היא לערי הפיתוח, ואם לא תהיה לנו סובסידיה, אני לא חושב שאנו נוסיף עכשיו דירות לערי הפיתוח. לכן אני מאמץ לראשי ערי הפיתוח, שינצלו את הכמות שאנו מציעים עכשיו, ולא רק בבנייה הדירות, אלא בהקלת הבעיות על המשפחות, כאשר כפי שאתם רואים, התכנית הזו, בכל מקום, מסוכמת עם ראש העיר במקום. ובסופו של דבר, כשנפגשתי עם ראשי הערים, כל ראש עיר הכניס לפרוגרמה כל מה שהוא קיווה שהוא יקבל. אני חושב שהתכנית שאני מציע היא מאוד רחבה והלוואי והיא תוגשם. זה שזה יותר קל לבנות במרכז ויותר קשה בגליל ובנגב, אינך צריך לספר לי, אך אני מקווה, שאם תהיה תכנית ראלית, היא תוגשם. Z אם נגיד היום, שבערך למחצית מהזוגות הצעירים לא יהיה פתרון, לא נתייחס לתכנית ברצינות. ואם לפני 4-5 שנים נתנו פתרון! הרי גם היום יש להם פתרונות - ואני רוצה להשתמש גם בשוט וגם בגזר, אבל לא יותר מדי, כי יש דברים, שאי-אפשר ללכת נגדם, ואנו עשויים להגיע למצב שנגיע מחדש למשכנות עוני. כי גם כיום נוצרים מחדש משכנות עוני, למרות הפתרונות שנתנו.

לגופו של ענין, אני מקבל את הצעת שר
המסחר והתעשיה, ואני מציע שהמנכ"לים של משרד השיכון, המשרד לקליטת
עליה, מנהל מנהל מקרקעי ישראל, מנכ"ל משרד המסחר והתעשיה,
מנכ"ל משרד המשפטים ומנכ"ל משרד הפנים, יעבירו אלי הערות או הצעות
תכניות, כדי שבסופו של דבר התכנית תהיה מושלמת, כשאני חושב שגם
נחליט על זה בממשלה, לפני שנלך הלאה, כך שבסופו של דבר, כל מה
שנבנה אח"כ, יהיה על יסוד התכנית הזו.

השר ח. ברלוב : אני עוד צריך לסכם תכנית מפורטת בועדת
שרים לענייני פיתוח.

השר א. עופר : אני מבקש פשוט את ההצעה.

+++++
לענין ירושלים, כשאני אומין לכאן גם את ראש העיר וגם את נציג רמת-
רחל, והדיון יהיה על כל האספקטים, כולל הפקעות.

מ ח ל י ט י ם :

א. (1) להטיל על צוות מנהלים כלליים של משרדי השיכון, קליטת
עליה, משרד המסחר והתעשיה, פנים ונציגי מינהל מקרקעי
ישראל - לבדוק את ההצעה בדבר העברת יחידות דיור ממרכז
הארץ לערי פיתוח;

(2) הצוות הנ"ל יביא, בהקדם, הצעה מוסכמת בנדון לדיון בועדת
השרים.

ב. לקיים דיון בישיבה הקרובה של ועדת השרים בתכנית פיתוח השיכון
בירושלים, בהשתתפותם של ראש עיריית ירושלים, ונציגי קיבוץ
רמת רחל והמועצה האזורית מטה יהודה.

הישיבה ננעלת

500 A

מוכירות הממשלה

סג' אג'מ

ש מ ר ר
סג' אג' 1 אג' 2

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לבחינת תכנית פיתוח השיכון
לשנים 1975 עד 1978/80 אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 92
של הממשלה מיום י"ח בחשוון תשל"ה (3.11.74)

י"ב בכסלו תשל"ה - 26.11.74

בכח השרים: א. עופר - יו"ר, א. אוזן, י. בורג, ח. בר-לב, ח. י. צדוק,
ש. רוזן.

נעדר השר: י. רבינוביץ.

ב. אפלברג	-	לשכת שר המסחר והתעשייה
י. ברקאי	-	מינהל מקרקעי ישראל
ד. דוד	-	משרד המסחר והתעשייה
י. דש	-	משרד הפנים
ד. ויינשל	-	משרד השיכון
מ. טלמון	-	מינהל מקרקעי ישראל
י. ליש	-	משרד השיכון
י. שחם	-	משרד השיכון
י. שטבר	-	משרד האוצר
מ. שרמן	-	המשרד לקליטת העלייה
א. ליזנשטיין	-	מזכיר הועדה

סדר היום: שכ"1. תכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-1978/80

טא: י. דג'רי

בפרוטוקול זה 1 דפים

היו"ר השר א. עופר:

אני פותח בזה את הישיבה הראשונה של
הועדה הזו.

השר ח. בר-לב:

הגשתי את הצעתי המפורטת ליו"ר. בהצעת

ההחלטה שלי נאמר: בחמש השנים הבאות יבנה

משרד השכונ לפחות 45% מכלל הדירות שתבנינה על-ידו בערי פיתוח באזורים
א' ו-ב', בנוסף לדירות אשר הבנינה בבאר-שבע. אזורים א' ו-ב' אינם פתוחים
כוללים את אשקלון, אשדוד, יבנה או דימונה.

בסעיף 2 של הצעת ההחלטה שלי נאמר:

תכנית מפעלי השכונ ל-29 ערי הפתוח תידון בתסוכם בוועדת השרים

לערי פיתוח. פירוט התכנית צריך להיות מתואם עם מפעלים,

בתי-ספר וכו'. אמרתי כי צריך להוציא את באר-שבע מ-4 ערי הפתוח

ברצועת החוף, וליתר הערים לפפנות 45% מן הבניה.

היו"ר השר א. עופר:

אני מציע כי נפתח בדיון: קיימת תכנית

מפורטת. אני חושב שאין שאלות לגבי כוונת

התכנית והמשרדים השונים יודעים על מה מדובר. יש גם הצעות החלטה לתכנית

גדולה יותר ולתכנית קטנה יותר. אני מציע שבלשב ראשון נתרכז

בפזור הגאוגרפי ובאתון הגאוגרפי לפי ישובים. בכל מקרה שבו

יפסול משהו חלק מההצעה, יצטרך לתת הצעה אלטרנטיבית.

בנוגע לירושלים, ראש העיר הציע כי לגבי

מועדי הבצוע לא נתחיל בהפקעות באזור שבין הגבעה הצרפתית לבין

נווה יעקב. אם יתברר כי יש חלוקי דעות! נדון בכך בצורה יותר

מפורטת.

בשלב שני, אני מציע כי נדון כיצד

נבצע את התכנית. אני מבקש גם משר המסחר והתעשייה להעביר את

השר א. עופר

האלגברה שלו לשפת האריתמטיקה. העניין בידיכם. יש הבדל בין הצפון לבין הדרום. גם קרית שמונה וגם דימונה שייכות לאזור פתוח א', אך יש הבדל ביניהן. גם אצלכם יש הבדלי מחשבה לגבי הצפון ולגבי הדרום. אני מבקש לקבל את החלוקה של 45% בין אזורי פתוח א' ו-ב', פרט לבאר-שבע. לגבי קרית-שמונה לקחנו את כל מה שניתן לבנות במסגרת אפשרויות התעסוקה בייצור שם. צרפנו גם את השטח החקלאי אשר שייך למשבצת של כפר גלעדי. אם מציעים לא להוסיף בקרית-שמונה 4000 יחידות דיור אלא 8000, לא מספיק העקרון אלא צריך לדעת היכן להוסיף. אם מדובר בשטח המזרחי - פרוש הדבר שטחים חקלאיים מאדמת החולה. אנו חייבים לציין מה מציעים והיכן. אני מבין שבסמך במשרד הפנים רגישים לתכנית כזו.

מר דש:

אנו מציעים תכנית כללית ואחר-כך נאמר את הפרוט.

השר א. עופר:

אני מבין שדבר כזה מעובד גם במינהל מקרקעי ישראל. לא הייתי תובע זאת ממשרד הקליטה, כי מה שמעניין אותו זהו המקום.

מר ויינשל:

משרד הקליטה שלח לנו פירוט לפי ישובים.

השר א. עופר:

אני חושב שמשרד המסחר והתעשייה מסוגל להגיש הצעה אלטרנטיבית.

משר ח. בר-לב:

יש לנו הצעה אלטרנטיבית.

השר א. עופר:

אבקש אותו דבר גם ממשרד המשפטים. אני יודע

השר א. עופר

שיש להם מחשבות לגבי הפקעות. ברור לי שנצטרך להזמין לישיבה גם את ראש עיריית ירושלים. נצטרך לקיים דיון על ההיקף העצום של ההפקעות, וקיימת בעיה מיוחדת של הפקעות באמת-רחל. נצטרך לקיים ישיבה עם יו"ר מרכז השלטון המקומי לגבי כל התכנית. אני חושב שנצטרך להזמין גורמים שונים לדיון על נושאים שיתעוררו ספציפית. אם נתקבל הצעת המינהל ואחרים, לצמצם את היקף הבניה הצבורית באזור המרכז מ-75 אלף ל-30 אלף יחידות דיור, מלבד איש הקליטה נצטרך לשמוע גם את אנשי השלטון המקומי, איך פותרים את בעיות הקליטה, זוגות צעירים וכו' אצלם. אני מציע לקיים דיון מיוחד על נושא המעוטנים, ולהזמין לדיון זה את יועץ ראש הממשלה לענייני מעוטנים. אני איני מומחה לנושא זה. אני מבקש לקבל את הסתייגותו של משרד המשפטים בנושא ההפקעות, כדי שנדע היכן אנו עומדים.

בשלב ראשון נדבר על הפזור הגאוגרפי
ובשלב שני צריך לחשוב כיצד מבצעים את הפנויים. בשלב ראשון אני
רוצה שניישוב את חלוקי הדעות לגבי הפזור הגאוגרפי.

השר ח. בר-לב:

אני מבין שהועדה הזו צריכה לטפל
בשני נושאים: 8. איפה בונים דירות,
בהנחה שההיקף שהצגתם הוא ההיקף אשר ימומש; ב. איך לארגן את
הקרקעות כך שהדירות תוכלנה להבנות.
לסוגיה הראשונה אני מציע כי במה שנוגע
למספר המדויק של הדירות בכל אחת מ-29 ערי הפתוח, לא הועדה הזו
תקבע אלא ועדת השרים לערי פיתוח. יש לנו ועדה מיוחדת לבדיקת
הנושא הזה. אנו יודעים בוועדה כי דיור הוא מרכיב חשוב, אך הוא
אינו המרכיב היחיד, ואין שעם לבנות דירות אם בנית הדירות אינה

השר ח.בר-לב

מלווה בבנייתם של שרותים מקומיים. אני מציע כי הועדה הזו תעסוק בסלגית החלוקה לארבעה אזורים: 1. מרכז הארץ; 2. 4 ערי פיתוח במרכז הארץ: נהריה, אשקלון, אשדוד ויבנה; 3. הנגב; 4. הגליל. מרכז הארץ: תל-אביב, בת-ים, חיפה, ראשון-לציון, קריית-ביאליק. הסקטור השלישי - מרכז הארץ: ערי הפיתוח. הסקטור הרביעי: הנגב, הסקטור החמישי + הגליל. ירושלים עומדת בפני עצמה. אם נציע ~~הצעה~~ כאן תכנית לגבי הגליל כולו, אך את השאלה אם נבנה בצפת 13 אלף יחידות דיור, או נבנה בנצרת-עילית 11 אלף או 13 אלף יחידות דיור, - אני מבקש להשאיר לוועדת השרים לערי פיתוח, כי הדבר קשור באלוצים אחרים, כמו קרקע לתעשייה. יש מקומות בהם יש קרקע למעשייה ויש מקומות בהם היא חסרה. צריך להחליט איך מחלקים את סך-כל הדירות לחמשת היעדים האלה, ואחר-כך לטפל בקרקעות לאותם יעדים.

אני יכול להגיש תכנית מפורטת לחמשת המרכזים

האלה ולגבי כל אחד מהאחרים, אך נדמה לי כי נטעה אם נחליט בוועדה זו שבונים בשלומי איקס יחידות או איקס פלוס 200, כי צריך לבחון גם את המרכיבים האחרים בה.

השר א.עופר:

קודם כל אני מבקש לקבל את התכנית. יכול להיות

שאם אקבל את התכנית, אומר שאין כל נגוד

בינה לבין מה שאנו מציעים. אני מסכים לקץ שלאחר שנבבש את התכנית,

לגבי מה שאני אומר ולגבי מה שאתה אומר, - תצטרך ועדה שרים לערי

פיתוח לקבוע את הפרטים.

השר ח.בר-לב:

ההבדל בין דעתי לבין דעתך הוא בכך שלדעתי

הגליל לפי התכנית שלכם מסודר, אך אני

השר ח.בר-לב

סבור כי הפרוט , כמה ייבנה בכל עיר, צריך להיות מסוכם בוועדת שרים לערי פיתוח. לעומת זאת לא מוסדר אזור הנגב. אם אני מוציא את באר-שבע ואת ערי הפיתוח ברצועת החוף (אשקלון, אשדוד, יבנה), מה שמוקצב לנגב אינה עונה על הצרכים, וצריך לחפש עוד 20-30 אלף דירות נוספות במה שמופיע באזור מרכז הארץ, ואיני מתכוון לקחת מערי הפיתוח במרכז הארץ, אלא ממרכז הארץ פרופר.

את המספרים אעביר לוועדה בצורה מסודרת.

השר א.עופר:

יכול להיות שבפגישה בינינו נתאם את הדברים.

השר א.אוזן:

לצד הסדורי של עבודת הועדה, חשוב יהיה אם נשמע בישיבה הראשונה את סקירת המינהל. משרד השכון הביא תכנית מפורטת~~ת~~ האומרת כמה קרקע צריך להפקיע ואיפה צריך לבנות. נאמר גם בישיבת הממשלה כי ישנה הסתייגות של המינהל בנוגע למקומות ההפקעה וסוגי הקרקע. בענוד שבועיים או עשרה ימים יהיה המינהל מוכן עם תכניתו ויעבירה לוועדה. אחר-כך יהיה דיון אופרטיבי, אך בישיבה זו אני מציע לשמוע את סקירת המינהל.

השר א.עופר:

אני רושם את ההבטחה שתוך שבועיים יגיש מינהל מקרקעי ישראל את ההצעה שלו.

השר ש.רוזן:

חלטת האוכלוסיה לפי התכנית הזו מדברת על 23% במשור החוף וכך וכך בנגב. זוהי מגמה רצויה וכל אחד ישמח בה, אך אני חושב שהיא לא תעמוד במבחן המציאות בנוגע לבניה צבורית במרכז, כי הבנאה במרכז היא היום 50%

השר ש.רוזן

בעוד שהבניה הצבורית במרכז בחיפה היא 23%. זהו אזור בו מרוכזים 60% מהאוכלוסיה כולה, כולל מפונים, זוגות צעירים וכו', ובנוסף לכך העליה תוכל להקלט באחוזים גדולים יותר באזורי המרכז ולא באזורים אחרים, כפי שהיינו רוצים. על כל פנים גם התכנית לשנה הבאה מוסכמת בינינו לבין משרד השכונ. אני חושב שצריך לבחון אם המגמות הרצויות תוכלנה לעמוד במבחן המציאות הדמוגרפית והצבורית.

השר ח.צדוק:

אני רוצה להעיר הערה פרלמנטרית על

נושא ההפקעות, וזה חל גם על נושא

הפצויים, ואולי גם על שנוי היעוד. אני לא חושב שיש שמהחלטה של ועדת שרים או של הממשלה יכולה לצאת איזו שהיא הרשאה כוללת להפקעה של 30 או 30 וכמה אלף דונם. אני חושב שכל הפקעה מחייבת בדיקה מדוקדקת. קודם כל אין מפקיעים אלא אם אין ברירה; ב. הפקעה עולה בכסף רב; ג. יש הפקעה כמו אצל הערבים, שיש לה גם משמעות מדינית. העבודה שלנו יכולה להסתיים בכך שנאמר כי במקום פלוני נקים כך וכך יחידות דיור ובמקום אחר כך-כך יחידות, ונקבע את המיקום בקוים כלליים בלבד. אך צריך הפנוי וההפקעה ייבדק באופן אינדיבידואלי לגבי כל מקרה ומקרה, או שנקדים לפי את הבדיקה האינדיבידואלית בלבד המקצועי לבדיקת ההכרחיות של הפקעה, פנוי ושנוי יעוד בכל מקרה ומקרה. אני לא רואה לפני אפשרות שהעבודה של ועדת שרים בדרג המינהלי תסתיים בכך שתהיה החלטה או פרוטיבית להפקיע 33 טלף דונם, כפי שזה מופיע בתכנית.

השר א.עופר:

חשבתי שאם יחליטו שבצפת לא נחוץ להפקיע,

נגיע לכך אחר-כך. אך אני מקבל את הצעתך

משרדי

ומציע שועדת מנכ"לים של שר המשפטים, האוצר, הפנים, החקלאות והשכונ

(ממשרד החקלאות במקרה זה מינהל המקרקעין), - יבדקו את הבעיות

תכנוניות או גם הערות אקולוגיות?

אשף א. עופר:

אחרי שנגמור להחליט מה להפקיע ואיך,

הנושא יעבור את דרכי הטפול של ועדות בנין

ערים. לאחר שתוגש חכנית, היא תעבור את הועדה המקומית, את הועדה המחוזית או ועדה אחרת. אני לא חושב לגמור את העבודה כאן.

השר י. בורג:

מה ה"שורט טרם" של הועדה הזו?

השר א. עופר:

לקבוע את הפזור הגאוגרפי, את המקומות

ואת האתרים, ואחר-כך את הפרוגרמה.

מר טלמון:

אני לא רוצה להוסיף שבחים לעצם העובדה

שתוגשה מכנית לטווח ארוך ולטווח בינוני.

אני מקווה שתהיה כאן מסגרת של קוי פעולה למספר שנים.

4

אני רוצה להתייחס לדף 2 בתכנית. אין

לנו חלוקי דעות לגבי הבקוש לדירות מצד זוגות צעירים, עולים

חדשים ולמטרות פנוי דיירים מדיור פגום וארעי. אנו מקבלים את

המספרים. גם הסעיף של "בקוש אחר" מקובל עלינו. ישנו כאן סעיף

של "שמוש אחר" בו מופיעות 1500 דירות. אנו מניחים כי אלו דירות

אשר הופכות למשרדים ולבתי-עסק. לעומת זאת יש אצלנו שוני בנהונם

בקשר לשלושה נושאים שלדעתנו לא קיבלו בטוי מלא: א. היצע שלא

מבניה חדשה, שלדעתנו הוא זהה לסעיף "בקוש אחר".

השר א. עופר:

זוהי טעות. היצע שלא מבניה אחרת הוא

דירות של נפטרים ונורדים, ולא מפני

דירות. כלומר אלה דירות אשר מתפנות עקב תנודות אוכלוסין. ~~***~~

~~***~~

מר טלמון:

אנו כללנו בהיצע את הדירות מיד שניה.

אם נוסיף את הפטירות ואת היוורדים, אשר

מוסיפים דירות להיצע, אנו מגיעים לכך שההיצע ~~***~~ של דירות

מיד שניה הוא 2,500. פטירות - 4000 דירות לפחות כל שנה. ירידה:

8000 פפס לשנה, כ-1500 דירות. הגענו לבקש ~~ש~~ של 40 אלף דירות בשנה, ^{הנקנות}

הוספנו להן את הדירות מיד שניה, והגענו ל-50 אלף לשנה. השווינו

גם מה שייצר המשק ב-4-5 השנים האחרונות. המשק ייצר התחלות בניה

של 51,200 דירות וגמר של 30,700, זהו סדר גודל של 40-45 אלף דירות,

וזה כנראה מה שהמשק יכול לבצע. אם הבקוש הוא ל-42 אלף דירות

והיכולת המשקית היא כזו, הרי שמתבקשות מכך מסקנות מסוימות.

לצורך בדיקת חמש שנים, לקחנו שלוש שנים לפי 42 אלף ושנתיים

לפי 46 אלף, וזה נותן לנו את ההשלכה לגבי סך-כל הדירות.

גורם שני שתכנית משרד השכון התחשבה

בו רק בצורה מאד מוגבלת, זהו מלאי הקרקע הפרטית אשר תורם למלוי

הבקוש. אם בבקוש אמרנו כי אלה צרכי כלל הצבור, הנתונים האלה באים

מסכומי בניה בשנים האחרונות. ~~מלכמה~~ הבניה הפטית בחמש השנים,

מראים כי נבנו 28,600 דירות. לצורך התכנית אנו מביאים בחשבון 20

אלף דירות לשנה. ברור שאת הקרקע העומדת לרשותנו בחל-אביב, לא

נוכל להעביר לבאר-שבע.

בסקר משותף למינהל המקרקעין ולאוצר,

נמצא שיש עתודה קרקעית שאינה זהה למה שמובא בתכנית משרד השכון.

מר טלמון

בסקר השמשוני נמצא שיש קרקע פנויה לבניית 117 אלף יחידות דיור במרכז הארץ, חוץ מפיסות קרקע קטנות שלא נכללו בסקר. כל פיסות הקרקע ששטחן מ-10 אלפים דונם ממעלה, והכל במסגרת תכניות בנין ערים, מאושרות לבניה. חוץ מזה יש קיבולת בלתי מנוצלת לבנייתן של עוד 287 אלף יחידות דיור. הכוונה היא לבתים בודדים על מגרשים בני דונם. המלאי הזה אינו לבצוע מידי. אנו מקבלים שלושה נתונים בהצעת משרד השכון: מספר הדירות בבניה כיום ומספר הדירות שחיינה בבניה בסוף התכנית. אנו מקבלים גם נתון שנכלל בטבלה של משרד השכון כעתודה ~~מ-10 אלפים~~ של 63 אלף יחידות דיור, אם כי המספר המופיע אצלנו הוא 34 אלף. גרענו את מספר הדירות המיועדות למעוטים, ואז לפי החישוב שלנו מגיע מספר הדירות שיבנה ל-306 אלף במקום 310 אלף. מרכיב נוסף שלא הובא בחשבון בבניית משרד השכון הוא בניה מעבר לקו הירוק. נושא זה קשור בהחלטות הממשלה. הדירות שיבנו על-פי החישוב שלנו הן 12 אלף. אם אנו לוקחים את מלאי הקרקע הפרטית ומפצלים אותו לפי אותה פריסה של בנית 20% בשפלת החוף, 10% בירושלים, 10% בגליל ו-3.8-4% באזור הדרום ובנגב, אנו מגיעים לכך שצרכי הבניה בקרקע צבורית הם ל-180 אלף דירות. אנו מסכימים לחלוקה שקבע משרד השכון במה שנוגע לירושלים ולאזור הגליל. 84 אלף מהדירות שבבניה פרטית, תבנינה בשפלת החוף. אני לא מניח כי אפשר באופן אדמיניסטרטיבי לסגור אפשרויות הבניה הפרטית. אני מניח כי התכנית הזו תפלנה מספר רב של אנשים לרכישת דירות מיד שניה, תוך העזרות במשכנתאות. בגליל הגללנו את היקף הבניה במעלות, בשלומי ובכרמיאל והקטנו את עכו ונהריה.

אני מציע שתשאירו לוועדה השרים לערי פיתוח להגדיל או להקטין את הבניה

השר ח. בר-לב :

בערי הפתוח.

מר טלמון:

המכשול העיקרי בבניה לדעתנו הוא המחסור

בתכנון, החל מתכניות מתאר וכלה בתכניות

מפורטות. בערי הפיתוח תכניות מתאר מפורטות ומאושרות יש רק שלוש בגליל, טרם אושרו תכניות ל-12 ערי פיתוח. באשר לערי הפיתוח באזור ירושלים, אין להן אף תכנית מאושרת. בדרום ובנגב יש שתי תכניות מאושרות, 9 טרם אושרו ול-1 אין תכנית. לגבי הצד התכנוני, ישנו סעיף בחוק התכנון והבניה, אשר מאפשר הקמת והפעלת תכניות בוועדה מחוזית ומקומית גם יחד, ואם 75% מהבניה היא ממלכתית, ניתן להפעיל ועדה בראשות משרד השכון ולהמריץ את הליכי הבניה. במלכז הארץ יש מלאי קרקעי תכנוני די נכבד. לגבי המסקנות המבוקשות, במידה שההצעה שלנו מתקבלת, המסקנות המתבקשות הן מאמץ לשנוי התכנון. התכנון צריך להיות ממלכתי, כלומר בידי משרדי הממשלה הנוגעים בדבר. נראה לנו כי ההפקעות המוצעות לגביש הגליל הן נחוצות. באזורים בהם פתוח התשתית וההשקעות בו הם גבוהים, צריך לחרוג ממסגרת חמש השנים לפרק זמן ממושך יותר. לדעתנו אין צורך בשנוי יעודה של הקרקע החקלאית בשפלת החוף. לדעתנו נוהלי העבודה המאפשרים את הפעלת התכנית באזור החוף, צריכים להביא בחשבון העדפת שטחי חולות שאינם קרקע חקלאית. אחר-כך יש ללכת לשטחי טרשים שאינם קרקע חקלאית באזור שעלבים ומודיעין.

לדעתנו החלטות הממשלה והמינהל בנוגע

להקצאת קרקע חייבות להיות בחוקפן. באשר לקרקע חקלאית, בנוסף לכל השקולים ששר החקלאות מופקד עליהם, האספקט של שמירה על קרקע חקלאית בשפולי ערי גוש דן הוא מעבר לעניין החקלאי בלבד. הקרקע היא עתודת הראות הירוקות של האוכלוסיה העירונית באזור זה. אם נגלוש מפרדס לפרדס, ונהפוך קרקע חקלאית לקרקע עירונית, נשאיר את הדורות הבאים בארץ שאי אפשר יהיה לחיות בה.

מר דש:

לפני כחודש אישרה המועצה הארצית את

תכנית פזור האוכלוסיה לכשתגיע להיקף

תכנית

של 5 מליון בסוף המאה./פזור האוכלוסיה תואבר לאשור הממשלה בשבועיים

הקרובים. המועצה הארצית לפי סעיף 28 ב' של חוק התכנון והבניה,

צריכה לתת הוראה לוועדות המחוזיות שלא לאשר תכניות אשר חורגות מכך.

כלומר אם המועצה הארצית קבעה ששהו, אי אפשר שועדת המתאר תחליט

אחרת. המועצה הארצית החליטה שיפורטו גם שלבי העתוי והבצוע של התכניות

השונות. כאשר בדקנו את תכנית פזור האוכלוסיה עם מדר השכון, הגענו

למסקנה כי התכנית היא לא לחמש שנים כי אם עד ינואר 1984, והמספרים

פחות או יותר משתלבים. את המספרים שלנו על היקף הבניה, הרבוי הטבעי

וכו', נשלח אל המשרדים השונים.

אנו מדברים על התכנית הזו לא לחמש שנים

אלא לתשע שנים. הגענו לדגם מתוכנן, והדגם המתוכנן של הצעת משרד השכון

מתייחס בעיקר למקורות המרכז וצפון הארץ. הוא מציע בבניה צבורית 57

אלף יחידות דיור במרכז הארץ, לעומת 71 אלף של משרד השכון, ולעומת

זאת אנו מגדילים את מספר היחידות באזור הדרום של רצועת החוף ב-20

אלף, כפי שהציע שר המסחר והתעשייה.

בישיבה של המועצה הארצית בשבוע הבא נדון

בתכנית מחוז הצפון, ואנו מציעים בתאום עם כל המשרדים הנוגעים בדבר כי

יבנו אזורי תעשייה בגליל, על מנת לתת את התעסוקה הדרושה להגדלת האוכלוסיה

בצפון הארץ. במסגרת תכנית זו אני גורסים כי יש לתת משקל גדול יותר לבניה

הפרטית באזור חיפה וחדרה. ברצועת החוף אנו רוצים להקטין את הבניה

הצבורית ולהפעיל בעיקר בניה פרטית. אנו רוצים שהבניה הצבורית תתרכז

בעיקר בצפון הארץ. יש להקטין את הבניה באזור חיפה והקריות ב-6500 יחידות.

אנו גורסים פזור הבניה על-פני אזורים קטנים, מאחר והדבר גורם להפשרת

קרקע חקלאית, לעיור זוחל וכו'. תהליכים אלה אינם רצויים מבחינות
תכנוניות, מבחינות חקלאיות ומבחינת איכות הסביבה. אנו גורסים כי
בין ישובים צריכים להיות שטחים בלתי בנויים, שהם מעין ראות ירוקות.
אנו רוצים שיהיה גבול בין ישוב לישוב ולא רצף עירוני אחד.

מסקנות תכנוניות: בניה פרטית במידה ניכרת, בשטחים
הפנויים של תל-אביב, רמת-גן, בני-ברק ובה-ים, אשר אכלוס אזור
פולות ראשון, חדרה, ודי פליק, צפוף שכונות דלילות מדי. כאן אנלי
יכול להיות פתרון גם לקרית שמונה, מבלי לקחת קרקע מכפר גלעדי. אנו
מציעים גם נצול עתודות הקרקע של מכבית, מדרום לראש העין. אנו מתנגדים
לבניה באור-יהודה, אפעל, יהוד, קרית-אנו וכו', בגלל הצורך לשמור על
עתודות קרקעיות בסביבה זו. אנו מתנגדים לתוספת בניה ברעננה ובהוד
השרון. אנו מציעים בניה בראש העין ומורידים את מספר הבתים היקף
הבניה באזורי **בת-נח**, **כפר סשא**, יהוד, קרית שמואל ורחובות. אנו מקטינים
את מספר יחידות הדיור שמציע משרד השכון באזור המרכז ב-3500.
לגבי הצעת משרד השכון בנוגע לירושלים, אין לנו הסתייגות. באזורים
גדולים כמו אשדוד, יבנה, נתניה וראשון לציון, צריכה להיות בניה שתרוכז
בהם ולא תתפזר על-פני ישובים קטנים.

אלה הערות מוקדמות. אנו מביאים תזכיר יותר
מפורט, בו אנו מתייחסים לכל ישוב וישוב. לא לכל ישוב אנו מוצאים
פתרון. בנוגע לעכו אנו מחלבטים.

השר מ. בר-לב: במה ששייך להיקף התכנית, כבר אמרתי קודם שאין לי
הערות, הלוואי ויהיו הכסף וכח האדם כדי לבנות 300
אלף דירות בחמש שנים. אשר לחלוקה, כפי שאמרתי, נגיש את ההצעה שלנו גם

בכתב, אך מתוך חמשת התזכירים, בשלושה התכנית של משרד השכונ
נראית לי ובשניים לא. השלושה הם קודם כל הגליל ואזור הצפון, ואני
מתייחס בעיקר לערי הפיתוח באזור הצפון והגליל. אני מדבר על 14 ערי פיתוח
שהדרומיות ביניהן הן יקנעם ובית-שאן. כל האחרות הן בגליל פרופר.
אולי על עפולה אפשר לומר שאינה בגליל. תכנית משרד השכונ מקצבה
71 אלף דירות ל-14 ערי פיתוח אלה. המטרה היא להכפיל את אוכלוסית
הצפון, ועל-כך אני מברך. דבר שני שאני מקבל, זו התכנית ביחס
לירושלים. אחם מדברים על 36 אלף דירות בחמש שנים. זה נראה לי
סביר וטוב. השבר השלישי שאני מקבל, זוהי התכנית לארבעת ערי הפיתוח
במרכז הארץ: אשקלון, אשדוד, יבנה ונהריה. מה שמוקצב כאן לארבעת אלה,
מבלי להתייחס לחלוקה הפנימית, נראה לי סביר.

בנוגע לשני המרכיבים הנוספים בתכנית משרד השכונ, יש לי
הצעה אחרת: לגבי הנגב ומרכז הארץ, אם אנו לא כוללים בנגב את אשקלון,
אשדוד ויבנה, ואם איננו כוללים את בית-שמש, אלא מדברים על השטח
שמקריית-גת ודרומה, עם באר-שבע מופיעות בתכנית שלכם 46 אלף דירות ובלעדיה
34 אלף דירות, זאת אומרת 11% מכל הבניה בארץ, תהיה בנגב, ושם יש
לנו 11-12 ערי פיתוח. לכן מה שמציע משרד השכונ כאן נראה לי פחות
מדי. אמנם נכון שקיימת בעיה של יהוד הגליל, אך יש גם בעיה של ישוב
השממה. לכן הקטע הזה נראה לי חלש בתכנית. לעומת זאת ההקצבה למרכז
הארץ כפי שהיא מופיעה בתכנית שלכם, נראית לי מעוותת. נראה לי כי מוגזם
לבנות שם 31,800 דירות, ואיני כולל בכך את 4 ערי הפיתוח הממוקמות
במרכז הארץ. לכן אני מציע להוריד ממרכז הארץ 20 אלף דירות ולהעבירן
לערי הפיתוח, חלק לפאר-שבע וחלק לשדרות, אופקים, ערד, נתיבות וכו'.

הערה שניה מתייחסת לסוגיית הבניה הצבורית והפרטית.

השר א. עופר: אצלנו היא כלולה בבניה הצבורית.

להעביר בנית דירות ממרכז הארץ לדרומה. אני רוצה שבהזדמנות זו, כאשר הועדה תטפל בהפקעת קרקעות, תביא בחשבון שקיימת בעיה דומה גם בנוגע להפקעת קרקעות לתעשייה. אנו מחפשים קרקעות לתעשייה בתווך, איפה שהוא בין מעלות, יחיעם ונהריה. איפה שתמצאו שם 2000 דונם, יהיה זה טוב עבורנו. בגליל יש לנו היום רק 2000 דונם לפתוח תעשייתי נוסף ב-4

ערי פיתוח. 1000 דונם בקריה-שמונה ועוד 200 דונם פה ו-200 דונם במקום אחר. אנו מוכרחים למצוא שם קרקעות לתעשייה, לאו דווקא צמודות

השר אברהם-לב

לעיר זו או אחרת, אלא במרכז השטח, כדי להקים מרכזים תעשייתיים לתושבי ערי הפתוח וכפרים תעשייתיים לתושבים המושבים והמושבות אשר מחפשים תעסוקה בתעשייה.

מר ד. ויינשל: בקשר להיקף התכנית, אני רוצה להתייחס למספר הערות של מר טלמון. ההבדל העיקרי בין מה שמופיע בתכנית שלנו למה שמגיש מינהל מקרקעי ישראל, הוא ב-12,500 דירות מיד שניה, וזהו נתון שאינו רלוונטי לחשבון שנעשה כאן. התוספת שאנו מדברים עליה באה כתוצאה משנויים דמוגרפיים ומדיניות פנוי דיור פגום⁺, אחד דירות והפיכת דיור למשרדים. התוספת נטו של דירות/כתוצאה מפסירה וירידה. בשלב זה של דיון על התכנון, אני חושב שצריך ללכת כלפי מעלה, כדי לא להיות במצב של חוסר במלאי התכנוני. צריך לתכנן עכשיו היקף בניה של 300 אלף דירות. אם יבואו יותר עולים, לא נהיה במצוקה, מדינת ישראל תוכל לעשות יותר לפנוי משכנות עוני, וטוב שיהיה לנו די מלאי תכנוני כדי לבצע כל זאת. באשר להיקף הכספי, הוא קטן יחסית להיקף הבניה. ההשוואה לעבר היא לא רלוונטית, כי בעבר לא הגיעו ארצה 60 אלף עולים לשנה. צריך לתכנן על מה שמקווים כי יגיע בשנים הבאות. ככל שהאוכלוסיה תלך ותגדל, כך תוספת הבניה תלך ותגדל. על הטבלה הזו הוצאו במשרד השכון שלוש חוברות.

אני רוצה לענות על שאלתו של מר דש, מהי תכנית משרד השכון הפגש עם תכנית ה-5 מליון. יכול להיות שהתכנית הזו תתפרס על פני יותר ממחמש שנים. אנו מקווים שגידול האוכלוסיה יהיה מהיר, ההיקף הכללי של האוכלוסיה הוא פחות חשוב. מה שחשוב יותר הוא פזור השכון. בקשר לפזור, קיים וכוח אם ההיקף אשר כללנו בתכנית עבור אזור המרכז, הוא ההיקף הנכון, או שרצוי היקף קטן יותר, ובכל היקף שייקבע, מה צריך להיות הפזור באזור המרכז. רצינו להעביר יותר אוכלוסיה ממרכז

מר ד. ויינשל

לאזורים אחרים של הארץ. השאלה היא כיצד זה עומד במבחן הפרגמטי, ואם הדבר ניתן לבצוע. המשמעות שיש להצמדת 20 אלף דירות, היא רצינית מאד. לפי תכנית שהוכנה על ידי צוות של משרד הפנים בסוף העשור, אם ילכו לפי תכנית פזור האוכלוסיה המוצעת, יהיה עודף בקוש של 100 אלף מקומות עבודה במרכז הארץ. זהו כח משיכה בלתי רגיל, שבהחלטות אדמיניסטרטיביות אי אפשר יהיה לבטלו או לעצור אותו. קיימנו דיונים עם משרד הקליטה, וקבלנו את ההערות שלהם לגבי הצרכים שהם רואים לקליטת עליה נוספת. אם נגדיל את הבניה לעולים במקומות כמו קרית שמונה, אנו גורמים לירידת היקף קליטת העליה. מה שעשינו כאן זוהי פשרה. אני לא חושב שהשבאנו את כל הדרישות של משרד הקליטה, אלא חלק גדול מהן.

השר ח. בר-לב:

כמה דירות פרטיות בנוסף ל-300 אלף?

מר ד. ויינשל:

זה כלול פה. יש הבדל בין הנתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לבין הנתונים שאנו מגיעים אליהם. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מגדירה לפי היזם - ממשלה או יזם פרטי, ואילו אנו מגדירים לפי מי שמסבסד את האכלוס של הדירות האלה. בתוך הדירות האלה יש גם כאלה שאינן מסובסדות על-ידי הממשלה. באזור המרכז מרכז חלק גדול של הדיור הפגום והצפוף, כאשר הפתרון לכך יכול להמצא רק באזור המרכז. אנו לא מעוניינים להעביר את המפונים האלה מחוץ למרכז הארץ.

באשר לפזור האוכלוסיה, נכון שישנו

סקר של שמשוני, אשר מתאר פוטנציאל סטטיסטי כנקודת מוצא לתכנון.

אך כאשר רצינו לתכנן את פזור השכון, הלכנו לפי העקרון של חסכון

בתשתית. באופן תאורטי אפשר לבנות 30 אלף יחידות דיור בראשון-לציון.

השאלה היא מה קורה אם הולכים לפזור כזה של אוכלוסיה באזור המרכז, לעומת מה שהצענו. להערכתנו כל פזור במסות אשר חורג מכך, יקרב את הרכבת התחתית בתל-אביב ויגדיל את הוצאות התשתית בתחבורה. כדאי להזמין את נציג משרד התחבורה, כדי שיסביר מה משמעות התכנית הזו מבחינה תחבורתית באזור המרכז. אם נלך לרכוז יותר גדול בראשון לציון, נצטרך לחשוב יותר מהר על רכבת תחתית, ולהשקיע הרבה יותר כסף בתשתית תחבורתית. נצטרך להאריך את נתיבי-אילון כלפי צפון וכלפי ראשון לציון במהירות יותר גדולה. לכן אני חושב שהפתרון שלנו חוסך בהוצאות תשתית. אם ילכו להשקעות גדולות בתשתית התחבורתית, זה יפגע בתכניות לפזור אוכלוסיה בהרבה מאד מובנים. זה יגרום לגידול מהיר יותר של האוכלוסיה אשר תעסוק בפיתוח זה | ויגדיל את הפער ברמת השרות שיינתן לאזור המרכז. אלה הן העקרונות שלפיהם קבענו את הפזור באזור המרכז.

השר א. עופק:

אני רוצה לסכם, שלגבי היקף התכנית אין למעשה חלוקי דעות. גם אני רציתי להתחיל מ-280 אלף והגעתי לאחר פירוט ל-310 אלף. אני חושב שצריך להיות פסימי מאד כדי לחשוב שהתכנית הזו תשתרע על פני 9 שנים. אני מקווה שתהיה עליה, ואז נוכל לבצע את התכנית גם ב-7 שנים, ואם תהיה עליה גדולה - גם ב-5 שנים.

אם משרד המשפטים יאמר לנו כי לא ניתן להפקיע את כל הקרקעות, נעמוד עם 10 אלפים יחידות פחות, אך זהו פחות או יותר ההיקף. גם המינהל צריך לחשוב על בסביבות 300 אלף יחידות. אני מסכים שלאחר שנסכם את הכוח העיקרי על בניה צבורית במרכז הארץ ובנגב, תקבע ועדת השרים לערי הפתוח את הפירוט, ואחר-כך יחזור הנושא לכאן. הוכוח העיקרי הוא לגבי הבניה הצבורית באזור המרכז, וזהו הנושא שצריך להיות מוכרע בישיבה הבאה. אני רוצה להזכיר כי הורדנו את מחוז

המרכז מ-65% של סך-כל הבניה בארבע השנים האחרונות ל-47%. על החלק של הבניה הפרטית אין לנו שליטה, ואנו לא מציצים לתת לה קרקע פרטית או קרקע מסובסדת. מה שעשינו הוא שהגבלנו את הבניה ל-110 מ"ר, וזהו ההבדל בינינו לבין המינהל. על-כך אין לנו שליטה. **אמני** מתנגד להגדלת היקף הבניה בדרום לעומת המרכז, אך אנו צריכים לתת פתרונות שבהם התחייבנו, והם 12 אלף באזור המרכז. יש לנו גם בעיה של שקום משכנות עוני באזור תל-אביב, בג'סי כהן בחולון ובוודאי סליב בחיפה. מחצית מכלל המבנים הטעונים שקום, נמצאים באזור זה. איש לא יציע במסגרת פנוי משכנות עוני, להעביר תושבים מאזור המרכז לאזורים אחרים. ישנו נושא קריטי נוסף, הוא הזוגות הצעירים. יהיה לנו וכוח קשה עם הזוגות הצעירים. אמרתי כי מחצית מהתוספת של זוגות צעירים נטון יעברו לאזורי הארץ האחרים. יש אלפי משפחות אשר מתוכננות לעבור מהמרכז לצפון ולדרום, והיו עושות זאת במידה והיתה נמצאת להם הדירה המתאימה.

באשר לעליה, לכאורה אפשר לומר לכל העולים

ללכת לצפון ולדרום. אני יודע שמשדד הקליטה והסוכנות מתקשים לקבל את מה שאנו אומרים בנושא זה.

אני מציע כי באחת הישיבות הבאות נזמין את יו"ר מרכז השלטון המקומי וננסה לסכם את הנושא. ברור לי כי ההכרעה הראשונה צריכה להיות בנוגע לפזור הגאוגרפי. אני מקווה שנגיע אחר-כך **לשל** לחלוקה פנימית בתוך האזורים.

קרקע לאומית למטרות בניה פרטית, יש לנו בירושלים, בצפון ובדרום. אם נגיע למסקנה שאנו זקוקים ליותר קרקע באזור המרכז, תצטבר גם קרקע זולה באזור זה. נכון שיש קרקע גם באזור המרכז, אך במחירים כאלה, שאי אפשר לבנות שם לזוגות צעירים,

לעולים ולמפונים. אפילו בכפר סבע הקרקע הפרטית לבניה עולה 70-80 אלף ₪ ליחידת דיור. צריך יהיה לנצל את הקרקעות של המינהל בחולות ראשון ובנתניה, ובמקומות בהם אין הקרקע חקלאית ואין הבניה בהם מתנגשת עם תכנון אחר. לטווח של חמש-שש שנים, אני חושב שיש מקום לדון ולהחליט על עיר נוספת בין תל-אביב לירושלים. אני חושב יותר על אזור שלעבים מאשר על אזור מודיעין, אך לדעתי זה אינו נכנס למסגרת הזו.

בישיבה הבאה נדון על החלוקה הגאוגרפית
ובוכוח הקיים לגבי אזור המרכז.

השר א.אוזן: אני רוצה שאלה שמביאים את הנתונים,
ימסרו גם פרטים על דירות המתפנות והעברה
ליד שניה. כלומר, האם בית מסוים שמתפנה מיועד להריסה, או עובר ליד
שניה.

תכנית פיתוח השיכון לשנים 1975-1978/80

שכ/1.

מ ת ל י ט י מ :

- א. ועדת השרים לענין בחינת התכנית לפיתוח השיכון לשנים 1975-1978/80 תתכנס אחת לשבוע, ביום ג' בשעה 16:00, באולם ישיבות הממשלה בכנסת - עד אשר תגבש המלצותיה לסיכום הדיון בממשלה.
- ב. 1. בשלב ראשון תדון ועדת השרים באיתור הגיאוגרפי של התוכנית; תאשר י"ר הנושאים המוסכמים על דעת חנניה ותתרכז בדיון מפורט בנושאים שיש לגביהם חילוקי דיעות.
2. בשלב שני תדון ועדת השרים בתכנים לביצוע התוכנית האמורה.
- ג. משרדי המסחר והתעשייה, הפנים מינהל מקרקעי ישראל וכל משרד אחר שיש לו הערות ביחס לתוכנית פיתוח השיכון הנ"ל, יגישו את השגותיהם או הצעותיהם בכתב. משרד המשפטים יגיש הצעה ביחס לנושא ההפקעות הכרוכות בביצוע התוכנית.
- ד. להטיל על ועדת מנכ"לים לבדוק את הבעיות המתעוררות בעקבות הצורך להפקיע קרקעות לפנות קרקעות ולבצע שינוי ייעוד של קרקעות.
- הרכב הוועדה: המנהל הכללי של משרד השיכון - יו"ר, והמנהלים הכלליים של משרדי האוצר, החקלאות, המשפטים והפנים ונציג מינהל מקרקעי ישראל.